

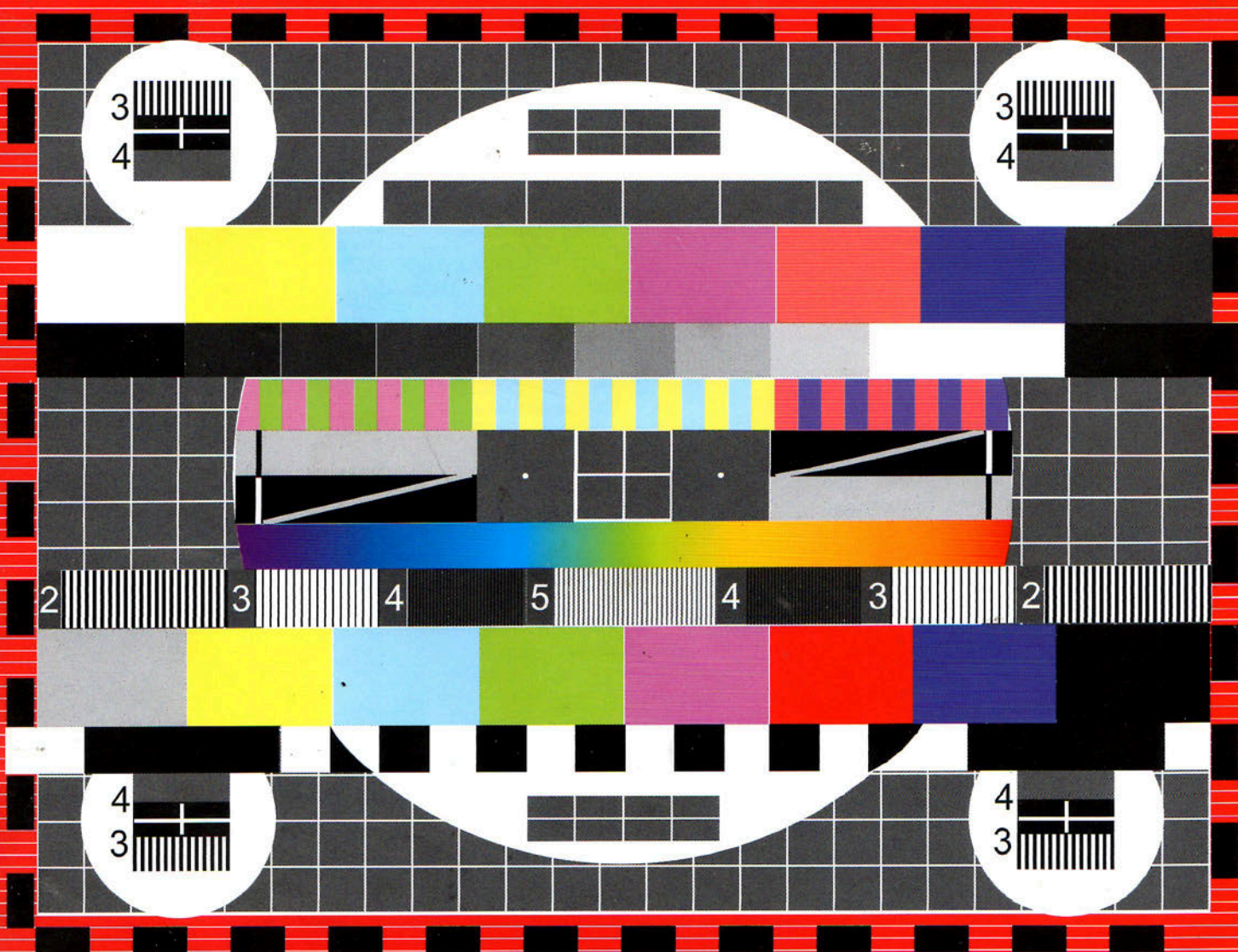

№ 40 (49) 3 – 9 ЖОВТНЯ 2008 р.

ТЕЛЕЗБОЧЕННЯ

Новий сезон на українському ТБ

АНТИШЕДЕВР

Правоохоронці підробляли
картини. Стор. 24

СТАВКА НА ДОЛАР

Як зберегти заощадження.
Стор. 32

БЕЗ ОПАЛЕННЯ

Стає модно жити
в Європі. Стор. 66

1. У редакції:

- заповніть квитанцію;
- оплатити її у будь-якому найближчому відділенні банку;
- розбірливо зазначте адресу доставки та контактний телефон;
- відправте заповнений бланк замовлення (квитанцію про оплату):

- факсом: (044) 503-37-41, 258-88-48
- поштою: ТОВ «Український тиждень», вул. Васильківська, 2а, м. Київ, 03040

Вартість редакційної передплати журналу «Український тиждень»:

1 місяць — 14 грн;

3 місяці — 42 грн;

2. У будь-якому відділенні зв'язку «Укрпошта».

Передплатний індекс – 99319

3. У передплатних агенціях:

АТЗТ «САММІТ» (м. Київ)
(044) 254-50-50 (багатоканальний)

ДП «САММІТ-Крим»
(м. Сімферополь) (0652) 51-63-55, 51-63-56

Філія ДП «САММІТ-Крим» (м. Ялта)
(0654) 32-41-35

ТОВ НВП «Ідея» (м. Донецьк)
(062) 304-20-22

«САММІТ-Харків»
(0572) 14-22-60, 14-22-61

«САММІТ-Кременчук»
(0536(6) 3-21-88, 79-61-89

ДП «САММІТ-Дніпропетровськ»
(056) 370-44-23, 370-45-12

ТОВ «ПресЦентр»:
(м. Київ) (044) 536-11-75, 536-11-80
(м. Запоріжжя) (0612) 62-45-39

ТОВ «Фірма Періодика»
(м. Київ) (044) 278-00-24

ТОВ Агенція передплати «Меркурій»:
(м. Київ) (044) 248-88-08, 249-98-88
(м. Кременчук) (0536) 70-03-84

ТОВ фірма «Меркурій»:
(м. Дніпропетровськ)
(056) 721-93-93, 721-93-94
(м. Новомосковськ) (05693) 6-00-93
(м. Павлоград) (05632) 6-00-93

ТОВ «Донбасс-Информ»
(м. Донецьк) (062) 345-15-92,
345-15-94

ТОВ «Медіа-Прінт» (м. Черкаси) (0472)
45-31-13, 45-25-10

ПП «Медіа-Новости»
(м. Полтава) (0532) 50-90-75

ТОВ «ВПА» (м. Київ)
(044) 502-02-22

ЗАТ «Передплатна агенція "KSS"»
(м. Київ) (044) 585-80-80

Агентство передплати та доставки
«Бліц-Преса» (м. Київ)
(044) 205-51-16, 205-51-50

ДП «Фактор-Преса» (м. Харків)
(057) 738-75-33

ТОВ Передплатна агенція «Статус»
(м. Київ) 391-74-51

повідомлення	отримувач платежу	ТОВ «Український тиждень»	
		26007026823721	35392656
	поточний рахунок отримувача		код отримувача
	назва установи банку		
	Печерське відділення КМФ АКБ «УКРСОЦБАНК»		
касир	МФО банку		322012
	Прізвище, ім'я та по батькові платника		
	Адреса платника, телефон		
	вид платежу: за передплату на журнал «Український ТИЖДЕНЬ»		
	період:		
	сума, грн		
	платник (підпис)		

квитанція	отримувач платежу	ТОВ «Український тиждень»	
		26007026823721	35392656
	поточний рахунок отримувача		код отримувача
	назва установи банку		
	Печерське відділення КМФ АКБ «УКРСОЦБАНК»		
касир	МФО банку		322012
	Прізвище, ім'я та по батькові платника		
	Адреса платника, телефон		
	вид платежу: за передплату на журнал «Український ТИЖДЕНЬ»		
	період:		
	сума, грн		
	платник (підпис)		

За детальною інформацією
звертайтеся за тел. (044) 503-37-41
менеджер з передплати
Кашук Тетяна
kta@ut.net.ua

48 НАРЕЧЕНІ НА ЕКСПОРТ

ЗАМІЖ У НДР

54 ЯПОНСЬКІ ТЕЛЕШОУ

Найбожевільніші видовища у світі

70 КАРИКАТУРА КЛОНУЄТЬСЯ

Класик про кризу жанру

ОБРАЗ

2 ФОТО **ТИЖНЯ**. Свято розговіння

ОСОБИСТА ДУМКА

4 **СТАБІЛЬНІСТЬ** ОДНІЄЇ ЛЮДИНИ. Авторська колонка Павла Солодька

НА ЧАСІ

6 **ТЕНДЕНЦІЯ** **ТИЖНЯ**. Привид за викликом

11 **ОЦІНКА**. Сомалійський гамбіт

ВПРИГУЛ

14 **ДРУГ ПРЕЗИДЕНТІВ**. Олімпійські надії України оцінює товариш Буша та МакКейна

18 **КАЗКА ПРО ПОДАТКИ**. Як змусити лісових звірток поповнювати бюджет

20 **НА ДВОХ СТИЛЬЦЯХ**. БЮТ у перекладі члена фракції Андрія Портнова

22 **ЄДИНИМ МЕТРОМ**. Як міряють телерейтинг

24 **ШЕДЕВРАЛЬНЕ ПІДПІЛЛЯ**. Підробляти визнаних майстрів вигідно й не страшно

28 **СІМЕЙНА БУХГАЛТЕРІЯ**. Посереднє життя середнього класу

31 **ШАНТАЖ ЦЕГЛИНОЮ**. Будівельну галузь плющить і ковбасить

32 **ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ДОЛАРА**. **Тиждень** знає, яку валюту не міняти

34 **ЄВРОЗОНА НАСТУПАЄ**. Нові пригоди євро в Словаччині

ТЕМА ТИЖНЯ

36 **ПЕРЕМИКАЮЧИ КАНАЛИ**. Новий телевізійний сезон

МИ

48 **ЗАМІЖ НА ЗАХІД**. У Східній Німеччині дефіцит жінок: українки поспішають на допомогу

53 **ТЕЛЕШОУНІЗМ ДЕПУТАКАЛ**. Авторська колонка Євгена Пашковського

54 **ШОКУЮЧА АЗІЯ**. Японські телешоу: голі, в окропі й зі скорпіонами

НАВІГАТОР

58 **БОГУСЛАВ І ЙОГО МАРУСІ**. Дивне місто від часів Нечуя-Левицького й до сьогодні

64 **НЕЗАЙВИЙ ДЮЙМ**. Телевізор має бути великим

66 **ОПАЛЕННЯ НЕ БУДЕ**. Зима без зовнішніх джерел енергії

68 **І ШУМИТЬ, І ГУДЕ**. Інтриги «Формули-1»

70 **КАРИКАТУРА** **ДРУГОЇ СВІЖОСТІ**. Володимир Казаневський сам про себе та інших класиків жанру

73 **ВУХА НАСТОРЧ**. Ігор Померанцев уже не малює жаб перед дзеркалом

74 **ПАПЕРОВА** **ФОРМА ЖИТТЯ**. Скульптор, котрий ліпить із того, що перед вами

76 **ВІДГУКИ**. Вистави, фільми, виставки, книги, музичні записи

78 **АНОНСИ**. Коротко про культурні події

НАШ ТИЖДЕНЬ

80 Кілька слів від журналістів **ТИЖНЯ**

Консалтингова компанія «KIMO»
тел: (044) 536 96 70/76

Запрошуємо на семінар
«Фінанси для нефінансистів:
ефективне управління фінансами компанії»

15 - 16 жовтня, м. Київ

www.kimo.ua

Свято розговіння

Нам здається це дивним, але мусульмани справді живуть за заповідями Корану. В християнському світі релігійні свята давно перетворилися на світські. Не віриться, що існують люди, для яких поняття Бога важить набагато більше, ніж для нас. Сотні тисяч прочан зібралися в Мекці, щоб відзначити закінчення священного місяця Рамадан. Це – дев'ятий і найважливіший у році місяць мусульманського календаря, під час якого заборонено споживання їжі та

напоїв у світлий час доби. Піст дає «вірянам» відчуття голод, що навчав їх цінувати Божі дари та спонукає бути щедрішими до бідних. Останні десять днів місяця особливо важливі, адже саме в одну з цих ночей Пророк Мухамед отримав перше одкровення з Корану. Завершується Рамадан святом розговіння Ід-уль-Фітр (тюркськими мовами – Ураза-Байрам), коли мусульмани організовують святковий обід, на якому пригощають усіх знайомих незалежно від віросповідання.

Стабільність однієї людини

ПАВЛО СОЛОДЬКО
заступник головного редактора

Мого приятеля, білоруського опозиціонера, під час поїздки до Яремчі вразили гуцули, які досі ненавидять «совок», але шанобливо відгукуються про Бацьку. Я йому розповів про наших комуністів і прогрес-соціалістів, які чи не моляться на Аляксандра Ригорича, котрий репресує білоруську Компартію. Знайомий націонал-патріот нещодавно зізнався (трохи соромлячись), що і йому подобається Лукашенко: «От якби ще він мову й символіку не чіпав, узагалі був би ідеальним». Аполітична гламурна студентка сказала, що їй імпонує манера білоруського президента говорити про себе у третій особі. «Так говорили індіанці в старих фільмах». На відміну від сірих і безликих «недодиктаторів» штибу Кучми чи Шеварнадзе, Лука – втілення харизми. Й багатьох знаходить у ньому щось симпатичне, особливо на тлі державної імпотенції переважної більшості наших політиків. Ми готові пробачити навіть так звані вибори, які відбулися минулої неділі. До парламенту не пройшов жоден опозиційний кандидат. «Ха-ха, цих ідіотів кинули, – сміється з-за кордону політичний емігрант Зянон Пазьняк. – Вони пішли на вибори, легітимізувавши їх, замість того, щоб бойкотувати!» Цими виборами Лука заліпив ляпаса Заходу, а останній каже, що й далі «налагоджуватиме стосунки» з Мінськом. І Лукашенко нібито не проти: «Ми за співпрацю, ми ж щит Європи від нелегальних мігрантів зі Сходу». Лука обламав Кремль, не визнавши незалежність Південної Осетії та Абха-

зії. При цьому в Росії розуміють, що залежні від Луки – Путін одразу ж після виборів зателефонував і попросився приїхати, поговорити. Й білорус нібито не проти: «Ми за співпрацю, ми ж щит Росії від агресивного блоку НАТО!» Тепер подивимося на економіку. Наші політики наввипередки підвищують пенсії, організовують пільги й гречку, бо головний виборець – пенсіонери. Лука відмінив пільги для своїх пенсіонерів. Натомість у Білорусі акцизи на тютюн і спиртне зростають. Порядок, сильна рука! Німецький спостерігач, висловивши невдоволення способом підрахунку, тут же попросив сфотографуватися з білоруським президентом і з його сином (Лукашенко не приховує, що п'ятирічна дитина є позашлюбною, і багатьом це теж імпонує, мовляв, мужик!). Можливо, німець і не так палко симпатизує білорусові, але теж попав під чари його харизми. Колишній колгоспник виявився талановитим державним менеджером – таких у новітній історії Білорусі може просто вже не бути. От за цю талановитість, якої так бракує нашим у вічній боротьбі за владу, його й люблять хоч націоналісти, хоч комуністи, хоч аполітичні студентки. Лукашенко наймає силовиків із Росії, силовики лякають чиновників, чиновники лякають виробників. Регулярно білоруський Макіавеллі розганяє силовиків, кидає їх до в'язниць, а потім відпускає назад у Росію. Він зберіг радянську промисловість і особисто контролює входження на всі світові ринки, на

які тільки можна ввійти – від молока до софту для ракетних комплексів.

Лукашенко, на відміну від усіх білоруських і більшості наших політиків, – азартний гравець. Він торгується з усіма за все під будь-яким приводом, він блефує й отримує від цього задоволення.

Так він створює «білоруське економічне диво» й стабільність, про яку так мріють більшість українців. За цією стабільністю ми – що вже казати про білорусів – готові навіть забути про тих, хто зникли за правління Луки.

Ця стабільність, яка тримається на одній людині, і є найбільшою загрозою. Щойно Лукашенко піде або втратить чуття й смак до інтриг, вона закінчиться. Не допоможе ані офіційно проголошений наступник у вигляді вже згаданого п'ятирічного сина, ані сміх «радикальної опозиції» з-за кордону. Життя потребуватиме змін, і ці зміни будуть не з найприємніших для тих, хто звикли до стабільності. Почнеться партійна гризня, некомфортний розгул свободи преси, приватизація підприємств, хамство судової системи, ущільнювані забудови, посилений наступ Росії, байдужість Заходу, паркування на тротуарах, популізм і гречка. Почнеться глобалізоване життя з усіма його принадами й недоліками.

«Зараз Білорусь – як Візантія в свої останні роки, такий собі острівцець в оточенні світового капіталу, – порівнював білоруський економіст Міхал Залеский. – Щойно Лукашенко піде, цей острівцець потоне».

Засновник ЕСЕМ Медіа ГМЕХ
Видавець ТОВ «Український Тиждень»
Шеф-редактор Юрій Макаров
Головний редактор Роман Кульчинський
Заступник головного редактора
Павло Солодзько

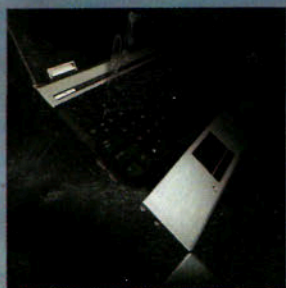
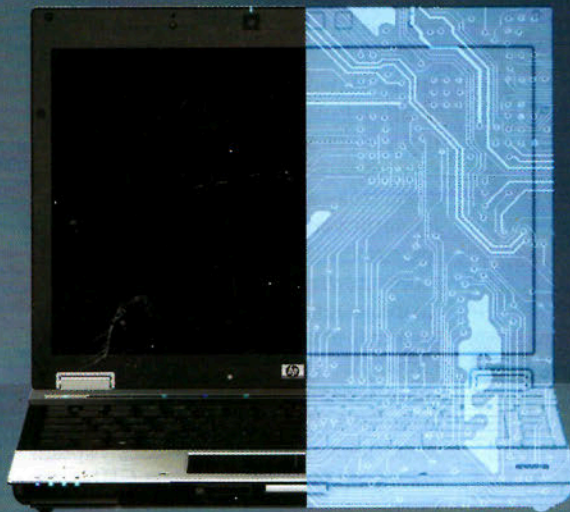
Свідцтво про державну реєстрацію
КВ №13005-1889Р від 13.08.2007 р.
Друк ЗД «Бліц-ПРИНТ»
Київ, вул. Довженка, 3
№ зам. 58004
Наклад 30 700

Адреса для листування
03040, Київ, вул. Васильківська, 2 А
Телефон (044) 503 3740
Виходить щоп'ятниці. Розповсюджується в роздрібній торгівлі та за передплатою. Ціна договірна
Передплатний індекс 99319

МАТЕРІАЛИ, ВІДЗНАЧЕНІ ЛІТЕРОЮ «Р», ПУБЛІКУЮТЬСЯ НА ПРАВАХ РЕКЛАМИ

HP рекомендує Windows Vista® Business.

ХТО ВАМ СКАЗАВ, ЩО КРАСА ТА ІНТЕЛЕКТ НЕСУМІСНІ?

Новий ноутбук HP Elitebook 6930r з процесорною технологією Intel® Centrino® 2 – це річ, що гідна кожної ділової людини. Створений із найякісніших матеріалів та розроблений на основі авіаційної конструкції, цей пристрій є вершиною дизайнерських рішень для ноутбуків. Зовні його корпус забезпечує максимальну стійкість до подряпин та ударів. Всередині HP Elitebook 6930r оснащено SD DriveGuard і Drive Encryption, тому найважливіша для Вас інформація буде захищена повністю і надійно. Цей елітний ноутбук можна оснастити опційною батареєю і працювати за потреби протягом 24 годин. Переконайтесь на власному досвіді, що цей мобільний ноутбук має в собі все це: об'єднані красу та інтелект.

www.hp.ua/elitebook

КОМП'ЮТЕР
ЗНОБУ
ПЕРСОНАЛЬНИЙ

©2008 Hewlett-Packard Development Company, L.P. All rights reserved. Celeron, Celeron Inside, Centrino, Centrino Inside, Core Inside, Intel, Intel Logo, Intel Atom, Intel Atom Inside, Intel Core, Intel Inside, Intel Inside Logo, Intel Viiv, Intel vPro, Itanium, Itanium Inside, Pentium, Pentium Inside, Viiv Inside, vPro Inside, Xeon, and Xeon Inside are trademarks of Intel Corporation in the U.S. and other countries. Microsoft and Windows are U.S. registered trademarks of Microsoft Corporation. Windows Vista is either a registered trademark or trademark of Microsoft Corporation in the United States and/or other countries. Certain Windows Vista product features require advanced or additional hardware. See www.microsoft.com/windowsvista/getready/hardwarereqs.aspx and www.microsoft.com/windowsvista/getready/capable.aspx for details. Windows Vista Upgrade Advisor can help you determine which features of Windows Vista will run on your computer. To download the tool, visit www.windowsvista.com/upgradeadvisor. Products subject to availability. Віндоз Віста Бізнес, Інтел Центріно Інсайд Перформанс ту гоу, Хьюлетт-Паккард Девелопмент Компані Ел.Пі., Ел.Пі. Елітбук, ЕсДі ДрайвГард, Драйв Енкрипшн, Селерон, Селерон Інсайд, Центріно, Центріно Інсайд, Кор Інсайд, Інтел, Інтел лого, Інтел Атом, Інтел Атом Інсайд, Інтел Кор, Інтел Інсайд, Інтел Інсайд лого, Інтел Віів, Інтел ВіПро, Ітаніум, Ітаніум Інсайд, Пентіум, Пентіум Інсайд, Віів Інсайд, ВіПро Інсайд, Ксеон та Ксеон Інсайд є зареєстрованими торговими марками Корпорації Інтел в США та інших країнах. Майкрософт та Віндоз є зареєстрованими торговими марками Корпорації Майкрософт. Віндоз Віста є зареєстрованими торговими марками або торговими знаками Корпорації Майкрософт в США та/або інших країнах.

П'ЯТЬ ОБЛИЧ

АРСЕНІЙ ЯЦЕНЮК
встановить пам'ятник

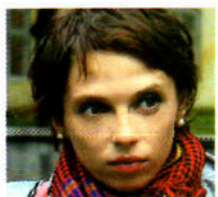
Голова ВР хоче на власні кошти встановити в Чернівцях пам'ятник австрійському імператорові Францу Йосифу I. Під час святкових заходів, присвячених 600-річчю міста, він закладе перший камінь у монумент вартістю кількадесят тисяч євро.

СЕРГІЙ ТІГІПКО
прогнозує девальвацію гривні

Співголова Ради інвесторів при Кабміні, экс-голова Національного банку України не виключає девальвації гривні. На його думку, це пов'язано з двома обставинами: проблемами з металургією й зменшенням обсягу інвестицій.

ОКСАНА БІЛОЗІР
стала об'єктом для сміху

Нардепи з фракції НУ-НС і БЮТ назвали маячною інформацію депутатки про підкуп нунсівців людьми Юлії Тимошенко. Днями Білозір заявила, що представники прем'єр-міністра пропонували їй колегам \$5-7 млн в обмін на підтримку коаліції у складі БЮТ, НУ-НС і БЛ.

ІРЕНА КАРПА
секс-символ сучасної української літератури

Молода письменниця, співачка та телеведуча визнана секс-символом сучасної української літератури. Голосування розпочалося майже місяць тому під час Форуму видавців у Львові. Друге та третє місця посіли Марія Матіос та Лариса Денисенко.

БОРИС ЄФІМОВ
помер у Москві

На 109-му році життя помер відомий радянський художник-карикурист, який брав активну участь у всіх політичних кампаніях радянського режиму. Борис Єфімов народився в Києві, а 1918 року в київському журналі «Глядач» з'явилися його перші карикатури.

Привид за викликом

Павла Лазаренка знову кличуть із політичного потойбіччя

Новина про те, що экс-прем'єр Павло Лазаренко може повернутися в Україну, вкотре збентежила весь політикум. У кулуарах Верховної Ради цього тижня прізвисько «Лазаренко» лунало чи не частіше за слово «коаліція». Українські політики, які вже відверто набридли один одному, звістку про Павла Івановича сприйняли як оголошення класного керівника: «В нашому класі новенький».

Ще минулого тижня заступник секретаря РНБО Степан Гавриш заявив, що українська та американська сторони досягли попередньої домовленості про можливу екстрадицію Павла Лазаренка. Робота профільної міжвідомчої комісії розпочалася під час візиту Віктора Ющенка до США 22-25 вересня. Цього тижня український президент відвідав США, та, не зважаючи на очікування фанатів Лазаренка, экс-прем'єра з собою не привіз. І жодних коментарів щодо цієї справи не давав.

Проте ефекту, на який розраховував Секретаріат президента, було досягнуто. Юлія Тимошенко злякалася. «Я слідкую за тим, що заради боротьби з Тимошенко розпускаються верховні ради, руйнуються демократичні коаліції, ввозиться в Україну за імпортом Лазаренко... Я думаю, президенту замість того, щоб руйнувати країну, треба видати указ про заборону Тимошенко», — досить емоційно відреагувала прем'єрка. Депу-

ХРОНІКИ ТЕОДОРА ДРАЙВЕРА
ТЯЖКІ ЧАСИ

КЛІЄНТ У ВІДЧАІ

ЯК ВИЖИТИ ОФІСНОМУ ПЛАНКТОНУ

НА ЧАСІ

Цікава деталь. Секретаріат президента заявляє лише про екстрадицію Лазаренка, але про те, що робитиме Павло Іванович в Україні, — жодного слова. Політики та експерти фантазують на теми, які звинувачення Лазаренко закидатиме Юлії Тимошенко і як їй від цього буде неприємно.

Ця історія створює враження дежавю. Ще Кучма намагався використати привид Лазаренка в боротьбі з тією ж такою Тимошенко. Тоді кампанія «екстрадиція корупціонера» була організована з набагато більшим розмахом: українська Генпрокуратура відкрила проти Павла Івановича майже два десятки справ, а прокурор Потебенько ледве не щотижня «іздив» забирати опального прем'єра. Сьогодні політики в деталях та із задоволенням говорять про повернення экс-прем'єра, проте майже ніхто не вірить, що це справді відбудеться. Дорослим людям негарно вірити у привидів. Тим більше, у привидів за викликом. Процес повернення Лазаренка — навіть гіпотетичний — складний із технічного, і з політичного аспектів. А от як страшна казочка для Юлії Тимошенко — досить простий та, хто б міг подумати, дієвий метод.

Анна Бабінець

тати з БЮТ також кажуть, що це новий спосіб боротьби Ющенка з лідеркою їхнього блоку. Вважають, що Павло Лазаренко може розповісти багато цікавих деталей про свою бізнесову та політичну партнерку Юлію Тимошенко. Хоча важко віритись в те, що його гіпотетичні свідчення про події десятирічної давнини матимуть хоча б мінімальні політичні чи юридичні наслідки.

ВІЧНА ПРОФЕСІЯ

П'ЯТЬ ПОДІЙ

КОЛАЖ: АНДРІЙ ЕРМОЛЕНКО

ДРУЖБА. Договір про дружбу, співпрацю і партнерство між Росією та Україною продовжено на наступні 10 років.

ПОГАНІ СОКИ. Порушення виявлені на 75% українських підприємств з виробництва соків.

КАРТОННІ МЕНТИ. В Івано-Франківській області встановили вздовж доріг 20 манекенів у формі ДАІшників.

ЗАЛІЗНА МАПА. На фестивалі ковальської майстерності «Золотий Лев-2008» у Львові викували мапу України.

АРЕШТ. Співробітники столичної міліції затримали у Києві 15 вірменських злочинців у законі.

ФОТО REUTERS, UNIAK, PHL

«Чорний понеділок», «білий вівторок»

Фондові ринки США 29 вересня рекордно обвалилися, а наступного дня майже відіграли втрачене

Поведінка ринку цінних паперів США нагадує авіашоу з каскадом стрімких піке й злетів. Так, в останній день вересня фондові ринки впали на рекордну величину. За один день підприємства подешевшали на 7%, а загальні втрати економіки сягнули \$1,2 трлн доларів. Це суттєва сума навіть для такої потужної країни, яка за рік виробляє продукції та послуг майже на \$12 трлн.

Причиною стала відмова нижньої палати Конгресу США підтримати «реанімаційний план» Джорджа Буша та секретаря держказначейства Генрі Полсона, що передбачав виділити \$700 млрд на викуп «проблемних» іпотечних цінних паперів, падіння яких тягне за собою на дно весь фондовий ринок. Показово, що проти цього проекту проголосували не лише демократи, але й 2/3 республіканців, котрі є однопартійцями Буша.

Втім, уже наступного дня біржові індекси США знову «підстрибнули» майже на 5%. Явних причин не було — повторне голосування за

антикризовий проект ще не відбулося. Однак ділові кола наразі переконані в позитивному рішенні. Протягом останньої доби Білий дім провів активну лобістську роботу серед конгресменів за допомогою впливових політичних та фінансових постатей. Крім цього, громадськість США, яка раніше не підтримувала ідею порятунку приватних компаній коштом платників податків, побачила на власні очі, до чого може призвести бездіяльність влади, й почала вимагати рішучих заходів.

Проте не виключено, що «рятувальний» законопроект провалиться вразі. Напередодні виборів адміністрація Буша вже не користується значною довірою ані в конгресменів, ані в населення. Тому є висока імовірність, що втрати економіки США посилюватимуться, поки країна не обере нового президента. Тож наразі складно передбачити, що станеться з американським ринком цінних паперів найближчими днями: новий злет чи нове піке.

Мінус чотири

Зовнішнє тестування: чотири предмети прибрали, додали іноземну мову

Після того, як президент Віктор Ющенко закликав удосконалити систему зовнішнього тестування, її розробники взялися до справи. «З 2009 року ми додали в тести іноземні мови — здавати можна буде англійську, німецьку, французьку й іспанську. Натомість прибрали всесвітню історію, основи економіки, основи права й зарубіжну літературу», — розповіла начальник столичного центру тестування Світлана Сакаєва. Це закрило одну з найпоширеніших корупційних схем під час вступної кампанії. Цього року з іноземної мови треба було у вищих складати іспит, тож екзаменатори мали змогу відсіяти «невигідних» абітурієнтів.

Друкована пам'ять

У Могилянці відкрилася виставка самвидаву

У Святодухівській церкві НаУКМА розгорнуто виставку українського самвидаву. 200 зразків видавничої продукції з України та з-поза її меж свідчать, що самвидавом займалися не тільки дисиденти. Більшість експонатів — з колекції журналіста Вахтанга Кіпіані, в якій загалом — 700 зразків. Самвидав виходив з-під пера феміністок і футболістів, гумористів і песимістів. Серед присутніх був письменник Євген Сверстюк, який поділився досвідом редагування, розповсюдження та «сидіння» за власну ж продукцію.

ОПИТУВАННЯ

НАТО чи не НАТО?

Війна на Кавказі не вплинула на бажання українців вступати до НАТО

Рівно за місяць опісля кавказького конфлікту Центр соціальних досліджень «Софія» вирішив дізнатися, чи змінилися погляди наших співгромадян стосовно необхідності вступу України до НАТО. Незважаючи на те, що під час конфлікту на Кавказі пропрезидентські політики закликали Україну активізувати вступ до НАТО, ставлення до такої перспективи в масовій свідомості залишилося незмінним. Якби у вересні з цього питання провели референдум, то дві третини (61,2%) опитаних проголосували б проти вступу до Альянсу. Для порівняння: в травні цей показник був ідентичним — 61,0%.

— Двері в НАТО завжди відкриті для України й Грузії. Події, що відбулися нещодавно на Кавказі, нічого не змінили. Кожна країна має вибрати свою модель вступу до НАТО. Ситуацію з кожною країною, звісно, будуть розглядати окремо. Крім того, ще на Бухарестському саміті було підкреслено, що й Україна, й Грузія мають докласти додаткових зусиль на шляху до ПДЧ, — прокоментував **Тижню** Жак Фор, Посол України у Франції.

ЯКБИ НАЙБЛИЖЧИМ ЧАСОМ ПРОВОДИВСЯ РЕФЕРЕНДУМ З ПИТАННЯ ПРО ВСТУП УКРАЇНИ ДО НАТО, ЯК БИ ВИ ПРОГОЛОСУВАЛИ?

В опитуванні, проведеному Центром соціальних досліджень «Софія» в вересні 2008 р., було задіяно 2005 респондентів віком від 18 років і старших. Дослідження проводилося в усіх областях, АР Крим, містах Київ і Севастополь (загалом у 130 населених пунктах). Статистична похибка не перевищує 2,2%.

Результати опитування, проведеного ЦСД «Софія» в травні 2008 р. Дослідження проводилося в усіх областях, АР Крим, містах Київ, Севастополь. Опитано 2016 респондентів віком від 18 років і старших. Статистична похибка не перевищує 2,2%.

ГРОМАДСТВО ІНЦ

НАТХНЕННЯ

Гостинна зустріч

Кожного іноземця, котрий прибуває до Великої Британії, відтепер, щойно літак приземлиться, будуть пригощати чашкою справжнього англійського чаю з традиційним печивом із малиновою начинкою. Таким чином влада намагається поліпшити перше враження про країну, яка останнім часом уславилася перебоями в роботі найбільших аеропортів.

*Горілка з перцем і
шматочок сала —
Так Україна б всіх гостей
приймала:
Не скажуть гості — зайняті
роти,
Що в нас погані
аеропорти...*

Рима Щотижневá

Банк, який НЕ луснув

Рейдери намагалися «завалити» «Промінвестбанк»

Тисячі вкладників «Промінвестбанку» днями зіграли роль статистів у заздалегідь зрежисованій виставі «Обвалімо банк разом». Уміло «вкинута» наприкінці робочого тижня чутка про те, що «Промінвестбанк» є банкрутом і треба терміново забирати свої гроші, спричинила паніку серед клієнтів. Особливо гостро події розвивалися в Донецьку, де біля банкоматів та відділень банків вишикувалися довжелезні черги.

У «Промінвестбанку» заявили, що паніка — результат спланованої акції з метою обвалити банк і змусити його до продажу «іноземцям». За інформацією **Тижня**, мова йде про російські фінансові структури.

«Паніка на вихідних» є типовим рейдерським прийомом, який успішно застосовувався проти невеликих регіональних банків у РФ. Перед цим «Промінвестбанк» уже пробували атакувати, організовано скуповуючи акції у дрібних власни-

ків на користь третьої сторони (це ще одна класична схема недружнього поглинання).

«Завалити» банк, однак, не вдалося. Свою роль відіграла підтримка Нацбанку, адже на шостий за величиною банк України зав'язані рахунки потужних компаній реального сектору економіки.

ФОТО REUTERS, UNIAN, PHL

Заказуха

Росіяни проплачують антиукраїнські статті у світових ЗМІ

Французька газета Le Figaro за €21 000 опублікувала звернення до президента Ющенка, в якому висловлено заклопотаність тенденціями, що нібито мають місце в Україні, зокрема, прагненням влади «розглядати українську історію окремо від російської». Автори стверджують, що саме завдяки Росії наша країна стала незалежною. Тези, опубліковані Le Figaro, підхопили російські ЗМІ, подаючи їх як думку впливового видання. Те, що публікація була проплачена, з'ясували журналісти київської газети «Дело». Під «зверненням» стоїть 37 підписів. З них лише дев'ять осіб мають стосунок до історичної науки. Решта — функціонери обласних і міських рад, керівники громадських організацій, нардепи від Партії регіонів. Підписали документ під час міжнародної конференції «Друга світова війна: спроби перегляду підсумків», яку організував Інститут політичних досліджень, очолюваний депутатом Держдуми РФ Сергеем Марковим. Політологи припускають, що саме російська організація оплатила публікацію.

Поза чергою

В Австрії на виборах лідирують соціал-демократи, однак третину місць одержали ультраправі партії

В Австрії пройшли позачергові вибори до Національної ради. Вони були призначені після того, як в липні 2008 року розпалася правляча «велика коаліція», в яку входили Народна партія (АНП) і соціал-демократи (СДПА). Цього разу найбільше голосів знову набрали соціал-демократи (29,7%) та народники (25,6%), але справжніми переможцями вважають себе крайньоправі — Австрійська партія свободи (18%) та Союз за майбутнє Австрії (11%), які збільшили своє представництво в парламенті. В Раду також проходить «Зелена альтернатива» (ЗА), яка набрала 9,8% голосів. 183 мандату вищого законодавчого органу Австрії розподіляться таким чином: СДПА — 58, АНП — 50, Партія свободи — 35, Союз за майбутнє Австрії — 21, ЗА — 19. Варто зауважити, що переможець виборів — СДПА — набрала лише на 0,7% голосів більше, ніж праві,

які обіцяють виборцям захист християнських цінностей, обмеження нелегальної імміграції та навіть вихід Австрії з ЄС.

Марсіанська зима

Марсохід «Фенікс» боїться морозів

Апарат NASA «Фенікс», який довів, що на Червоній планеті є заморожена вода, сам боїться морозів. «Незабаром на Марсі почнеться зима, яка триватиме до липня 2009 року, — заявив керівник проекту «Фенікс» Баррі Годштейн. — Сонце зійде, й у нас є сумніви, що марсохід зможе перенести низьку температуру». При похолоданні апаратові доведеться виробляти більше енергії.

Сила слова

Обама вирвався вперед
завдяки теледебатам

Кандидат у президенти США від демократів Барак Обама краще виглядав на перших теледебатах, ніж його конкурент — республіканець Джон Маккейн. Так вважають 48% американців. Протилежної думки дотримуються тільки 34% опитаних інститутом Gallup. На думку експертів, прихилити на свій бік громадськість Обамі вдалося, звинувативши Маккейна в підтримці війни в Іраку та фінансової дерегуляції. Саме ці дві проблеми зараз найбільше докучають США.

Вдала участь у теледебатах дозволила Обамі відірватися в рейтингах популярності. Дані дослідницької організації Rasmussen показують, що темношкірому сенаторові готові віддати голоси 50% американців, а його опонентові — тільки 44%. Результати опитування інституту Gallup свідчать, що демократ відірвався ще більше і має 50% симпатиків проти 42% у Маккейна. Тим часом, 2 жовтня в дебатах мали зійтися кандидати на віцепрезидентські посади — демократ Джо Байден і республіканка Сара Пейлін, популярність якої останнім часом падає.

ОЦІНКА

Сомалійський гамбіт

Навряд чи 33 українські танки й екіпаж опинилися в піратському полоні випадково

АНДРІЙ ЛАВРИК
редактор відділу розслідувань

Захоплення сомалійськими піратами пароплава «Фаїна» з нашим екіпажем і, головне, українським військовим вантажем виглядає як ляпас країні. В принципі, так воно і є: якісь голодранці з кулеметами на моторних човнах брутально захопили в полон наших співгромадян і викрали 33 танки, артилерійське озброєння й боеприпаси, які Україна продала й зобов'язалася доставити іншій країні — Кенії. Багато хто дивується: чому на судні, що рушило через небезпечні води з таким серйозним вантажем, не було силовиків? Чому фрегат «Гетьман Сагайдачний» досі біля свого пірса, замість того, аби з «Альфою» й «морськими котиками» на борту мчати в Індійський океан ставити морських розбійників на місце? Схоже, що такого розвитку подій не очікував ніхто. Україна не вперше (й цілком законно) переправляє Кенії озброєння морем — раніше проблем із корсарами не було. Капітан-росіянин Владімір Колобков (він помер уже в полоні від серцевого нападу) завбачливо вів корабель на безпечній відстані від сомалійських вод. Але пірати з'явилися там, де їх ніхто не чекав. Навіть командування міжнародної групи бойових кораблів, що з дозволу ООН полює тут на морських розбійників.

Деякі експерти, переважно російські, висловлюють переконання, що «Фаїна» потрапила в піратську пастку випадково. Однак не пояснюють, як бандити дізналися, що в цей час і в цьому місці пропливатиме цивільний пароплав, а не військовий корабель із антипіратської ескадри. Натомість у російських ЗМІ з'явилися повідомлення

про те, що насправді танки переправлялися до Судану, де триває громадянська війна, тому на збройну торгівлю з цією країною ООН наклало ембарго. Сумнівно, що це правда, але пляма на репутації України вже є.

Пірати перевели «Фаїну» до сомалійського порту «Хобьо». Зараз його контролюють бойовики терористичного угруповання «Аш-Шабааб» — радикального крила «Союзу ісламських судів», що воює за створення в Сомалі ісламістської держави. Сомалійським кланам, що протистоять ісламістам, активно допомагають військові Ефіопії. І Кенії, якій насправді призначались українські танки. Натомість «Союз ісламських судів», на думку міжнародних експертів, підтримують (передусім зброєю) Іран і Сирія — найвірніші союзники Росії на Близькому Сході. До речі, російські адмірали виношують плани про переведення частини Чорноморського флоту РФ саме до Сирії.

Зараз до сомалійських берегів повним ходом мчить російський сторожовий корабель «Неустрасимий» визволяти «Фаїну». Цікаво, що готувати сторожовик до сомалійського походу почали за кілька днів до захоплення пароплава. А про відправку спецвантажу для Кенії та його маршрут у Москві просто не могли не знати.

ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК

zagrava

Кілька уточнень: під просто розвідкою, очевидно, мається на увазі СЗР — штучно відколота структура від СБУ за часів Смешка.

УДО таке велике,

бо ще надає платних бодігардів тим, хто можуть заплатити. А щодо самої сповіді, то відчуття суперечливі. Справжні офіцери з Контори чи з Острова такого б не паякали, як би не було гірко. Шановний полковник, мабуть, на пенсію скоро йде або в бізнес подався. Хоча з усім, що написано, згоден.

Ph.D

Шановні. Але де конкретні відповіді на конкретні запитання? Питання про достойну зарплату переведено у щось інше. От, пане міністре, я молодий викла-

дач, к.т.н., маю зарплату 2500 грн на місяць. А мій молодший брат, якого виграли з інституту, має 10 000 грн, працюючи в комерційній установі.

Питання друге, чи пробували Ви прожити на 2500 грн., орендувати житло, годуючи дружину та маленьку дитину? Я змушений шукати альтернативні джерела прибутку замість науки. Кому потрібна наука, якщо немає чого їсти?

І повірте, панове, прийде час (не так довго залишилося), коли зубри-викладачі, що тягнуть навчання зараз, відійдуть від справ, а молодь такими умовами праці ви не зможете працювати. Що буде тоді?

І навіть грець із ними, з комерційними установами. Чому водій трамвая отримує більше, ніж доцент, кандидат наук у ВНЗ? Тому не бачу причин радіти.

Наступне. Я зрозумів, аби отримати замість к.т.н. Ph.D, Ви пропонуєте повторно захистити дисертацію? Дякую! Вистачило однієї. А що робити тим, хто захищалися 20 років тому? Знову писати? Ось так.

Свої зауваги та коментарі до статей Ви можете залишати в блозі **Тижня** — ut-magazine.livejournal.com та на нашому сайті www.ut.net.ua

СЕРГІЙ ГУЗЬ
оглядач відділу економіки

Країні потрібен Колізей

Коли слухав розмови політиків про дострокові вибори, в мене виникло кілька ідей, як зробити з цього розважальне ТБ-шоу. Продюсери можуть надсилати гоночари в офіс редакції.

Реаліті-шоу. У великій кімнаті сидять головні учасники політичного процесу. Сторонам дають десять хвилин на підписання коаліційної угоди. Країна спостерігає, як вони посилають одне одного до дідька. Потім ведучий просить одного з учасників назвати цифру від одиниці до п'яти. Під цифрами йдуть: сльозогінний газ, кілька кубів коров'ячого гною, загін міліції особливого призначення, «Беркут», «Сокіл». Можна обмежитися лише силовими структурами. Їх роль проста: входять до політиків, хвилин п'ять пресують і виходять. Політикам знову дають десять хвилин домовитись. Одна година найпопулярнішого шоу гарантована. Народ буде в захваті, бо виконано дві головні умови: «вони» отримають по заслугі, їм усе одно доведеться домовитися, бо силовиків можна випустити й випустити скільки завгодно. КВК (відоміший як КВН). Уся ця коаліція вже давно нагадує КВН. Є два капітани — Ющенко й Тимошенко. Є дві команди — Секрета-

ріат і Кабмін. Відсутній тільки Масляков (його роль грає тандем Литвин-Янукович). Конкурс капітанів із завданнями: хто кого куди запроторить, якщо Конституційний Суд ухвалить хоч яке рішення; вгадай терміни виборів (можна організувати на кшталт «Вгадай мелодію»); вгадай продовження фрази, наприклад, «вважати дії коаліції такими, що порушують демократію — вважати дії коаліції такими, що порушують права бюрократії».

Спартакіада. Тут завдання просте, треба лише дистанцію витримати. Наприклад, зранку, коли всі зберуться біля Конституційного Суду, вислухати його рішення, оголосити, що засідання відбудеться в іншій будівлі. Чиї фанати доbijать першими, та команда отримує заліковий бал. І так команди змагаються до закінчення розгляду справи в КС. Переможець одержує путівку на участь у марафонських змаганнях. Є й туристичний варіант спартакіади. Треба знайти будь-яку бетонну площу, бажано монолітну. Перемагає та команда, яка зможе вбити в неї побільше патичків для наметів.

Якщо вже політики не можуть дати нам хліба, хай відпрацьовують видовища.

Редакційна рада: Анатолій Бондаренко, Кирило Галушко, Роман Кульчинський, Юрій Макаров, Лідія Смола, Олексій Сокирко, Роман Цуприк

АДРЕСА «ТИЖНЯ»

Листи надсилайте за адресою: 03040, Київ, вул. Васильківська, 2а
Телефонуйте: (044) 503-3740; факсуйте: (044) 503-3740
E-mail: office@ut.net.ua

Редакція залишає за собою право на літредагування надісланих матеріалів без узгодження з автором. Рукописи не повертаються й не рецензуються.

Фоновий звук

**Системи відображення
інформації**

- комутація та наладка роботи обладнання в приміщеннях площею від 100 до 100 000 м²
- гарантійна, сервісна та технічна підтримки
- розробка та впровадження нестандартних інноваційних рішень

Послуги "під ключ" - від розрахунків до запуску в експлуатацію

не фот. старобілець ГОВ "ПрессКом" (С. Шабін, В. Волошин, А. Шеремет, А. Озаревич, С. Шабін)

ПрессКом® TECHNOLOGY

тел./факс: (044) 585-97-27
www.presscom.ua

Відділу реклами «УКРАЇНСЬКОГО ТИЖНЯ» потрібен менеджер з реклами

ГАРАНТУЄМО: ЦІКАВУ ТА ПЕРСПЕКТИВНУ РОБОТУ В ХОРОШОМУ ВИДАННІ,
В ДРУЖНОМУ КОЛЕКТИВІ; СТАБІЛЬНИЙ ХОРОШИЙ ЗАРОБІТОК.

ВИ – ІНІЦІАТИВНА, АКТИВНА, ПОРЯДНА, ВІДПОВІДАЛЬНА, ДОБРОЗИЧЛИВА
ЛЮДИНА, ЯКА УМІЄ ПРАЦЮВАТИ В КОМАНДІ НА ЗАГАЛЬНИЙ РЕЗУЛЬТАТ.
ЗНАЙОМА З КОМП'ЮТЕРОМ НА РІВНІ КОРИСТУВАЧА.
БАЖАНО З ДОСВІДОМ РОБОТИ.

ЗВЕРТАТИСЬ ЗА ТЕЛЕФОНОМ 503-37-40, ВІДДІЛ РЕКЛАМИ ЧИ 050-353-90-60
(ОЛЕНА КАРПЕНКО). АБО - ПРИСИЛАЙТЕ РЕЗЮМЕ НА АДРЕСУ

karpenko@ut.net.ua

Київська труба, американський дипломат

Друг президентів

СПІЛКУВАВСЯ Анатолій Бондаренко

ФОТО: Андрій Ломакін

**Приятель
Буша-старшого
й товариш МакКейна
говорить про
Олімпіаду в Сочі
та ставлення
американської еліти
до України**

Вільямові Гіблу — 66 років. Він чотири рази очолював олімпійські делегації США, є почесним президентом Національного олімпійського комітету. Зараз керує Національною радою з публічної дипломатії **Ідив. довідку!**, надзавдання якої — поліпшити імідж США у світі. Гібл знає більшість головних вашингтонських гравців, особисто знайомий зі старшим і молодшим Бушами, приятелює з кандидатом у президенти від республіканців Джоном МакКейном.

У. Т.: Як ви ставитесь до ідеї деяких конгресменів США скасувати рішення про проведення 2014 року Олімпіади в Сочі у відповідь на дії Росії в Грузії?

— Я вважаю, що США необхідно постійно контактувати з Росією, навіть коли в нас є великі розбіжності. А такий крок не сприяв би комунікації. До того ж, це було б несправедливо щодо мільйонів громадян цієї країни, які розраховують побачити в себе Олімпіаду.

У. Т.: Чи можна назвати останні Олімпійські ігри тріумфом китайського націоналізму?

— У Китаї — структурована спортивна система. Молодь залу-

чають до неї дуже рано. Так, певною мірою націоналізм на Іграх відчувався. Але підготовка й проведення форуму були на найвищому рівні. Китайська команда виступила напрочуд вдало — понад 100 медалей. Та й українська — теж чудово виступила, ви можете нею пишатися!

До речі, перебуваючи в складі Міжнародного олімпійського комітету (МОК), дізнався, що один із ключових його учасників, Сергій Бубка — українець, він і досі дуже популярний серед спортсменів. І я впевнений, ми ще побачимо його з-поміж лідерів МОКу.

ТРИ ВАРІАНТИ

У. Т.: Які проблеми ви бачите у зв'язку з подіями в Грузії — Україна знову поділена, хтось підтримує Росію, хтось — Америку. Можливо, у вас є якісь рекомендації нашим політикам?

**Китайський націоналізм
на Олімпійських Іграх
в Пекіні відчувався.
Але підготовка й
проведення форуму
були на найвищому рівні**

— Я просто спробую ще раз окреслити три напрями, які зараз розглядає Україна. Перший очевидний — це перспектива, нехай далека, членства в ЄС. Друга можливість — це якийсь вид асоційованого членства, про що під час візиту Ющенка до Франції дискутували президенти двох країн. І третє — членство в НАТО — це сектор безпеки, зокрема й економічної.

В будь-якому разі, країна має добровільно заявити, що вона хоче стати членом якогось із цих об'єднань.

Певна річ, я використовую вторинні джерела, й вони свідчать, що зараз приблизно однакова кількість прихильників вступу до НАТО, тих, хто не мають з цього приводу визначеної думки, й з іншого боку — супротивників Альянсу. Така комбінація дає відсоток тих, хто проти вступу, більшим. Однак ситуація міняється залежно від обставин та зовнішніх факторів.

Ви краще за мене знаєте, чи вплинула ситуація в Грузії на суспільну думку — за останній час це була наймасштабніша подія. Після неї люди відчували себе по-різному, й тому важливо, щоб їм надали саме факти, а не плутали їх чи залякували з приводу НАТО.

У. Т.: Чи зменшив розвал демократичної коаліції шанси України отримати ПДЧ у грудні?

— Я справді не знаю відповіді на це запитання. Проте точно знаю, що обставини в демократичній країні змінюються завжди, ви маєте можливість обирати уряди з будь-якими політичними філософіями. Й це чудово. Гадаю, НАТО і ЄС нині можуть брати до уваги наслідки зміни більшості у ВР, але на далеку перспективу це не має значення. За демократії є багато можливих варіантів розвитку, й часом навіть криз, але це не змінює довготермінові прагнення або мети людей та не заперечує можливості мати різні союзи й різні зобов'язання. Отже, коротка відповідь: членство в НАТО — це довготермінове рішення, а не короткотермінове.

МЕСИДЖ КІССІНДЖЕРА

У. Т.: Нещодавно в американській пресі з'явилися пропозиції (зокрема, Генрі Кіссінджера) залишити Україну сам на сам із Росією. Нова адміністрація, чи буде прези- ➤

Цей погляд
тренувався
на Рейгані, обидвох
Бушах, Клінтоні
та МакКейні

ДОСЬЄ ТИЖНЯ

1967 – закінчує Колорадський університет. Спеціальність – правник.

1972 – після півроку роботи в місцевому конгресі, куди був обраний як республіканець, Вільям Гібл починає працювати в благодійному фонді Ель Помар, який із часом очолює. Фонд за часи діяльності розподілив приблизно \$280 млн у вигляді грантів для неприбуткових організацій.

1981 – працює спеціальним представником і радником президента Рональда Рейгана.

1990–1997 – віце-голова Національної ради США з публічної дипломатії.

2001 – посол США в ООН.

2008 – голова Національної ради США з публічної дипломатії.

Член міжнародного олімпійського комітету. Почесний президент американського олімпійського комітету.

Голова ради директорів Міжнародної фундації виборчих систем (IFES), структури, що допомагала організовувати парламентські вибори в післявоєнному Іраку.

Є членом ради директорів IRI – Міжнародного республіканського інституту. Ця організація тісно пов'язана з Республіканською партією США, фінансується державними агенціями й урядом та підтримує економічні й політичні програми по всьому світу. Недоброзичливці США називають IRI одним із головних інструментів зовнішнього недержавного впливу на інші країни.

дентом Барак Обама, чи Джон МакКейн, прислухається до такої думки?

— Ви запитали мене, якої думки притримуються три людини. Я можу дати вам відповідь, адже нещодавно розмовляв із Генрі Кіссінджером. Спілкувався з ним з приводу того, що він думає про Україну. Він дуже зацікавлений вами. Нехай його стаття свідчить сама за себе, не буду тут її тлумачити. Але мушу визнати, що він дуже добре обізнаний з українською ситуацією, тому що ми про неї говорили більше 20 хвилин. Він точно знає всі нюанси

вашої політичної системи й добре знає особливості всіх ваших провідних політиків.

Тепер щодо виборів у США. Справді, нова адміністрація може інакше вважати, що потрібно робити з того чи іншого питання. Але і МакКейн, і Обама підтримують українську державу. Я говорив того самого дня і з сенатором МакКейном, і маю вам заявити, що він дуже зацікавлений Україною. Й те, що я чув із загальних виступів Обама, теж підтверджує — він точно буде підтримувати і Центральну Європу загалом, і Україну зокрема.

У. Т.: Все ж таки, чим, на вашу думку, викликана стаття пана Кіссінджера?

— Моє розуміння статті таке: він підтримує якусь зі слабких форм участі України в ЄС, асоціативну або у формі попереднього членства. А також те, що питання НАТО залишається для вас відкритим. Ось так я прочитав цю статтю. Кіссінджер володіє неабиякою здатністю брати складну проблему й викладати її трьома, чотирма реченнями. Ось чому з ним завжди цікаво розмовляти. Зараз йому 85 років, але він усе ще добре знається на питаннях зовнішньої політики.

У. Т.: Чи достатня кількість людей у Держдепі займаються українським напрямом?

— Протягом однієї доби в Україні я отримав відповіді на всі запитання, які тільки можна уявити щодо ситуації тут і публічної дипломатії

хто давно перебувають в американській політиці. Але в мене набагато тісніші стосунки з його батьком.

У. Т.: Щодо такої складної країни, як Іран — які засоби публічної дипломатії ви застосовуєте?

Застосувати публічну дипломатію в Ірані важче. Вдається досягнути лише незначної кількості людей

зокрема. Й працівники американського МЗС, і фахівці з України — дуже досвідчені. Чи можемо ми працювати краще? Так, але безсумнівно, ми маємо сильну команду по Україні.

У. Т.: Ви досить давно й досить добре знайомі з президентом Джорджем Бушем. Його навіть американські ЗМІ називають дещо обмеженим президентом. Що ви можете сказати з цього приводу?

— Я не погоджуюся з такими твердженнями. Я справді знаю Буша-молодшого, як і більшість тих,

— Що стосується Ірану, то застосувати публічну дипломатію тут важче з огляду на структуру суспільства. Тут складніше проводити обмінні, культурні програми, спортивні програми. У великому спорті ми, до речі, організовували борцівські матчі — з греко-римської та вільної боротьби. Але мушу сказати, що це справді виклик — адже, наголошу, в публічній дипломатії програми мають досягати більшості членів суспільства, в Ірані ж нам це вдається лише щодо незначної кількості людей. ■

ДОВІДКА

Грантодавець

Публічна дипломатія в Україні
Національна рада з публічної дипломатії США курирує в Україні низку проектів. Зокрема:

Майже 5 тисяч старшокласників (з 1992 року та дотепер), у тому числі 290 — цього року, поїдуть до Америки жити в американських сім'ях і вчитися в американських школах.

Загалом із 1992 року дотепер понад 15 тисяч українців — старшокласників, студентів, молодих фахівців, науковців, викладачів — були в США за програмами обмінів, які фінансуються урядом США, та майже 1 тисяча американців проживали в Україні.

Відкрито 22 інформаційних центри «Вікно в Америку» в Україні, а також понад 130 публічних інтернет-центрів (LEAP).

Додатково: http://kyiv.usembassy.gov/irc_leap_ukr.html

ХТО ДИВИТЬСЯ ТВ-РЕКЛАМУ?

ВДОМА Ж НІКОГО НЕМАЄ!

ПрессКом® ADVERTISING

Всеукраїнський IndoorVideo оператор

www.presscom.ua

Казка про податки

АВТОР: Антон Зікора

**Замість
«Книги джунглів»
діти захоплюються
«Книгою податків»,
змушуючи лісових
звіряток платити
в бюджет**

Навіть якщо ви не знаєтеся на живописові й не відрізняєте «Чорний квадрат» Малевича від «Автопортрета» безвухого Ван Гога, раджу вам усе ж відвідати виставки «Податки очима дітей». Цей захід, спрямований на підтримку дитячої творчості, проводять в Україні вже восьмий рік поспіль. Причому зараз сюди додався літературний конкурс «Роль податків у нашому житті», конкурси поетичних роздумів, кросвордів, декоративно-прикладного мистецтва тощо.

ДИТЯЧИЙ ГЕРОЙ НИШПОРКА

Пригадую, в один із перших років проведення заходу (відвідаю ці виставки практично щоразу) мені вдалося побачити картини, що вражали на все життя. Один юний художник намалював співробітника

податкової з бейсбольною бітою в руках, звісно, для вибивання грошей.

На іншій картині був зображений злісний неплательник, втоплений в акваріумі. Характерна риса: більшість учасників конкурсу, судячи з їхніх робіт, зовсім не хотіли стати космонавтами, лікарями чи музикантами, як це буває в дітей. Вони бажали піти в податкову!

Незабаром усе з'ясувалося: це й були прямі нащадки податківців. Можливо, вони начиталися коміксу «Казка про податки», виданого ДПАУ ще в її «азаровські» часи. Головного героя, який водив дітей лісом — показуючи, що «без податку немає порядку», звали... Нишпорка.

КНЯГИНЯ ОЛЬГА — ЧЕСНИЙ ПОДАТКІВЕЦЬ

Цього року в конкурсі було представлено понад 28 тис. творчих робіт дітей. Для порівняння — в 2001-му надійшли тільки 2,5 тис. художніх доробків. Але головний месидж зберігся: як і вісім років тому, діти в своїх «креативах» закликали дорослих платити податки. Й це було прекрасно!

Майже до сліз зворушувала робота під назвою «Мудра людина — та, яка на податки чесна», котра стала номінантом у категорії «Істо-

рія оподаткування». На добре виготованій вишивці на тлі церкви зображено княгиню Ольгу, дуже схожу на Юлію Тимошенко. В правительки спрямований у майбутнє погляд і чесне обличчя. Вона, очевидно, збирається відвідати з офіційним візитом Коростень, мешканці якого саме відмовилися платити податки князеві Ігорю.

Порадувала й композиція з рум'яним колом у кашкеті з написом «ДПА». Йому назустріч лісом іде якийсь обірваний бомж. Судячи з усього, це бізнесмен, який не платить податки. Нещасний запитує в коломка-податківця: «Скажіть, куди сплатити, щоб і мені по-людськи жити». Той показує в бік свого офісу. А ось їжачок, схоже, бізнесмен, у якого чудові відносини з ДПА. Він справно несе на спині свій мішок із написом «податки».

ДЕРЖАВА В ОБРАЗІ ДІЙНОЇ КОРОВИ

Цікаво, що було б із поколінням молодих людей, котрі вирости б, наприклад, не на казках Андерсена чи Кіплінга, а на «Книзі податків», яка теж представлена тут. У ній юний автор представляє податки у вигляді сіна — ним веселий хлопець годує корову, яку, своєю чергою, доїть кіт. (І чому в дітей податківців держава асоціюється з коро-

вою?) «Плати податки — буде молоко й достатки», — написано під цією картинкою.

На іншому малюнку ми знову бачимо колобка. Його намагається з'їсти хитра лисичка, та ще хитріший хлібобулочний виріб пропонує їй спочатку заплатити податки. Змусити платити податки лісових звірів — яка ще ідея здатна закрити голови співробітникам ДПА? На одній зі сторінок «Книги податків» також показано трьох поросят. Тих двох, котрі не платять, можна впізнати з того, що живуть вони в старих куренях. Неплатники плачуть і кленуть свою долю. Третє порося, навпаки, радіє і сяє. Вгадайте, чому?

Що стосується декоративних виробів, тут діти не обмежували себе в засобах. Наприклад, композиція «Сорока-ворона бюджет наповнювала, сферам бюджетним коштом виділяла» буквально зроблена з ниток. Плетений на зразок рукавички птах годує своїх дітей із ковшика вовною. Всім зрозуміло, що

сорока — мати-держава, яка роздає гроші бюджетникам.

МАК І «СЕМОЧКИ»

А ось аплікація «Сплати податки — живи в достатку» зроблена із пшона, маку й насіння. Схоже, юний автор хотів показати: гроші, які платять громадяни до бюджету, — це для них дурниці, не більші, ніж макове зернятко.

Виріб під назвою «Податкове дерево» нагадує грошове дерево, яке використовують у китайському феншуй, де замість листя — долари й гривні. Щоправда, в нашому випадку дерево стоїть у вазі, розписаній у трипільському стилі. «Чим більше даси, тим більше отримаєш», — написано на ній. Це точно: щоб гроші не переводилися, кожен податківець повинен у себе на столі мати таке дерево.

Однією з найкращих визнали аплікацію з поїздом, який везе гроші на потреби сирітських притулків, лікарень і освіти. Але реальність така: аби бюджетні галузі наповнилися необхідними коштами, потрібно,

щоб вагончики з написом «податки» дійшли до станції «Бюджет».

Конкурс «Податки очима дітей — 2008» як жоден інший обійшовся без ідеології. Тут показали багато цікавих виробів, які сприймаються поза будь-яким політичним і соціальним контекстом. Наприклад, однією з кращих стала робота 15-річного різьбяр з Олександрії — скринька для ділових паперів, просто різьблена скринька, на якій немає слова «податки». Якби ми не побачили її в ДПА, то й не дізналися б, що її виставили на конкурс «Податки очима дітей — 2008».

Все це нагадало те, як у 60-х роках минулого сторіччя розписували київський Палац піонерів. Тоді на його стінах з'явилися райські птахи, червоні коні, сині горизонти тощо. В Палаці піонерів було що завгодно, лише не було піонерів, за що автор розписів і отримав Державну премію.

Те саме і тут: конкурс «Податки очима дітей — 2008» є, а про податки — ані слова. Це вже, погодьтеся, інакше пахне. ■

«Як бюджет наш процвітає, радістю світ буває»

На д

РОЗМОВЛЯЛА Анна Бабінець

У бесіді з Андрієм Портновим *Тижень* намагався з'ясувати, яку позицію займає БЮТ щодо мовного питання

БЮТ ніколи не позиціонував себе як адвокат української мови в суспільстві. Позиція біло-сердешних щодо мовного питання завжди була розмитою. Проте днями фракція блоку разом з ПР та КПУ проголосувала за законопроект про держслужбу, в якому для чиновників передбачається обов'язкове володіння російською мовою й використання її в діловодстві [див. довідку]. Також днями один з депутатів БЮТу зареєстрував проект про державну підтримку української мови й україномовних видань [див. довідку]. Два одночасних кроки в протилежних напрямках. Оскільки питання виживання української мови для нас є принциповим, **Тижень** вирішив з'ясувати позицію БЮТу щодо мови в одного з ключових політиків блоку, народного депутата Андрія Портнова. Останнім часом він активно бере участь у створенні нової коаліції та коментує цей процес. На ці теми він готовий красномовно спілкуватися годинами. Та всіляко уникав прямих відповідей на «мовні» питання й буквально видавлював із себе кожну фразу

У. Т.: Пане Андрію, ваша фракція проголосувала за закон про держслужбу. Майже одразу Юлія Тимошенко заявила, що українська мова є єдиною державною. Парламентарі не дивилися, за що голосували?

— Цей законопроект ухвалений лише в першому читанні. А перше читання — це загальні рамки, нап्रा-

«Я думаю і російською, і українською мовами... Залежно від ситуації»

ВОХ СТІЛЬЦЯХ

мок руху. Тобто як будуть присвоюватися ранги, як у майбутньому будувати роботу чиновників. Ми не можемо в першому читанні змінювати авторський закон. Тому існує процедура поправки. Фракція БЮТ проголосувала закон у першому читанні й наступного ж дня внесла поправку (вона зареєстрована у ВР), що слова «російська мова» виключити.

У. Т.: Ви читали цей законопроект?

— Так, я читав. І знав про цю норму. Та якби ми не проголосували, то просто не отримали б цього важливого закону. Він базово хороший. Ми проголосуємо його в другому читанні з нашою поправкою.

У. Т.: А якщо «регіонали» відмовляться голосувати за ваш варіант?

— Тоді ми не дамо жодного голосу за цей закон.

Портнов у відповідях на «мовні» питання буквально видавлював із себе кожну фразу

У. Т.: Давайте глобальніше. Яка зараз позиція БЮТу щодо української та російської мов?

— Державна мова є, вона одна. Позиція БЮТу в тому, щоб не чіпати цю тему. Й не виносити такі питання на порядок денний — і Верховної Ради, й інших органів, бо вони роз'єднують суспільство. Ми не применшуємо роль російськомовних громадян, але педалювати цю тему ми не будемо.

У. Т.: Згідно з прогнозами соціологів за 20 років через побутову русифікацію українська мова в Центральній Україні зникне. Педалювати цю тему вам, звісно, не вигідно.

Може, ви знаєте якийсь інший спосіб її врятувати?

— Я думаю, це відбудеться еволюційним шляхом. От подивіться, воно ж відбувається. Тенденції загалом позитивні. Поступово українська мова стає для когось другою, для когось першою мовою спілкування. Згадайте, що було 20 років тому... Держава з однаковою повагою має ставитися й до української, й до російської мов. А також до мов національних меншин. До речі, прошу не називати російську мову мовою нацменшин.

У. Т.: Чому?

— Це витікає навіть зі словосполучення. Багато хто використовує російську як основну. Половину країни не можна називати нацменшиною.

У. Т.: Але ж, згідно Конституції, державна мова в нас одна. Інші — мови нацменшин...

— Так, державна мова українська. Але ж я кажу так, як є за фактом. Взагалі, це тема, на яку не варто розмовляти.

У. Т.: Тобто мовного питання в Україні не існує?

— Я вважаю, що такої проблеми немає. Вона з'являється, коли ми починаємо про це говорити.

У. Т.: А от ваш колега по фракції пан Яценко, який подав законопроект щодо підтримки української мови, схоже, вважає, що проблема існує...

— Ну, це гарний законопроект. Добре, що люди мають різні точки зору. Якби він подав законопроект про пригноблення якоїсь мови, це було б погано. Людина подала проєкт про розвиток чогось, це позитивно.

У. Т.: Можна вважати, що цей проєкт є офіційною позицією вашої політсили?

— Так, це офіційна позиція.

ДОВІДКА

«Про державну службу». 19 вересня парламент 361 голосом ухвалив у першому читанні цей законопроект авторства Віктора Януковича. В документі, зокрема, йдеться, що особа, яка обіймає чи претендує на посаду держслужбовця, повинна «вільно володіти державною та російською мовами». Від БЮТ законопроект підтримали 144 зі 156 депутатів. Остаточне ухвалення проєкту має відбутися до 3 жовтня.

«Про забезпечення державної підтримки заходів із розвитку та популяризації української мови та україномовної друкованої продукції». Законопроект, зареєстрований членом фракції БЮТ Антоном Яценком, одним із ідеологів створення й узаконення Тендерної палати. В ньому, зокрема, передбачається підтримка компаній, що надають послуги україномовним видавцям і книговидавництвам.

У. Т.: Але цей закон трохи дивний. Там йдеться про пільги виробникам картону, паперу для україномовних видань...

— Думаю, в цій частині це неправильно. Це недобросовісна конкуренція. Не можна надавати пріоритет одним над іншими. Ми маємо зробити загалом для книговидавництва пільгове податкове, митне законодавство, без втручання саме в ті питання, які роз'єднують наше суспільство. Якщо для когось будуть пільги, то всі компанії зареєструють себе як такі, що видають українську книгу. Для того, наприклад, щоб через митницю провозити картон і папір без мита. Всі мають бути в однаковому конкурентному полі. Не треба плутати економічний режим із мовними й іншими факторами. ■

Єдиним метром

АВТОР: Анатолій Бондаренко

**Тиждень роз'яснює,
як визначається
популярність телеканалів**

Телеканали часто надсилають прес-релізи, в яких хизуються своїми рейтингами. Відповідь на стандартне запитання «в кого більший» підвищує кількість реклами та її ціну.

Є кілька методів маркетингових досліджень, на основі яких вимірюють показники популярності того чи іншого телеканалу. Це може бути контент-аналіз за допомогою анкет, телефонні опитування тощо.

Найпопулярніші в нашій країні — дослідження за допомогою **панелі**, або, як її ще називають, — **піпметрія** (від англ. people — люди).

УСЕ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ЧАСУ ТА АУДИТОРІЇ

Загальні рейтинги та частки телеканалів розраховують за допомогою відповідних показників окремих передач.

Рейтинги програми мають сенс виключно в контексті — порівняно, наприклад, із середніми показниками каналу в цей самий час в інші дні. Само собою число рейтингу чи частки, яким би великим воно не було, без даних про аудиторію, панель або без зіставлення з іншими параметрами майже нічого не означає.

Наприклад, частка передачі розміром 50% о четвертій годині ночі, і ті самі 50% о дев'ятій годині вечора — дві великі різниці.

У першому випадку для групи, де є сто телевізорів, це може бути один телеприймач з двох, що працюють у цей час. У другому — 50 із 100. ■

Дослідження за допомогою панелі

Панель — це група людей, яка за своїми характеристиками повинна відтворити уподобання всіх телеглядачів країни. Для цього її учасників обирають так, щоб статистичні дані групи співпадали зі статистичними характеристиками всього суспільства, наприклад, у цій групі має бути стільки ж (у відсотках) пенсіонерів, жінок, чоловіків і дітей, як і по всій країні.

Панель, учасники якої живуть у містах, де більше 50 тис. мешканців, називається «50 тисяч+». Відповідно, панель з жителями пунктів, де кількість населення менше 50 тис. — «50 тисяч-». В Україні остання з'явилася лише в цьому році.

Серед учасників панелі можуть розрізняти цільові групи або аудиторії за віком, наприклад, «4+» — це всі телеглядачі, старші 4 років.

А «14-49» — телеглядачі віком від 14 до 49 років, «комерційна аудиторія».

На телевізор та відеоманітофон кожної родини, яка згодна «піти в панель», встановлюють спеціальні лічильники (піпметри), які фіксують електронним способом номер каналу, факт і тривалість перегляду тієї чи іншої телепередачі.

Лічильник оснащений модемом, за допомогою якого передається інформація на головний **комп'ютер рейтингової служби** (сервер). Щодо комп'ютер отримує від піпметрів інформацію про телеперегляд кожного члена сім'ї й підраховує загальну картину.

На основі всієї статистики центральний комп'ютер розраховує головні показники тієї чи іншої телепередачі для кожної панелі та цільової аудиторії.

Рейтинг і частка — в чому різниця

Рейтинг передачі: відсоток глядачів у групі, які дивилися конкретну програму, від загальної кількості глядачів у цій групі.

Приклад розрахунку рейтингу. Для спрощення рахувати будемо не людей, а телевізори. З малюнка видно, що всього телевізорів у нашій панелі 15. Передачу рожевого каналу дивляться по 9-м телевізорам. Передачу жовтого телеканалу — по 3-м телевізорам. Ще три телевізори вимкнено. Отже, рейтинг рожевого каналу дорівнює 9/15, або 60%, а жовтого — 3/15, або 20%.

Рейтинг рожевого каналу — 60%

Рейтинг жовтого каналу — 20%.

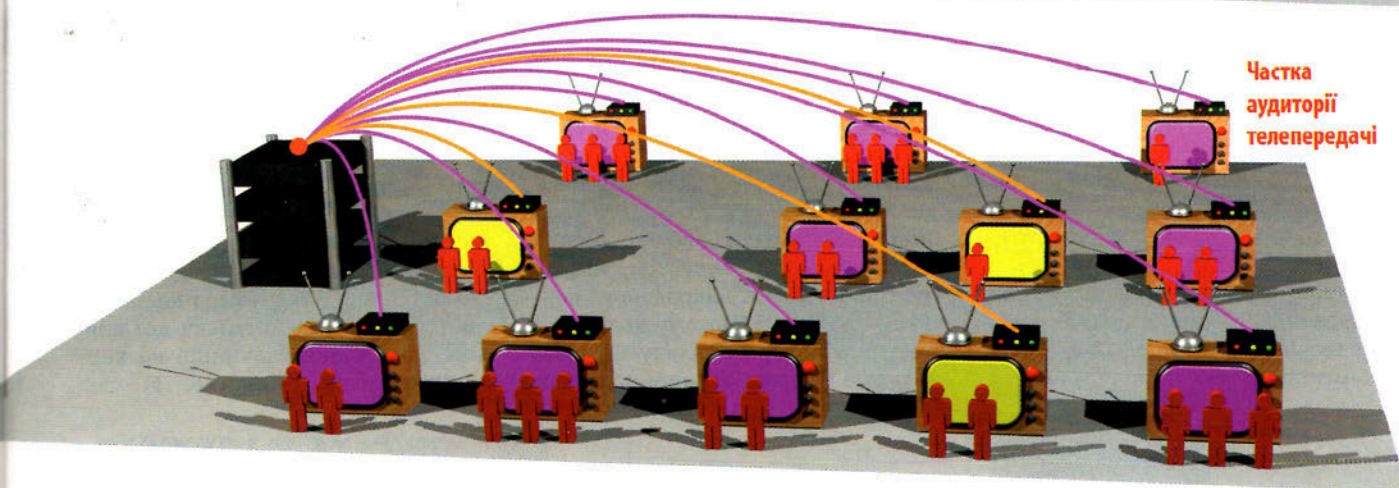
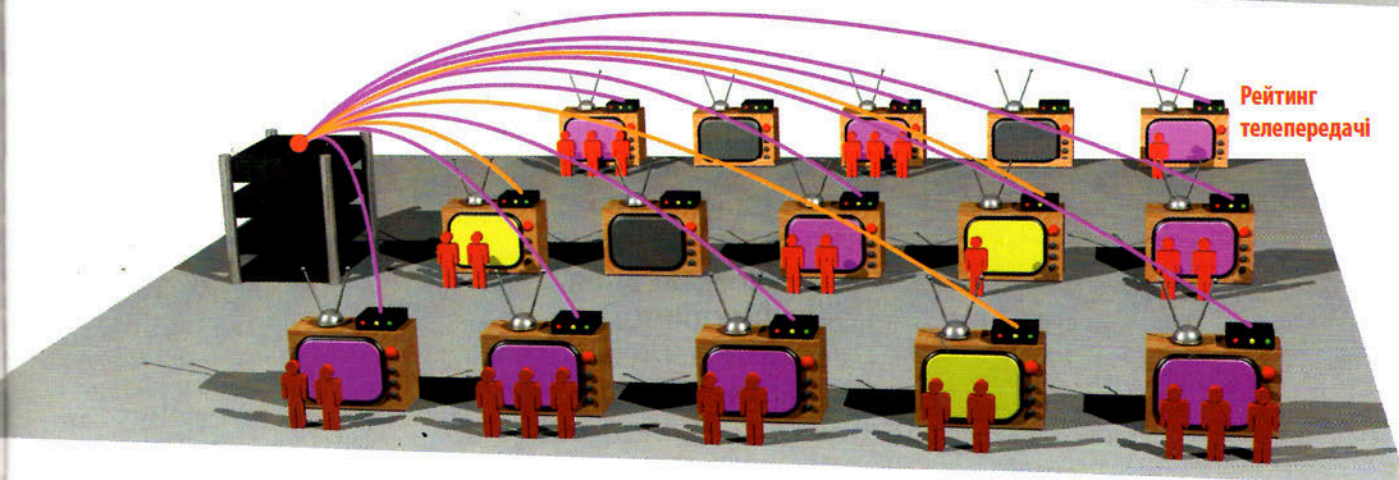
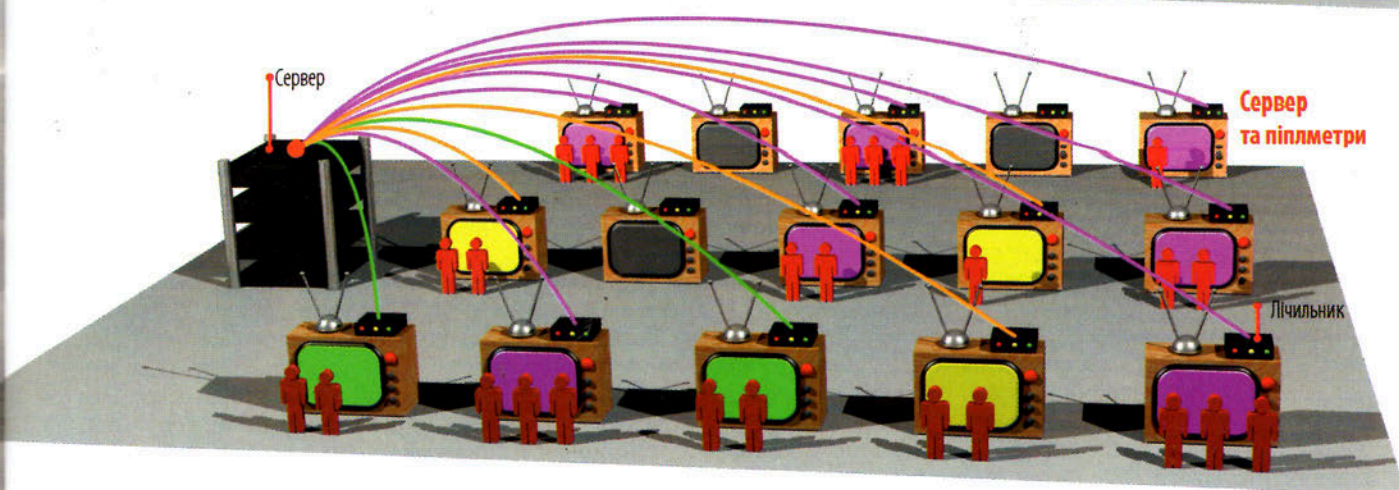
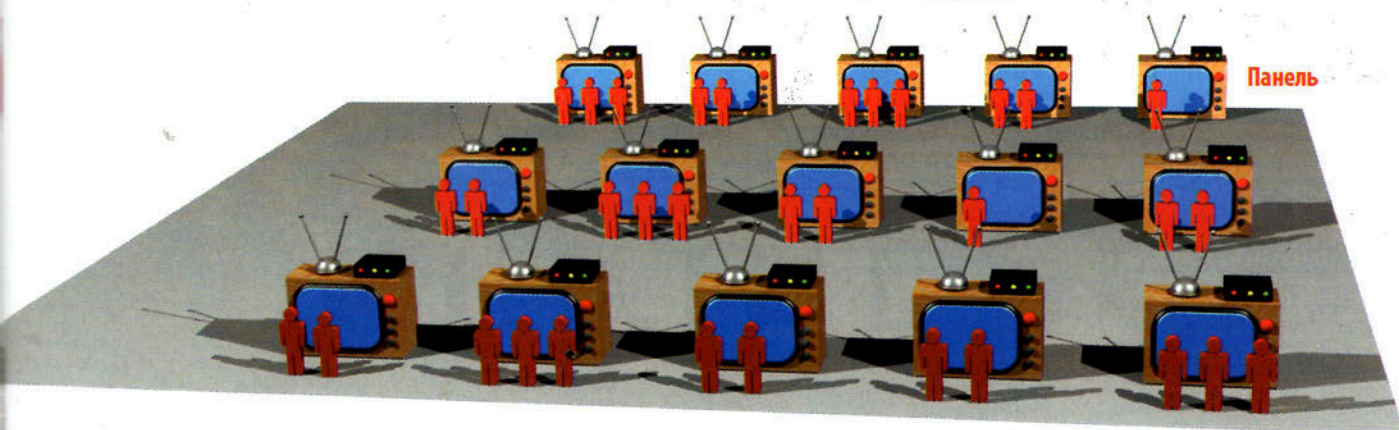
Частка аудиторії передачі: відсоток глядачів, які дивилися конкретну програму, від кількості тих, які дивилися телевізор у цей час.

Приклад розрахунку частки аудиторії. Підрахунок ведеться для такої самої ситуації, що і на попередньому малюнку. Відмінність лише у тому, що для розрахунку частки аудиторії використовують тільки працюючі телевізори. Всього таких 12. Телепередачу рожевого каналу дивляться по 9-м телевізорам. Передачу жовтого телеканалу — по 3-м телевізорам. Отже, частка аудиторії для рожевого каналу дорівнює 9/12, або 75%, а жовтого — 3/12, або 25%.

Частка рожевого каналу — 75%

Частка жовтого каналу — 25%.

| ВПРИТУЛ |

Шедевральне підпілля

АВТОР: Василь Васютин

**Підrobка творів
визнаних майстрів –
справа вельми
прибуткова.
Й небезпечна для життя**

Тривають скандали навколо вітчизняного ринку антикваріату. Наприкінці минулого тижня заступник начальника ГУБОЗ МВС України Володимир Міщенко відзвітував про те, що його підрозділ вистежив і ліквідував банду, яка промишляла нападами на антикварів і колекціонерів коштовностей. Офіцер зазначив, що угруповання складалося з колишніх та діючих співробітників спецслужб і правоохоронних органів. Скільки шедеврів і які саме «конфіскували» бандити в погонах, не повідомляється. Та не виключено, що вони з часом «випливають» у приватних колекціях або на закордонних аукціонах.

Підтвердженням такого припущення може бути перший вітчизняний «Великий антикварний салон», який пройшов минулого місяця в столиці й продемонстрував перлини приватних колекцій українського бомонду, зокрема й президента Віктора Ющенка. Серед експонатів помпезної виставки правоохоронці виявили картину Миколи Глуценка, викрадену з Уманського краєзнавчого музею.

АНТИКВАРИ В ПОГОНАХ

Схема, придумана з метою привласнення музейних полотен, варта оплесків. У листопаді 2006 року 24 картини роботи Шишка, Глуценка,

Яблонської, Григор'єва та Донцова були передані в Уманський райвідділ УМВС України в Черкаській області, буцімто для проведення виставки. На початку березня 2007 року їх повернули. Проте через якийсь час у працівників краєзнавчого музею виникли сумніви у справжності повернутих картин – їх насторожили запах свіжої фарби та повна відсутність пилу. З'ясувалося, що замість оригіналів музеєві повернули копії. Їх виготовлення замовляли вінницьким художникам. Ті навіть гадки не мали, з якою метою – вважали це просто забаганкою якогось багатія. Цікаво, що для більшої схожості з

одразу встановила місцезнаходження двох викрадених картин – «Осінь пора» Шишка та «Легенда київського футболу» Григор'єва. Картини вилучили й разом із усіма копіями доправили до Київського інституту судових експертиз. За даними Генпрокуратури, на сьогодні вже знайдено 12 із 24 викрадених картин.

Водночас восени минулого року розгорівся подібний скандал у Ямпільському музеї образотворчого мистецтва (Вінниччина). Ще у 1983 році місто отримало з Українського художнього фонду 30 картин класиків соцреалізму, зокрема, Захарова та Чегодара. В директора Алли Мруг виникли сумніви щодо автентичності деяких із них. На місце прибув директор Вінницького художнього музею Ілля Безбах, і при спільному огляді виявили підробки. Замість одинадцяти художніх полотен, переданих різного часу в тимчасове користування до таких установ, як райвійськкомат, відділ СБУ, офіс водоканалу, було повернуто дублікати. Як розповів старший слідчий із особливо важливих справ прокуратури Центрального регіону України Сергій Кизь, знайдено дві викрадені картини. Причому найцінніше зі всього, що пішло «на сторону» – твори Захарова «Весна на Чернігівщині» та «Весняна повінь». Їх вартість – близько 200 тис. грн.

Що стосується виявленої на «Великому антикварному салоні» картини «Зимове сонце», написаної Миколою Глуценком у 1970 році, то після викрадення вона опинилася в підприємця з Бердичева. Зазначимо, що роботи цього майстра на заході оцінюються в сотні тисяч доларів. Тож полювання злочинців на картини Глуценка триватиме. ▀

**Скільки шедеврів
і які саме
«конфіскували»
бандити в погонах,
не повідомляється.
Та не виключено,
що вони з часом
«випливають» у
приватних колекціях
або на закордонних
аукціонах**

оригіналом вони застосовували своєрідне ноу-хау – змішували фарби з... взуттєвою мастикою. Як зізнався один із них, якби у нього не задрожала під час роботи рука, підробку виявили ще б нескоро.

За оцінкою експертів, загальна ринкова вартість викраденого перевищує \$1 млн. У лютому цього року порушено кримінальну справу, Служба безпеки України практично

MADE IN SWEDEN

ІЛІНКА ТАЛАНОВИЧ

ЧАСТКА ФАЛЬШІ

За деякими оцінками, в середньому на підробки в нашій країні припадає від 20% до 40% річного обігу антикваріату. В деяких сегментах антикварного ринку на одну справді антикварну річ припадає мінімум п'ять-шість підробок, причому підробляється абсолютно все: як картини відомих і не дуже художників, так і меблі й книжки. Проте живопис стоїть на першому місці.

Директор Музею російського мистецтва Юрій Вакуленко, який проводить експертизи малярських робіт, зокрема, надає консультації аукціонам Sotheby's та Christie's, у розмові з **Тижнем** навів дещо інші цифри: «Я б говорив про 5–7% відвертих підробок і до 25% речей, які викликають сумніви. Хоча подібна розбіжність може пояснюватися тим, що до мене намагаються не нести картину, заздалегідь знаючи, що вона фальшива. Для отримання сертифіката, який би доводив її справжність, вони шукатимуть експерта деінде».

Якщо проаналізувати ринок живопису протягом останніх п'яти років, то, за словами Вакуленка, частка підробок в загальному обсязі анти-

кваріату залишилася незмінною. Й пояснюється це цілком об'єктивними причинами. Ринок збіднюється. Не в останню чергу — через законодавство, яке передбачає великі податки при ввезенні раритетів до країни. «Складається враження, що в Україні картини лежать просто неба, й ми об них витираємо ноги, — зітхає Вакуленко. — В усьому світі, зокрема й у Росії, ввізні мито та податок на додану вартість відмінили, що сприяє насиченню ринку. Окрім того, з'явилися великі приватні колекції, в яких осідає значна частина вартісних речей. Якщо раніше за їх кількістю конкуренцію створювали музеї, то нині вони вже набагато бідніші, що не з кращого боку характеризує державну політику щодо поповнення їхніх зібрань».

Справжність старовинних творів визначити доволі легко — існують методи хімічного аналізу, використовується інфрачервоне, ультрафіолетове та рентген-опромінення для встановлення віку. Гірше — з написаними кілька десятків років тому, оскільки технології та матеріали ідентичні тим, які використовуються тепер. Антикваріат значно помолодшав,

велику цікавість викликають роботи навіть ще нині живих художників, і їх вартість із року в рік росте.

Традиційно підробляють хрестоматійних художників — Рєпіна, Шишкіна, Айвазовського, менше — Врубеля. Далі йдуть рейтингові художники ХХ ст. — Шишко, Глушенко, Ломикін, Цветкова, представники закарпатської й одеської шкіл малярства. Технології підробок різні. Наприклад, під виглядом робіт Сергія Шишка намагаються продавати натюрморти кировоградського художника Сергія Шаповала. Жили вони в один період, техніка виконання схожа, та ще й підпис однаковий — достатньо тільки трохи підправити ініціали «С.Ш.» Загалом, якщо ціна оригіналу починається з \$2000, це вже становить інтерес для фальшувальників.

ПРОКЛЯТТЯ АНТИКВАРА

Основною масою є все-таки фальшивки-новотвори. Зокрема, в Одесі та Харкові, де масово виготовляють підробки творів різних років і стилів, оперативно реагуючи на кон'юнктуру ринку та рейтинг ху-

дожників. Можна за \$600 — \$800 замовити собі якісну художню репродукцію й на Андріївському узвозі, проте хіба задля того, щоб потішити своє самолюбство — колекціонери, які роками працюють на ринку, підробку зможуть вирахувати навіть самотужки. Хоча коли мова йде про купівлю-продаж, без письмового висновку серйозного експерта не обійтися.

Окрема категорія підробок — імпортні. Особливим талантом підробляти старовину відзначаються китайські майстри. Фальшунням зброї займаються у Туреччині та Росії. Діють цілі спеціалізовані цехи й у Західній Європі.

«У мене були знайомі, які тут займалися реставрацією виробів із металу — кращі спеціалісти Союзу, — розповідає експерт з антикваріату Володимир Моїсєєв. — Зараз вони всі виїхали за кордон, працюють там на фірмі з виготовлення «фальшаку». Кажуть, замовлення на підробки просто грандіозні, доводиться працювати по 12 годин на добу без вихідних. До речі, можу підказати, як відрізнити справжнього «Фаберже» від фальшивого. У «Фаберже» тавро у вигляді лисочки з заглибленням, його робили по розпеченому металу (виходило, як виливок). А на підробках, як правило, штамп ставлять по холодному, і якщо на нього подивитися у збільшувальне скло, можна побачити відмінності, не помітні неозброєним поглядом. Хоча дорогоцінні метали й каміння справжні».

З Росії потрапляють картини. Ланцюжок тягнеться від гучного скандалу з виявленням фальшивих полотен у Третьяковській галереї та приватній колекції Володимира Путіна. Росіяни спеціалізуються на так званих компільованих роботах, коли береться реальне полотно маловідомого автора й ставиться підпис його іменитішого сучасника, роботи якого користуються попитом на аукціонах. Імпортується підробний живопис і з США та Франції. Юрій Вакуленко мав справу з кількома картинами, привезеними з Парижа. Стверджує, навіть образливо стало, що українців не поважають: підробка виконана настільки бездарно, що її визначили без особливих зусиль. Наші фору можуть дати.

Як розповів **Тижню** столичний художник Віталій К., він був вельми

здивований, коли друзі розповіли, що його прізвище опинилося в списках розшукуваних Інтерполом за підробку. Говорить, що колись давно зробив кілька репродукцій на приватне замовлення, проте аж ніяк не очікував, що картини якимось чином потраплять на ринок. За його словами, правоохоронцям варто було б краще звернути увагу на те, що на окремих антикварів працюють добре оснащені артлі митців-фальшувальників.

Так, ще у липні 2003 року в одному з приміщень Києво-Печерської лаври виявлено під-

**В деяких сегментах
антикварного ринку
на одну справді
антикварну річ
припадає мінімум
п'ять-шість
підробок, причому
підробляється
абсолютно все**

пільну майстерню з виготовлення фальшивок. «Аматори старовини» обдали її плавильною піччю й десятками матриць для виготовлення «древніх» червінців, ювелірних прикрас, орденів і хрестів, включаючи ордени Леніна й Червоної Зірки. Крім цього, правоохоронці знайшли підробки під скіфські знахідки, а також багато ювелірного брукху й дорогоцінних каменів. Але подібні викриття — швидше винятки, ніж правило, хоча в середовищі мистецької богеми знають поіменно тих, хто йдуть на злочин. Інколи це може коштувати їм і життя.

Так, роки три тому убили колекціонера, відомого як Коля Харківський, саме за операції з підробками. А в серпні зник одеський антиквар, який теж цим грішив, залишивши вдома свіжоприготовлену яєчню та зотлілу цигарку. Міліція не виключає, що він був причетний до викрадення картини Мікеланджело Мерізі да Караваджо «Поцілунок Іуди» з Одеського музею західного та східного мистецтва. Шедевр вартістю у \$100 млн викрали за кілька тижнів до зникнення антиквара.

САПЕРИ АНТИКВАРНОГО БІЗНЕСУ

Фактично увесь ринок антикваріату тримається на думках експертів. Картина без провенансу (історії її появи й переміщення з рук у руки) й атрибуції мало що коштує. Та якщо експертиза визнає її твором відомого майстра, ціна збільшується астрономічно. Так і фальшивка, що має сертифікат дійсності, одержує беззастережне визнання й виставляється на аукціонах, в антикварних салонах. Саме тому важливим сегментом ринку підробок є виготовлення фальшивих експертних висновків. При цьому залишається досить популярною й така операція: купується авторська робота зі справжніми паперами, з неї робиться копія, яку й продають... у комплекті з зазначеними документами.

Підробки визначаються швидко, й так само швидко вони йдуть із ринку, оскільки між колекціонерами відбувається постійний обмін інформацією.

«Як свідчить мій досвід, дуже рідко одна фальшива картина може двічі потрапити на експертизу, тричі — взагалі нереально», — переконує Юрій Вакуленко, та визнає, що курйози такі трапляються. «Одну картину з підписом Айвазовського приносили до мене шість разів — щоразу підпис змінював місце розташування: опинявся то в правому куті, то в лівому, — з посміхом згадує він. — Ми його забираємо — він з'являється знову. Закінчилося тим, що таки виявили підпис реального автора. Припинивши своє «сирітське» існування, картина, щоправда, втратила в ціні». ■

ЦІНА ПИТАННЯ

**Близько \$30 млрд — річний обсяг світового ринку антикваріату;
\$200—\$300 млн — обсяг українського ринку;
20—50% — рентабельність антикварного бізнесу;
на 150% дорожчають щорічно окремі витвори мистецтва;
5—40% — в таких межах, за підрахунками вітчизняних експертів, коливається частка підробок на вітчизняному ринку антикваріату;
\$10—120 млн можуть заробляти в Україні на фальшивому антикваріаті.**

Сімейна бух

АВТОР: Сергій Гузь

Наявність квартири та автомобіля дає змогу українській родині вважатися середнім класом

Родина — осередок суспільства, в цьому класики соціалістичної політекономії були праві. Говорячи про бюджет або валовий внутрішній продукт країни, не можна забувати, що в будь-якій ринковій економіці саме витрати домогосподарства значною мірою визначають майбутні тенденції у виробництві та торгівлі. **Тиждень** знайшов родину, котра декілька років веде записи доходів та видатків і за її допомогою дослідив основні «бюджетні статті» київської родини з середнім рівнем достатку.

ПОРТРЕТ СЕРЕДЬОГО КЛАСУ

Немає нічого простішого, ніж узяти статистичний звіт і подивитися, що там офіційно думають «нагорі» про наші прибутки та витрати **Ідив. інфографіку!**, в яку категорію багатіїв чи бідняків записують. І будь-хто може швидко переконатися, що ці дані не завжди відповідають реальній ситуації. Так і напрошується порівняння із середньостатистичною температурою по лікарні.

Наприклад, наші економісти й соціологи дискутують, що таке середній клас, скільки це в гривнях або доларах. Одні кажуть, що за наявності квартири та машини, навіть якщо це пошарпані «Жигулі» й однокімнатна «хрущовка», вже можна відносити родину до такої категорії. Інші пропонують оцінювати, скільки подружжя заощаджує та витрачає на відпочинок. Є й такі, хто просто встановлюють межу доходів, яка має відділяти бідних від середнього класу, наприклад, \$1000 на особу.

За підрахунками, пересічний киянин має приблизно 3274 грн, що майже на 32% менше, ніж психологічна межа \$1000 США. Проте статки киян на 41% більші, ніж середньостатистичного українця.

КЛЮЧОВІ ФАКТОРИ

Наша молода сім'я складається з двох працюючих осіб віком 30 та 35 років, мешкає у власній двокімнатній квартирі й має в цьому році щомісячний сукупний дохід 6938 грн.

Висновок перший: атрибути середнього класу — власна квартира

та авто — мають дуже значний вплив на економіку домогосподарства залежно від того, є вони чи ні. Чисті витрати на комунальні послуги (стоять лічильники на воду) згаданої родини не перевищують 3–4% отриманого доходу.

Для порівняння: середньостатистична американська родина виплачує за житло та комунальні послуги до 33% своїх грошей. Однак якщо б нашим киянам дійсно довелося орендувати квартиру чи гасити іпотечний кредит, то ці видатки становили б 42 % їхніх фак-

галтерія

тичних доходів і вони опинилися б у категорії бідних.

Ще один важливий критерій — транспортні витрати. Згадана сім'я користується міським транспортом, тому витрачає на проїзд усього 1,5%, тоді як американська статистика враховує витрати на утримання та придбання власного автомобіля, на що у них іде 19% доходу родини. Тобто, як це не парадоксально звучить, придбання авто змінює характер витрат представників українського середнього класу так, що за сукупністю

ознак родину слід відносити до бідних.

Правда, є прихований резерв: «піддослідна» сім'я щомісяця заощаджує 2000 грн або 28% заробленого. Теоретично вони могли б частину з них витратити на купівлю авто в кредит, але фактично не можуть цього зробити, бо з цих коштів купують собі одяг, платять за навчання чи відкладають на предмети довгострокового користування. Крім того, частина цих грошей зберігається на випадок, якщо хтось із них втратить роботу чи захворіє.

ПЕРЕКУСИТИ ЧИ ПОЇСТИ?

За офіційною статистикою українська родина з середніми доходами, яка мешкає в місті, тратить на харчування 55% свого бюджету. Однак ця суха статистика не відтворює фактичної ситуації. Ще не так давно для того, щоби купити продуктів на тиждень, треба було не більше 150–200 грн. Звісно, якщо харчуватись без витребеньок. Сьогодні ці витрати практично подвоїлись.

Те саме можна сказати й про обід на роботі: п'ять років тому достатньо було 10 грн, минулого року можна було вкластись у 20–25 грн, сьогодні ж вартість середнього обіду в київських закладах громадського харчування — близько 40–45 грн на особу. За розрахунками, на харчування та покупки в супермаркеті наша «піддослідна» родина мала б виплачувати не менше 50% свого доходу, тільки щоб підтримувати попередній рівень життя, та на практиці їх витрати не перевищують 20%.

Цікаво, що у червні-серпні кошти, виділені на купівлю продуктів у магазині, зросли приблизно на 50% порівняно з лютим 2008 року, при цьому вартість харчування під час роботи залишалися без змін. Подружжя почало заощаджувати на кафе та їдальнях, намагаючись більше готувати вдома й фактично перейшло на дворазове харчування.

Причина такої економії досить проста — родина прагне таким чином відкласти для інших витрат. І якщо така ошадливість стане масовою, то це погані новини для власників кафе та ресторанчиків. Однак навіть за такого ставлення витрати цієї родини на харчування в півтора-два рази більші, ніж у американців або європейців.

ОДЯГ, РОЗВАГИ ТА ВІДПОЧИНОК

На розваги молода київська сім'я, на перший погляд, витрачає не так багато — 4% доходу, та це усього на 1% менше, ніж видатки на розваги в мешканців США чи Європи. Правда, у киян цієї суми вистачає усього на 2–3 сімейні походи до кінотеатру чи на концерт із найдешевшими квитками. Тоді як американці на свої 5% можуть дозволити набагато більше. Стільки ж у середньому витрачається на одяг. Чи можна у нас одягатися на 350 грн, залежить від смаку чи ставлення до секонд-хенду. ▀

Трапляється, що на дозвілля доводиться додатково витрачати кошти з заощаджень, наприклад, якщо квитки на концерт дуже дорогі. Тому подружжя за нагоди відвідує безкоштовні виступи відомих музикантів на майдані Незалежності.

Усього 0,6% доходу йде зі спільного сімейного бюджету на книги. Фактичні витрати на літературу втричі більші, тому що кожен купує книжки на свій смак із частини спільних заощаджень, яку розподіляє між собою подружжя для власних витрат, у тому числі й на одяг.

Інколи вони дозволяють собі відвідати ресторан, пограти в більярд або ж попаритись у сауні. Правда, це буває нечасто, у випадку, якщо хтось із родини отримав премію. Ці кошти в загальному бюджеті не раховуються.

Витрати на відпустку у нашої сім'ї — на третьому місці після харчування та заощаджень. Щомісяця вони окремо відкладають на відпочинок 16,5% доходів, що за рік дозволяє їм зібрати приблизно \$2000. За ці гроші родина може поїхати на курорт до іншої країни чи здійснити туристичну подорож. Аби заздалегідь запланована поїзка не зірвалася, подружжя змушене економити на будь-яких інших витратах (згадайте про харчування).

СЕРЕДНІ ВИТРАТИ МОЛОДОЇ КИЇВСЬКОЇ РОДИНИ У (%) ДО ЗАГАЛЬНИХ ДОХОДІВ

В останні роки вони надають перевагу якісному відпочинку, тому в Крим їхати навіть не планують, бо там туристичний сервіс «для середнього класу» часто не відповідає його вартості. Два роки тому вдалося повернутися з відпустки майже

з половиною коштів, передбачених на неї, тому що не захотіли спустити всі гроші на погано організовані екскурсії, а інших цікавих для себе та безпечних для здоров'я розваг на узбережжі не знайшли.

ЩО У ПІДСУМКУ?

Для цієї родини, як і для багатьох інших, актуальною є проблема появи додаткового члена сім'ї — дитини. Втрата роботи одного з них, навіть тимчасова, суттєво вплине на їхній соціальний статус. Виплати на дитину, які не враховують навіть регіональну різницю в зарплатах, не можуть компенсувати ці видатки.

Якщо така сім'я наважиться народжувати дитину, то мусить компенсувати додаткові витрати за рахунок заощаджень, що зараз відкладає на відпустку. Крім того, така родина часто потребує поліпшення житлових умов, хай і не зараз, а в перспективі. Для цього ж у середньостатистичного киянина ресурси практично відсутні. Можливо, це одна з причин того, що обіцяний країні бебі-бум поки що так і не стався.

Тим не менше, уже зараз кияни зі своїми прибутками можуть слугувати контуром майбутнього середнього класу. Їхні доходи та витрати вже в багатьох аспектах наближаються до цих стандартів. ■

ДЛЯ ПОРІВНЯННЯ

СЕРЕДНІ ВИТРАТИ ДОМОГОСПОДАРСТВ,
У % ДО ЗАГАЛЬНИХ ВИТРАТ

	Європа	США	Україна
Житло та комунальні послуги	28	33*	11
Транспорт	—	19	3,8
Зв'язок	—	—	2,4
Продукти харчування	13	13,5	48,5
Алкоголь і тютюн	2	1,2	2,3
Одяг і взуття	6	5	5,7
Культура та розваги	—	5	2,3
Медицина	—	5,5	3,1
Освіта	—	1,8	1,6
Відпустка	—	—	—

* з урахуванням витрат на оплату кредиту чи оренди житла. Чисті витрати на комунальні послуги становлять 6–7% у США, країнах ЄС — 4–9%.

** близько 25% суми, що відкладається на заощадження, або 7% загального бюджету. За статистичними даними Укрдержкомстату, Consumer Expenditure Survey (США), EU Statistics on income and living conditions, EU-SILC (ЄС).

Шантаж цеглиною

**Сьогодні будівельна галузь перебуває
в стані наркомана, якого позбавили звичної дози,
й він тепер страждає від ломки**

Українські забудовники (не плутати з будівельниками – простими й чесними людьми, які безпосередньо займаються спорудженням будівель) – це бізнесмени, які звикли працювати в надзвичайно сприятливих умовах.

Ціни на нерухомість за останнє десятиріччя зросли в 15 разів. Яка ще галузь може похвалитися зростанням вартості свого товару на таку величину? Куди там нафтовикам і металургам! Яка ще галузь може похвалитися такою відчайдушною віддагою споживачів, які ладні залазити в скажені борги, заощаджувати на останньому, але таки знайти гроші для того, щоб придбати житло?

Тепер ці роки благоденства закінчилися. Економіка, яка вичерпала ресурси кон'юнктурного зростання й вибухнула інфляцією, неспроможна задовольнити свій власний попит. Антиінфляційні заходи Нацбанку підштовхнули банкірів до згортання кредитних програм.

Ера надприбутків для забудовників добігла кінця.

Надприбутки не просто розхолоджували. Вони цілком об'єктивно сформували в середовищі забудовників особливий клас бізнесменів, які заробляють не завдяки своїй креативності, освіченості та самодисциплінованості. А завдяки якостям, які є, швидше, людськими недоліками – нахобству, здатності налагоджувати корупційні зв'язки з чиновниками, знаходити «дірки» в законодавстві. «Нет ума – строй дома» – так зневажливо відгукуються про забудовників підприємці інших галузей.

Отож, для забудовників – час узятися за «ум». Змиритися з тим, що замість надприбутків доведеться отримувати просто прибутки, навчитися чіткіше планувати й раціональніше витрачати, тобто жити, як живе більшість вітчизняних бізнесменів. Натомість ми спостерігаємо в будівельному середовищі істеріку та агресивність –

ІГОР ЛУЦЕНКО
редактор сайта «Фінансист»

зовсім як у деяких ін'єкційних наркоманів у відомій ситуації.

Вони звинувачують усіх і вся у своїх проблемах. Вони шантажують суспільство. Чого лише варті їхні заяви – не маргінальних забудовників, а цілком поважної особи, глави будівельної мегакорпорації «Познякижилбуд» Артура Мхітаряна! – про те, що в нинішніх проблемах будівельників винні... журналісти. Які, мовляв, створили необґрунтований ажіотаж навколо можливого падіння цін на житло, познаходили безвідповідальних експертів, котрі понапрогнозували Бог знає що. Й одурений народ вирішив не купувати квартири.

Колега Мхітаряна, Мілан Паєвич (ТОВ «Слав-Інвест»), звинуватив уже банкірів, що ті, за його словами, з травня фактично перестали кредитувати забудовників. Але ж кредитування всіх без винятку галузей вітчизняної економіки в середині 2008-го зменшилося. Тільки чомусь ніхто,

крім забудовників, не кричить про проблеми в галузі й не виливає свої образи на банки.

Страховикам теж дісталось від забудовників – їх звинуватили в нездатності адекватно працювати з будівельними ризиками й забезпечити для кінцевого споживача захист від повторення будівельних скандалів на кшталт «Еліта-Центру».

Самих же потерпілих – власне, своїх клієнтів – від цієї сумнозвісної компанії топбудівельники вважають ледве не негідниками, які спокусилися на нижчі (хоча суд так не вважає) ціни на квартири, які «Еліта-центр» обіцяла своїм інвесторам. Мабуть, на думку забудовників, покупець має знати своє місце й не шукати собі кращих умов...

Одне слово, всі навколо погані – й покупці, й журналісти, й банкіри, й страховальники. Вся Україна озброїлася проти забудовників!

А може, навпаки? Може, саме ви, панове забудовники, втратили зв'язок із реальністю?

Чи думали ви в дурмані надприбутків, коли ви або ваші колеги захоплювали громадський простір у містах, коли нищили природні та культурні пам'ятки – за кого вас вважатимуть? Коли давали хабарі чиновникам за фактично безоплатне виділення суспільних земель? Ви, котрі звикли експлуатувати цю країну, чи не ви стали її ворогом?

Зараз тягнете руки до Нацбанку, в своєму нахабстві збираєтеся примусити надрукувати гроші й дати їх вам ексклюзивно, щоб зберегти вашу колосальну рентабельність. Ви й далі залишаєтеся ворогом країни.

Тиждень надасть слово представникам будівельної галузі для оприлюднення свого погляду на проблему.

Працевлашту

АВТОР: Сергій Лук'янчук

«Друга національна валюта» як засіб заощадження

У квітні, під час різкого здешевшання долара щодо гривні, **Тиждень** радив читачам не позбуватися баксів, прогнозуючи відновлення курсу вже в четвертому кварталі. Зараз, коли цей прогноз справдився, постає наступне запитання — що робити з доларовими заощадженнями далі?

ДВОБІЧНИЙ РУХ

Насправді передбачити «реанімацію долара» й зробити з цього висновок про те, що обмінювати його за заниженим курсом є не вигідною операцією, було не так уже й складно. Україна, рівень інфляції в якій, за найоптимістичнішими оцінками, цього року перебуватиме в межах 15-20%, за жодних умов не могла здолати в інфляційній боротьбі долар США, де аналогічний показник становить наразі 5,37%.

А от чого не міг передбачити ніхто, так це різкого загострення фінансової кризи в США, що призвело

до масштабного втручання в ситуацію американського уряду. На час написання цієї статті конгрес США ухвалював рішення про те, яку суму державних коштів виділити на підтримку фінансової системи — \$700 чи \$350 млрд (!!!). Цей безпрецедентний захід дає американській економіці шанс захиститися від спаду, проте викидання такої колосальної маси грошей неминуче призведе до

Саме зараз банки пропонують незвично високі відсотки по доларових вкладах — 10-12% річних, а іноді навіть вище

зростання інфляції та знецінення долара порівняно з іншими світовими валютами.

Тобто на макроекономічному рівні наразі маємо два протилежні чинники. З одного боку, гривня щодо долара дешевшатиме, окрім уже згаданої інфляції, цьому сприятиме загострення політичної ситуації в Україні, яке триватиме, як мінімум, до наступних президентських

виборів. З іншого — перспективи долара на найближчі рік-два також не викликають оптимізму.

Але це все глобальні питання. Натомість перед звичайним українцем, який тримає тисячу-дві доларів «про запас», постає цілком конкретне завдання — як зберегти заощаджене. Спробувати «втєкти» від гривневої інфляції й докупити «зелені», поки вони ще не дуже дорогі? Чи навпаки — продати долари й вкласти їх в іншу валюту?

КОЖНОМУ СВОЄ

Перш ніж давати якісь рекомендації з цього приводу, зазначимо, що залежно від мети, якої прагне досягнути доларовласник, вони будуть різними. Для людини, котра хоче отримати максимальний зиск від своїх грошей (і готова при цьому ризикувати), тактика дій буде одна, а для забезпечення «гарантованого мінімуму» — інша. Ми будемо виходити з такої ієрархії пріоритетів. Найперший — захист заощаджень від імовірних фінансових потрясінь, що можуть статися як в Україні, так і за кордоном. Другий — компенсація інфляційного знецінення. Третій пріоритет — отримання прибутку. Але виключно так, щоб не створити ризики для двох попередніх пріоритетів.

Зважаючи на такі «стартові умови», можна визначити три варіанти «працевлаштування» долара: консервативний, збалансований та ризиковий.

Консервативний варіант — не робити нічого взагалі, тримаючи готівкові долари або вдома, або в банківському сейфі (якщо йдеться про значні суми). Попри очевидну примітивність такого підходу, в нього є кілька сильних сторін. По-перше, ваші гроші за будь-якого розвитку ситуації залишаться у вас. По-друге, вони завжди під рукою. По-третє, неминуче інфляційне знецінення доларів, що лежать «у тумбочці», (яке, втім, навряд чи перевищить 5% на

КОМЕНТАРІ ФАХІВЦІВ

Банки радять гривню

ДМИТРО ГРИДЖУК
голова правління банку «Хрещатик»

За моїми оцінками, вже наприкінці року курс євро знизиться й зупиниться на рівні \$1,35-1,45/€1. Відповідно, це буде впливати й на співвідношення курсу долара та євро до гривні.

Враховуючи нинішній стан економіки, курс гривні перевищить верхню межу, встановлену Нацбанком — 4,85 грн і досягне 5 грн за долар. Можливо, високі ставки по банківських кредитах та депозитах збережуться протягом усього 2009 року. І наступного року вони будуть приблизно 18-23% у гривні й 12-15% у валюті.

ОЛЕНА ЯЦЬКА
керівник прес-центру банку «Дельта»

На нашу думку, «довгий» актив (на 1-2 роки) необхідно формувати в гривні. Чи відкривати депозити в доларах або євро — це питання спекуляцій на валютному ринку. Оскільки депозит є консервативним інструментом збереження грошей в ієрархії вкладів фізичних осіб, то люди повинні орієнтуватися на поміркований дохід. Якщо ж людина планує якусь покупку й бажає зберегти гроші протягом кількох місяців, тоді можна відкривати доларовий рахунок.

ВАННЯ ДОЛАРА

СТАРТОВА СУМА \$1000 (АБО 5000 ГРН ЗА ПОТОЧНИМ КУРСОМ)

КОНСЕРВАТИВНИЙ ВАРІАНТ гроші «в тумбочці»

★★★★★

Прибутки – 0.

Інфляційні втрати
за рік – 5%, або \$50.

Залишок – \$950 (4750 грн).

У випадку зростання курсу
долара з 5 до 5,2 гривневий
еквівалент становитиме
4940 грн.

ЗБАЛАНСОВАНИЙ ВАРІАНТ доларовий депозит в банку терміном на рік

★★★★★

Річний прибуток

по відсотках – 12%, або \$120

Інфляційні втрати
за рік – 5%, або \$50.

Залишок – \$1070 (5350 грн).

У випадку зростання курсу
долара з 5 до 5,2 гривневий
еквівалент становитиме
5564 грн.

РИЗИКОВИЙ ВАРІАНТ конвертація в євро та депозит в банку терміном на рік

★★★★★

Конвертація (продаж долара по 5 грн,
купівля євро по 7,3 грн) – € 685

Річний прибуток

по відсотках – 10%, або € 68,5

Інфляційні втрати за рік – 3%, або € 20,5

Залишок – € 733 (або 5351 грн).

У випадку зростання курсу євро
з 7,3 до 7,9 (як у травні 2008 р.)
гривневий еквівалент становитиме
5791 грн.

рік) буде з високою ймовірністю компенсоване здешевшанням гривні. Однак заробити в цьому випадку не вдасться.

Цей варіант можна рекомендувати літнім людям, які зберігають кілька сот доларів на чорний день і дуже часто ловляться на панічні чутки, поспішаючи поміняти «зелені», поки вони чогось варті. І стають жертвами ділків, які на короткий період штучно занижують курс купівлі валюти в населення.

Збалансований варіант — доларовий депозит у банку терміном на один рік. Саме зараз багато українських банків пропонують незвично високі відсотки по доларових вкладах — 10-12% річних, а в деяких випадках навіть вище. Років зо два тому таких умов просто не було. Причиною такої «щедрості» є, вочевидь, зменшення кількості «вільних грошей» у світі: внаслідок цього нашим

банкам стало важче отримати кошти за кордоном, і вони намагаються активніше залучати валюту, яку населення тримає «в панчосі». Як би там не було, але порівняно з депозитними відсотками по гривні (максимум 18%, що в найоптимістичнішому випадку буде лише трохи вище за рівень інфляції в Україні) така пропозиція виглядає дуже привабливо.

Але тут є й елемент ризику: днями рейтингова агенція Fitch знизил прогноз рейтингів дев'яти провідних українських банків зі стабільного до негативного. Втім, мова йде лише про прогноз, а не про власне рейтингу, та й ризики, наведені Fitch, виглядають перебільшеними. Ми проходили й крізь складніші часи, але до банкрутства банків це не призвело.

Ризиковий варіант. Назва свідчить сама за себе, але в разі успішності обіцяє найбільші прибутки. Його схема така: готівкові долари міняємо

на євро, які кладемо на депозит терміном на один рік. Логіка цих дій зумовлена такими міркуваннями. На даному етапі курсове співвідношення євро/долар знизилось, однак можна очікувати «реставрації» євро й повернення його на ті позиції, які воно займало ще недавно. По-друге, депозитні відсотки по євро в Україні зараз дещо нижчі, ніж доларові, але наблизилися до них упритул, також перевищивши 10% планку. При цьому інфляція євро нижча, ніж у долара, — 2008 року її очікують на рівні 3,2%.

Прибутковість цієї оборудки найбільше залежить від двох чинників: треба «вихопити» найвдаліший момент, коли євро буде найдешевшим для купівлі, а долар — найдорожчим для продажу. Друге — мінімальні втрати під час конвертації валют. Для цього необхідно промоніторити обмінні курси у вашому регіоні й обрати найвигідніші пропозиції. ■

ЄВРОзона наступає

АВТОР: Любош Палата,
аналітик із центральноєвропейських питань чеської газети
Lidové noviny, спеціально для **Тижня**, Прага – Братислава

Запровадивши євро, Словаччина прагне позбутися проблем Центральної Європи

Словацькими циганськими поселеннями, які більше подібні на нетрі в Індії чи Африці, ніж на центральноєвропейські села, в межах урядової кампанії з впровадження євро у Словаччині іздить театралізоване шоу. Для циган, серед котрих тільки деякі письменні, це не марна річ. «А скільки я матиму в євро, якщо зараз отримую соціальні виплати в розмірі 1300 крон?» — запитує після вистави акторів 50-річний циган. Дізнавшись, що тільки трохи більше за сорок, заломлює руки. «А що ми будемо робити з обміном на євро? Це ж будемо змушені дістати гаманці!» — вигукує товста циганка.

Саме так виглядає прихід спільної європейської валюти до Центральної Європи. Першого січня Словаччина стане першою посткомуністичною державою, яка вирішила перейти на євро. Завдяки реформам країна виконала найголовніший із критеріїв запровадження цієї валюти — інфляція низька, а дефіцит бюджету не перевищує 3% внутрішнього валового продукту. Країною зацікавилися закордонні інвестори, завдяки яким Словаччина перетворилася на державу, де виробляли найбільше автомобілів на особу.

Та попри економічний бум, словаки все ж залишилися на останньому серед центральноєвропейців місці з огляду на розмір заробітної плати. Їхні доходи на 20–30% нижчі, ніж у сусідів. Відтак до євросони словаки наближалися як найбідніша нація регіону з середньою заробітною платою близько €600.

Тому словаки й спостерігали з величезним напруженням за процесом зміни курсу словацької крони щодо євро. «Однозначно в уряді переважає думка про те, що той курс мав бути якнайвигіднішим для звичайного громадянина», — проголосував прем'єр Фіцо. Й словацька крона укріплювалася небаченими темпами. За останні 12 місяців вона зросла щодо євро, який на початку літа можна було купити за 30 словацьких крон, більше ніж на 20%. Це дало середньому словакові в євро п'яту частину платні, порівняно з попереднім роком.

Від початку вересня словацькі магазини почали вказувати ціни на товари як у словацьких кронах, так і в євро. Уряд Фіцо також вирішив провести закон, за яким необґрунтоване подорожчання товарів протягом року після прийняття європейської валюти карається як кримінальний злочин, що тягне за собою кілька років ув'язнення. Національний банк Словаччини вважає, що хвиля подорожчання чи зростання інфляції у зв'язку з запровадженням євро країні не загрожують. Це відбувається й тому, що ціни на більшість споживчих товарів у цій країні вже такі самі чи й вищі, ніж у сусідній

Австрії, яку в ЄС вважають «дорогою країною».

Та звичайні словаки євро все одно побоюються, бо мають перед очима приклад Словенії, яка запровадила цю валюту два роки тому. Там одразу стрибнули головним чином так звані низькі ціни — на каву в кав'ярні, булочку в пекарні, газету в кіоску. «Що мені з того, що автомобіль не подорожчає, якщо булка буде коштувати не три, а десять крон», — саркастично говорить одна моя братиславська знайома.

МОЖУТЬ, ТА НЕ ХОЧУТЬ

Чехія могла б запровадити євро без великих проблем, а урядовий проект бюджету на 2009 рік відповідає критеріям вступу до єврозони. Причина того, чому Прага не поспішає до єврозони у політиці. Громадянська демократична партія на чолі з прем'єром Міреком Тополанеком, яка домінує в коаліційному чеському уряді, й, насамперед, голова цієї партії, президент Вацлав Клаус, євро відкидають. Тополанек — у найближчі роки, а Клаус взагалі як таке. «Євро шкодить європейській еконо-

міці», — стверджує Клаус, і як справжній авторитет чеського політичного життя робить усе, щоб Чехія назавжди зберегла свою власну валюту.

Це створює великі проблеми чеським експортерам, які в умовах чеської економіки, традиційно орієнтованої на експорт, є основою процвітання країни. Якщо словацька крона за останній рік зміцніла щодо євро на 20%, то чеська крона — більше ніж на третину, а щодо долара за два останні роки — 50%. «Необхідно, щоб чеський уряд бодай

встановив час запровадження євро», — написали кілька тижнів тому в драматичному зверненні до прем'єра Тополанека представники ста найбільших чеських фірм. Вони застерегли, що в іншому випадку великим компаніям загрожує банкрутство.

Та уряд і надалі цього не чує. «Чеська Республіка запровадить євро лише тоді, коли їй це буде вигідно», — повторює те саме Тополанек. Прості чехи, зарплата яких у цій валюті вперше перевищила €1000, знають, що завдяки сильній кроні не дорожчають ані бензин, ані основні продукти харчування, тож здебільшого іншої валюти не прагнуть.

ХОЧУТЬ, ТА НЕ МОЖУТЬ

Кілька днів тому польський ліберальний уряд прем'єра Дональда Туска визначив свій термін вступу до єврозони — 2011 рік. Однак ситуація в польській економіці не виглядає так оптимістично, як у чеській, тож якщо Варшава хоче виконати бюджетні критерії єврозони, то мусить рішуче переглянути витрати державного бюджету та забути про зниження податків. Євро також може бути в Польщі політичною проблемою, тому що опозиція в особі «Права й Справедливості» на чолі з Лехом Качинським вважає європейську валюту «загрозою національному суверенітету». Тому 2011 рік більшість економістів розглядають як надзвичайно амбіційну ціль і передбачають, що запровадження євро в Польщі може настати на рік пізніше.

Найгірше виглядає ситуація в Угорщині. В країні панує хаотична політична ситуація, а державні фінанси — в катастрофічному стані: минулого року дефіцит бюджету перевищив 10% внутрішнього валового продукту. З огляду на це всі плани запровадження євро в Угорщині були скасовані. Навіть найбільші оптимісти вважають, що економічна ситуація дозволить Будапешту запровадити європейську валюту тільки близько 2015 року. Це буде через одинадцять років після вступу до ЄС і на шість років пізніше, ніж це зробить Словаччина. А це вразить національну гордість угорців, які завжди дивилися на Словаччину трохи зверхньо, як на відсталу «Верхню Угорщину». ■

Перемика

Життєво важливі кнопки

Місяць тому на телебаченні розпочався новий сезон, і ми з вами вже встигли побачити, які саме видовища пропонують українські канали —

ЗМІСТ:

ЯК ТБ НЕ ЛЮБИТИ?! ..

Особливості національного інфотейнменту **СТОР. 38**

МАГІЯ В ЕФІРІ

Екстрасенси рвуться на екран

СТОР. 38

СВОБОДА СЛАВИ

Андрій Куликов: минуле і думи

СТОР. 42

ЕКСПОРТ ТЕЛЕЕКСПЕРТІВ

Євгеній Кісельов та Савік Шустер про те, чому вони — в Україні

СТОР. 44

Читайте також про безумні телешоу Японії **стор. 54**

вже зрозуміло, що дивитися на екран варто уважніше, адже, попри зменшення кількості політичних програм, телебачення лишилося знаряддям потужного впливу на людську свідомість.

РУКА НА ПУЛЬТІ

Російський вплив на наш ефір вже слабшає

СТОР. 46

ГЕГЕМОНІЯ ПОГАНОВОГО

Філософія телебачення

СТОР. 47

Про те, як визначають рейтинг каналів **стор. 22**

ЮЧИ канали

Як ТБ не любити?!..

АВТОР: Марія Старожицька

Глядач у пошуках взаємності

Минув місяць відтоді, як наші телеканали розпочали новий сезон. Кожен канал обіцяв зміни (точнісінько як політики) й заманював дивитися нові, цікавіші програми. **Тиждень** досліджує ключові явища телевізійного простору.

ІНФОТЕЙНМЕНТ

Запам'ятайте це слово, завчіть його, аби й уночі, прокинувшись, одразу згадали. Без нього вам сьогодні не стати телевізійником. Жанр інфотейнмент (від **IN**formation (інформація) + **enter**TAINMENT (розвага)) — гібрид, який поглинув усі інші жанри, передусім ті, які вимагали від глядача розумових зусиль. Продюсери в приватних розмовах визнають, що інтелектуальний рівень їх каналів «нижче плінтуса», але, розводячи руками, говорять про світовий досвід, мовляв, «піпл саме таку туфту й хаває». Відтак у новому сезоні подавати новини з відтінком розважальності — стиль більшості каналів. На практиці таке

розважання зводиться до незвичного розташування слів у фразах (має бути іронічно) та стратегії відбору тем, коли при розгляді у парламенті законів, умовно кажучи, про захист прав кажанів і про акціонерні товариства, глядачам повідомляють лише про перший. Закордонні противники цієї тенденції називають такі передачі «щасливі новини» (happy news) або «макулатура» (trash TV), у нас категоричних противників, окрім тих українців, які перестали дивитися ТБ, досі не помічено.

ТЕЛЕФОРМАТ

Найбільш наочний приклад нового формату сам прийшов на мою електронну пошту від піар-служби «Інтера». «Незабаром у прямому ефірі телеканала «Інтер» — прем'єра щотижневого суспільно-політичного шоу «Свобода на Інтері». Воно не має аналогів у світі. Оригінальний формат програми є запатентованою розробкою авторів проекту. Нове шоу буде запропоновано телевізійним каналам інших країн».

Суть оригінальності: «Вперше в історії телебачення глядачі стануть свідками обговорення гострих суспільно-політичних питань без по-

середництва ведучого-журналіста. У незвичній ролі телеведучого (спікера) спробують себе найбільш публічні українські політики. Щоп'ятниці ведучим шоу ставатиме новий політичний діяч, участь у дискусії братимуть чотирнадцять депутатів Верховної Ради та четверо відомих суспільних діячів». Як тут-таки стверджує генеральний продюсер телеканала й співавтор програми Ганна Безлюдна: «Ми віримо в те, що протягом двох годин на очах у мільйонів людей політики з різних таборів зможуть почути один одного й разом прийняти конкретне рішення. Це стане доказом того, що політики можуть вести продуктивний діалог і український парламент може працювати».

Ось так, коли генпродюсери забили, як політики — політикам нічого не залишається, як йти в телебачу. Тим більше, що попередній досвід «Свободи» і Шустера, і Куликова давно довів: який би досвідчений журналіст не вів розмови, політики без особливих зусиль використовують ведучого і його програму для того, аби оголосити багатомільйонній аудиторії те, що їм треба. Вивести ж на чисту воду політика в нинішніх шоу практично неможливо.

Магія в ефірі

АВТОР: Марія Старожицька

Екстрасенси достроково повертаються на телевізійні екрани

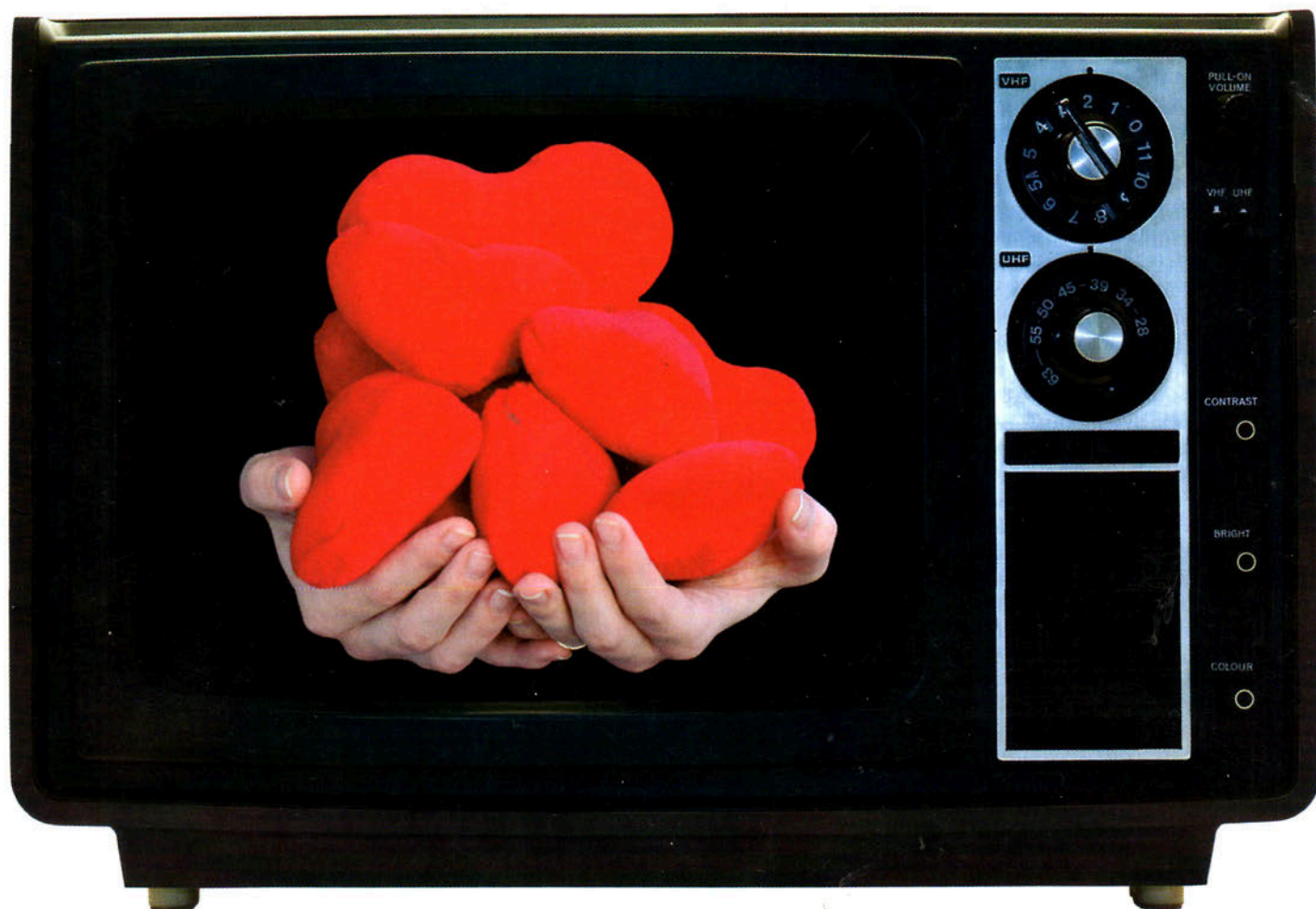
Українське телебачення демократичніше за всі телебачення світу. Тільки на ньому міг відбутися такий діалог президента і прем'єра, як місяць тому. Пам'ятаєте, Віктор Ющенко в ефірі біль-

шості каналів заявив: «Здійснено політичний переворот, встановлено диктатуру прем'єр-міністра». А вже за п'ять годин по тим-таки каналам Юлія Тимошенко відповіла, спростовуючи це твердження: «Вікторе Андрійовичу, немає в нас із вами ніякої диктатури, крім диктатури безвідповідальності й безладу». Могли б і просто

полятися, десь на дачі, але з екрана — ефект неперевершений! Певна річ, в телепрограмі не анонсувався такий діалог, але в той день програма легко змінилася одним дзвінком згори. Точніше, з огляду на стосунки президента і прем'єра, двома різними дзвінками.

ЗАРЯДЖЕНА ВОДА

Тому, напевне, у сезоні, що розпочався, так багато розважальних програм і значно менше політичних форматів. Коли їм знадобиться, політики і так нас розважать.

КРИТИКА

Телевізійна критика — напівмертвий жанр української журналістики. І не дивно, адже вголос обговорювати професійність ведучих ризиковано:

телезірки є найуразливішими істочками в світі, вони погоджуються на те, аби преса розповідала про їхнє особисте життя, але легко дратуються, коли їм вказують на мовні по-

милки чи вади дикції, і боронь, Боже, сказати, що їм не місце в кадрі через самовпевненість, обмеженість або й ідеологічну ангажованість. В Україні монополіст телекритики — одно- ➤

Натомість все помітнішою стає інша тенденція. В програмі «Шустер live» 23 вересня пан Алан Чумак заряджав воду, стверджував, що легко перетворює її на інсулін і взагалі на будь-що і лікує всіх від усього. Ведучий Савік Шустер і його помічники розпили цю воду, навіть тости спробували промовити, і ... завершили програму. Як подіяла вода, досі невідомо, але рейтинги несуттєво, та підвищились. Це вже не остання «Битва екстрасенсів» на СТБ, де контактери з непізнаним напружувалися, діставали магічні предмети, чаклували і — раз за разом не вгадували,

хто саме з шістьох симпатичних жіночок є справжнім вбивцею. Там ще була певна іронія...

Тверезе ставлення до паранормальних явищ змінилося, коли Чумаківську воду було випито. З усього, тепер черга за відновленням масових телесеансів Анатолія Кашпіровського — той до них вже готовий. Більше того, створює собі належну атмосферу для тріумфального повернення. Якщо рік він тому спростував заяву депутата від Партії регіонів Василя Кисельова, що Кашпіровському платять Тимошенко за «зомбування виборців у

Криму», то нещодавно акцентував, що вгливає «винятково на роботу шлунка, а не мозку». Це з приводу того, що начебто отримав досить велику плату від зацікавлених бізнесменів за те, аби «зняти з Ющенка установку на НАТО». Хоча... Може, і спробував, просто не вийшло.

ЧЕРГОВЕ КОЛО

З огляду на те, що шоу Урі Геллера «Феномен» із гнуттям ложок телеглядачів з екрана тощо, розпочате в цьому сезоні на телеканалі «Росія», бере високі рейтинги, і в Україні також, Кашпіровський з його

йменний сайт. І те, що конкурентів немає, аж ніяк не надихає засновницю та шеф-редактора проекту Наталію Лигачову. «З одного боку, російський журнал «Мистецтво кіно», влаштувавши круглий стіл із питань телекритики, стверджує, що в Україні краще, ніж у Росії, тому що є такий ресурс, як «Телекритика», — розповідає вона **Тижню**. — З іншого боку, там у щоденних і щотижневих виданнях є розділи телекритики, і «Коммерсант», і «Известия» зберігають цю традицію. А в нас телекритика як така була лише в тижневому «Без цензури», але його закрили. В інших друкованих виданнях публікації на тему телебачення з'являються переважно підготовлені промо-службами каналів і, як правило, на умовах бартеру. А тема ця цікава читачеві. Інша річ, що робота телекритика важка та трудомістка: якщо писати про телевізійний проект, потрібно дивитися його день у день, у розвитку, ще й каналів у нас величезна кількість».

ПРЕМІЇ

Національну телевізійну премію «Телетріумф» вручають телевізійникам щороку від Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення. Конкуренція серйозна: цього року до оргкомітету премії надійшли 263 заявки, а за підсумковим голосуванням дев'ять нагород отримав «1+1», три — «Інтер»

і лише дві дісталися іншим каналам. Не будемо піддавати сумніву об'єктивність експертів, це вже зробили інші, але все не так просто й

поміж беззаперечних переможців. Журналістка «плюсів» Леся Сакада сама подала свою роботу на конкурс і — перемогла. «Було так, — ділиться

пам'ятною телеборотьбою з енурезом, напевне, не забариться.

«Мені здається, та хвиля інтересу до екстрасенсів, що ми нині спостерігаємо, є свідченням якоїсь духовної кризи, яку ми переживаємо. Таке в історії трапляється не вперше. Згадаємо хоча б середину XIX ст., коли розцвів спиритизм. Або другу половину XVIII ст., коли придбав популярність «тваринний магнетизм» Месмера... Або, поринаючи вглиб історії, звернемось до початку XVII ст., коли в Центральній Європі були спалені кілька десятків тисяч тодішніх Джун (їх називали відьмами). Це був період Тридцятирічної війни, Реформації — дуже складний період в історії людства. Щоразу, коли ми переживаємо такі кризові епохи, найточнішим їхнім симптомом є зростання інтересу до подібної містики. І щоразу цей інтерес проявляється в об-

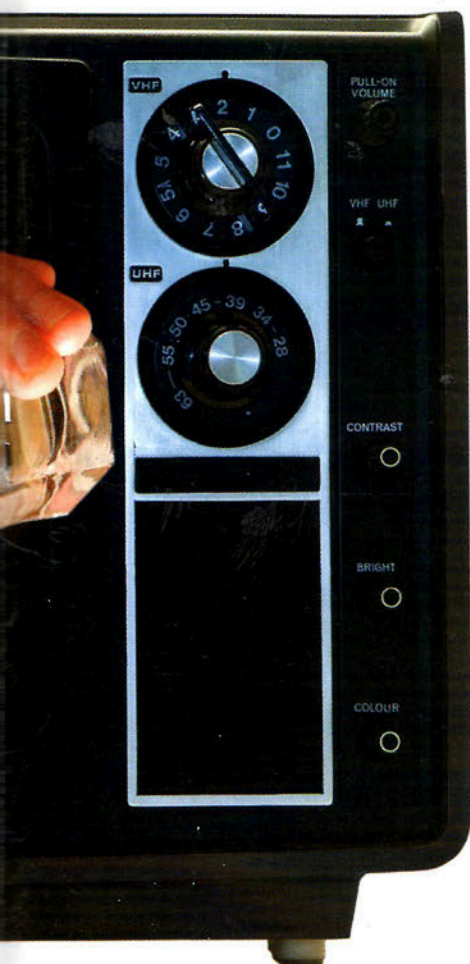
личчі свого часу. Коли в тому ж таки XVII ст. відкрили магнітні явища, — виникли й розмови про «тваринний магнетизм». Спірити в XIX ст. користувалися поняттям «ефір»: це було наймодніше поняття й у науці. Сьогодні наймоднішим науковим поняттям є «поле», тому ми чуємо розмови про «біополе». Це треба ясно бачити: людська природа влаштована досить стабільно, вона мало змінилася, незважаючи на весь науково-технічний прогрес». Це я цитую академіка Сергія Капицю, його виступ на круглому столі «Дослідники радіотехніки й електроніки вивчають екстрасенсів» в редакції «Літературної газети». Сказав він це 1988 року. Двадцять років тому. Історія, з усього, робить чергове коло.

Здається, сьогодні це в моді нейролінгвістичне програмування. Кажуть,

мало не всі депутати вже пройшли курс НЛП. Аби з максимальною ефективністю використовувати ефірний час телевізійних каналів.

Але хочу попередити: дивитися просто в очі і повторювати ключове слово — це надто просто, шановні майбутні кандидати в народні обранці. Ваш шанс здобути популярність — викликати духів політиків з далекого минулого і запитувати в них, скажімо, чи продовжувати Великий договір з Росією. Бажано, в прямій трансляції. Якщо спиритизм не до вподоби, тоді — практична магія. Правильне приворотне зілля — єдиний шанс сформувати коаліцію з належного числа членів.

Та що це я розкидаюся ноу-хау?! Покоління, виховане книжками про Гаррі Поттера, вже кілька років як голосує, і є для провідних телеканалів цільовою аудиторією...

вона враженнями з **Тижнем**. — Прочитала в «Телекритиці», що є номінація «Відроджена історія», вирішила, що варто змагатися».

Історія з історією така: 2008-й — рік 300-річчя українсько-шведського військового союзу Мазепи та Карла XII. Під таким приводом Леся вибила відрядження для знімальної групи до Швеції (до цього кілька років пропонувала, але керівництво не зацікавилось). Там, у музеї курйозів при бібліотеці містечка Лінчопінг зберігається булава Пилипа Орлика, під якою було прийнято першу в Європі конституцію. Також є дев'ять листів, писаних Богданом Хмельницьким до європейських монархів власноруч, латиницею. «Зокрема, він писав «зловмисна Москва», — оповідає Леся, — але досі ці листи повністю не перекладено й не досліджено. Як я з'ясувала, повернувшись до Києва, ця тема нікого не хвилює, навіть на каналі мій цикл з 11-ти сюжетів «Віднайдені українські реліквії в королівстві Швеція» пройшов без помітного анонсування та відзначення». За спостереженнями Лесі, на українському телебаченні загалом сходять нанівець попит на най-най-найкращих та зникає бажання вирізнятися з-поміж інших на всіх рівнях телекар'єри. Керівники каналів не зацікавлені в талановитих журналістах. Резюме володарки тріумфальної телепремії: «Сьогодні лишається або самовисуватися, або самозасунутися».

ВІДЛУЧЕНІ

Цього сезону ми не бачимо на телеекрані багатьох знайомих облич. Уже колишні зірки екрана оцінюють си-

туацію в ефірі досить пристрасно. Мають право. Анатолій Борсюк був ведучим 12 років поспіль, останні програми — «Подвійний доказ», «Чорним по білому», «Смачна країна» («1+1»). Уже півтора року він не вмикає телевізор: «Повний маразм. Дивитися це вже не просто неможливо, але й шкідливо. Шкодить настрою, псує характер, викривлює світосприйняття. Телебачення й життя вже не мають нічого спільного, і прірва між ними все глибшає. Наше українсько-російське телебачення, бо назвати його вітчизняним аж ніяк не можу, це фастфуд, що зібрав з усього світу все найгірше, аби швидше підійти до банкомата й зняти гроші — це головна мета сьогоденного телевиробництва». Подібна, хоча й трохи оптимістичніша, оцінка ситуації в Данила Яневського, який уже не веде програму «Майдан» на 5-му каналі: «Я не просто перестав вести окрему програму на одному з каналів, а взагалі пішов із цієї професії. Тому що мені соромно за те, що відбувається тотальна доларизація та дебілізація за повної відсутності моральних засад. Це такий історичний період, ми і його переживемо».

Сумно? Не переймайтеся — телевізійники, як і чекісти, колишніми не бувають, це така в них спільна легенда.

А щодо того, яким є наше телебачення, краще один раз подивитися, а потім посперечатися. **Тиждень** чекає на глядацькі відгуки читачів і обіцяє продовжити тему. ■

ОПИТУВАННЯ

ОЛЕКСАНДРА ДАРУГА
ВОСЬМИКЛАСНИЦЯ

Рекламна пауза

Коли запитала в друзів, що вони дивляться по телевізору, всі відповіді були різними: хтось — серіали, хтось — спортивні трансляції. Але всі без винятку — рекламу. Навіть не могла собі уявити, яке пожвавлення викличе ця тема. Однокласники стали наввипередки пропонувати улюблені ролики з героями, на яких навіть чекають. У підсумку визначилися переможці: негр із Lacalut'y, роки й папуаси в рекламі Herbal Essences, дівчатка пищали від захвату й розчулення, згадуючи карапузів з Jonson's Baby. Знайшлися, звичайно, й незадоволені: «Тепер рекламні проміжки такі довгі, що й усі канали тричі перекладаєш, і заснути можеш, і взагалі забуваєш, що до того дивився». Один ось таку трагічну історію розповів: «Знаєш пісню пива «Десант»? «Сам я будую своє життя...» Мій тато як почув, так тиждень розспівував на всі лади. Помнож татові вокальні здібності на

змістовність тексту, й зрозумієш, чому тепер під час реклами я виходжу з кімнати». Натомість моя сусідка по партії в захваті від реклами — її молодший брат за щастя її дивиться і їсть, чим годують, і навіть може іграшки скласти, чого так не допросишся. Доки обговорювали, почався урок біології. Вчителька ніяк не могла втовкмачити різницю між грибами-паразитами і їстівними грибами. Зітхнула: «Ну ось ви всі бачили рекламний ролик гелю проти грибка, який вражає стопи?!» Звичайно, бачили всі. Реклама — велика сила, вона несе навіть знання!

ДОВІДКА

Прибутки українських телеканалів від реклами у першому півріччі 2008 року зросли на 30% порівняно з 2007 роком. А в 2009-му вартість рекламного часу зросте ще на 25%.

Свобода слави

СПІЛКУВАЛАСЯ Марія Старожицька

Якби Куликов став депутатом, хто б зміг вести «Свободу слова»

Ведучий «Свободи слова» на каналі ICTV Андрій Куликов, росіянин за національністю та киянин за місцем народження, завжди говорить українською. Навіть тоді, коли до нього звертається російською. Якось уже звикла до такого, але, скориставшись нагодою інтерв'ю для **Тижня**, поцікавилася, наскільки це принципова позиція.

— Зараз це вже не принципово. Принципово це було 1979 року, коли і перейшов на українську. До того вирішив перейти з російської школи до української, бо хотів завершити середню освіту саме цією мовою — відчував, що запас української в мене не такий великий, як хочеться. Поштовху конкретного не було, просто спостерігав за тим, як у столиці України поступово витісняють усе українське, й прагнув, можливо, підсвідомо, якоїсь компенсації. Це рішення було моїм, але пам'ятаю, як у 10-му класі ми з двома однокласниками на розі бульвару Шевченка та Пушкінської запряглися зробити все, що можемо, задля незалежності України. Звичайно, це знали тільки ми троє, і ось, що могли, те зробили. Один тепер — лікар-стоматолог, інший навчався на біологічному факультеті, а де він зараз, не знаю. Що ж до мови — після школи п'ять років навчався російською в університеті, на факультеті міжнародних відносин та міжнародного права, це була така вимушена перерва. Але й далі використовував українську в спілкуванні, навіть із деякими викладачами, й це потім дуже знадобилося, коли настала незалежність і виникла потреба в професійних переклада-

чах, зокрема, з англійської українською.

У. Т.: А з ким із політиків тебе зводила доля?

— Із багатьма. В когось брав інтерв'ю, з кимось працював над створенням Товариства української мови імені Тараса Шевченка «Промісвіт», з кимось — над організацією осередків Народного руху. Потім якийсь час був близький до Соціал-демократичної партії (об'єднаної), але не нинішньої, а тієї, яку організовував Юрій Буздуган і його товариші. Знайомий я, якщо поіменно, і з Олександром Лавриновичем, і з Михайлом Ратуншим, і з Юрієм Костенком, і з Володимиром Яворівським — інша річ, чи вони знайомі зі мною.

«В Україні з того, що маємо, можна вже зібрати навіть не один, а п'ять каналів британського рівня»

У. Т.: Хто з політиків, з огляду на досвід твоєї програми, може бути ведучим, який втримає аудиторію: як відомо, «Інтер» запускає свою «Свободу» саме в такому форматі?

— Будь-хто може. Інша річ, що це люди, які не кажуть того, що від них хочуть почути. Чи буде подолано цю проблему, подивимось. А щодо ведучих, то і Володимир Литвин, і Нестор Шуфрич, і Петро Симоненко впевнено тримають аудиторію, але різну і в різні способи.

У. Т.: Кілька досвідчених телевізійних ведучих уже, навпаки, пішли в політику...

— Ні депутатом, ні діячем будь-якої партії себе не бачу. Я не бачу себе в політиці. Те, що балотувався наприкінці 1980-х — на початку 1990-х років, було необхідно й корисно. Аби люди побачили, що будь-який громадянин може піти у владу.

Я був самовисувачем. Потім мене, певна річ, підтримували деякі сили національно-демократичного спрямування. Мені все це дуже знадобилося далі в житті. Нас було семеро в бюлетені, звичайно, шестеро, і я також, не пройшли — це були найперші вибори делегатів I з'їзду народних депутатів СРСР (найвищий орган державної влади Радянського Союзу, вперше сформований на основі альтернативних виборів 2250 депутатів, які відбулися 25 травня 1989 року в Кремлівському палаці — прим. **Тижня**). А вже на перших демократичних виборах до Верховної Ради УРСР нас у бюлетені було 33 — я також не пройшов. Але переконався, що люди справді можуть змінювати життя — й собі, й іншим. Сьогодні такий механізм самовисування не передбачено, людина не може оголосити себе незалежним кандидатом і спробувати балотуватися — гадаю, це неправильно.

У. Т.: Ти віддав, принаймні зараз, перевагу медійному впливу на суспільство, за допомогою телебачення. Як саме визначася стан українського телепростору?

— Телебачення таке, як суспільство. І не стільки воно впливає на суспільство, скільки суспільство на телебачення. А ситуацію, що була й два роки тому, й буде ще за два роки, я сформулюю так — у нас забагато телебачення. В нас забагато телевізійних каналів. І це призводить до страшного розпорошення ресурсів, до безкінечного колообігу кадрів, а в результаті ніде немає повного комплексу перш за все людей, які могли б творити якісне телебачення. Ресурсів матеріальних і технічних багато, а кадрових — мало. З того, що я взагалі бачив, для мене взірць — британське телебачення. Адже, не виключаю, що є і якісніші. Так-от, в Україні з того, що маємо, можна вже зібрати навіть не один, а п'ять каналів британського рівня. Дуже якісних, повнопрограмних ка-

«Я насправді не сумний»

ФОТО: ЄВГЕН КОТЕНКО

налів. І, напевне, ще два допоміжні — радше освітній і культурологічний.

У. Т.: Ти вчиш студентів-журналістів задля вирішення кадрової проблеми?

— Так, вчу. Викладаю «Журналістську майстерність на радіо», й мені хотілося б, аби більше журналістів-практиків приходили до дітей. Хоча знаю, що суттєво ситуація не зміниться: в кожному поколінні медійників співвідношення — приблизно 50 на 50: половина тих, хто вміють і хочуть, або не дуже вміють, але хочуть, і цього насправді досить, щоб працювати успішно, та п'ятдесят відсотків тих, хто випадково здобули цей фах і роками, десятиріччями посередньо виконують журналістську роботу, не розуміючи, що є цікаве життя й поза цією професією.

У. Т.: А чому тобі закидають, що малувато драйву під час ефіру, сам — загадковий-сумний-депресивний?

— Напевне, тому, що в мене бувають депресії. Чому саме — не знаю, я ж не лікар. Аби змінити настрій, мені потрібно або поспіл-

куватися з дуже приємною людиною, або побачити щось нове незвичне. Це може бути навіть щось на телебаченні, книжка, що порадує, незнайомий досі куточок Києва, а ще можна поїхати до лісу й набрати грибів. У мене така собі депресія щоразу перед програмою в неділю. А минає одразу після останньої виробничої наради перед ефіром, коли остаточно визначаємо порядок запитань, виходу учасників до мікрофона тощо — тоді вже часу на депресію не залишається, треба працювати. Я насправді не сумний — згадую тут героя свого улюбленого фільму «О, щасливчик», який не вмів посміхатися просто так. І в мене просто дарма усміхатися великого бажання немає.

У. Т.: А що б ти в себе сам, за нагоди, запитав?

— Що збираєшся робити після того, як підеш зі «Свободи слова»?

У. Т.: І як би відповів?

— Я хочу робити музичні програми на радіо. Грати улюблені рок-композиції й розповідати, з якими обставинами пов'язане їх ство-

рення. Вишукуватиму для ефіру цікаві думки з гарних книжок. Скажімо, в романі Роберта Шеклі «Обмін розумів» дуже люблю момент, коли Марвін Флінн повертався після тривалих мандрів на рідну планету й боявся опинитися в спотвореному світі. А особливість спотвореного світу така, що коли ти в ньому, то не розумієш, що світ спотворено. Нічого не змінилося під звичним зеленим небом — гігантські дуби щоосені дерекочовують на південь, небом пливе велетенське червоне сонце в супроводі темного супутника, а в потрійних місяців, як і належить, щомісяця з'являються комети...

У. Т.: Це алегорія з телебаченням?

— Ні, радше з усім нашим світом. Є думка, що телебачення активно спотворює світ. Чи дає спотворене відображення. Нещодавно отримав лист — пишуть: «Ви на телебаченні калічите душі людей!» Я не вважаю, що більшість тих, хто працюють на телебаченні, калічать душі людей. А з тих небагатьох, що справді калічать душі, більшість роблять це несвідомо. ■

Імпорт теле

Російський продукт в українському ефірі

«Нас ніхто тут особливо не чикає»

ЗАПИСАЛА Інна Завгородня

Російська телезірка Євгеній Кісельов працює головним редактором українського каналу TVi і не дуже сумує за Москвою.

Суспільно-політичне телебачення в Росії не потрібне, бо в політиці немає нормальної політичної конкуренції й нормального політичного життя, так як у вас тут в Україні.

Те, що ви можете побачити на російських каналах, це суто пропаганда. Російське телебачення прийняло правила гри влади ще на початку «нульових» років: про владу як про покійного — або добре, або нічого. Зверніть увагу — на різних каналах закриваються навіть ті програми-інтерв'ю, які нібито були цілком лояльними та радше імітували суспільно-політичне мовлення. Днями закрилася програма Познера

«Времена». Нібито Познер починає якийсь інший проект, але... Зникла передача «Воскресный вечер с Владимиром Соловьевым» на НТВ. Швидше за все, закриється й програма Максима Шевченка «Судите сами», принаймні після літньої перерви вона з відпустки не повернулася. Я чудово розумію того ж таки Познера, бо його програма стала беззмисловою.

Російський журналіст поставлений у дуже жорсткі межі. На пере-

експертів

дачу потрібні гості — цікаві коментатори, аналітики, експерти з одного боку, й політики, представники влади — з іншого. Можновладці приходять на телебачення неохоче, а якщо й приходять, то говорять округлими, беззмстовними фразами, боячись сказати зайве слово, або виступають у жанрі звіту про досягнення. Ніхто не насмільється обговорювати жодне політичне рішення, що приймається у Кремлі чи в Білому домі в категоріях: а чи правильно це, чи не здійснюється помилка, чи відповідає це національним інтересам.

З адекватних передач залишилися лише «Новости», програма мого колишнього колеги по НТВ і RTVI Міхаїла Осокіна, та щотижневий проект «Неделя» іншої моєї колеги по НТВ Маріанни Максимовської. Тобто тільки дві передачі на телеканалі РЕН ТВ. Але це маленький канал, який має незначну долю аудиторії, то ж їхній голос — це глас волаючого в пустелі.

Паралельно йде процес технічного й технологічного удосконалення: форми, кольору, картинки, декорації, світла, різноманітних технологічних новинок. У цьому сенсі російське ТВ розвивається: беззмстовну жуйку псевдоновин запакову-

ють у привабливу обгортку. При цьому відбувається процес створення великої кількості досить якісних розважальних програм, в першу чергу це стосується «Первого канала».

Російський телевізійний простір викликає відчуття шизофренії. В одному місці ефіру показують документальне кіно з відчутним душком повзучої реабілітації Сталіна та сталінізму. Водночас на іншому каналі ледь не синхронно демонструється якийсь викривальний фільм про долю жертв сталінських репресій. На одному транслюється програма з відчутним антисемітським присмаком,

«У Росії ще багато яскравих журналістів, які із задоволенням попрацювали б у Києві»

мовляв, у всіх бідах Росії винні євреї, та про це буде сказано не напрому, а в підтексті. Другий показує серіал «Тяжелый песок» про трагедію українського єврейства під час Другої світової війни й Голокост.

В Україні реальний рейтинг російських каналів навіть на сході не більше 10% аудиторії, в кращому разі. Телевізійний продукт з Росії має постійний попит на українському ТВ, найчастіше — це серіали.

Тому український глядач позбавляється стимулу дивитися телеканали свого північного сусіда.

У Росії ще багато яскравих журналістів, які із задоволенням попрацювали б у Києві. Але це питання упирається в ревниве ставлення місцевих телевізійників до телезірок із Росії. Нас тут ніхто особливо не чекає. Глядач, можливо, й був би радий, а ось професіонали телебачення, менеджери каналів, колеги, попри всю зовнішню приязнь, насправді налаштовані дуже ревниво й не надто гостинно: мав нагоду в цьому переконався неодноразово. Савік Шустер — швидше виняток, який підтверджує правило. Хоча він і не російський журналіст, він, можна так сказати — громадянин світу, універсальний європеець.

Який-небудь пінчук, умовний пінчук, з маленької літери, десять разів подумає, перш ніж запросити на роботу журналіста, котрий де-факто відсторонений від російського ефіру через те, що влада вважає його недостатньо лояльним і занадто вільнодумним. Адаже українські телеканали належать тим чи іншим фінансово-промисловим групам. Їхні власники мають значні інтереси в Росії і певні відносини з різними угрупованнями в російських владних колах. ■

ЕКСКЛЮЗИВ

Свобода слова це — креатив

САВІК ШУСТЕР, ведучий програми «Шустер live», телеканал «Україна»

Російське телебачення вироджується. На ньому немає вільних людей, немає вільних ідей, немає конкуренції ідей, тому що коли людина не вільна, знає, що в неї є рамки, обмеження, їй дуже складно займатися креативом. Свобода слова — це зовсім не те, що ти можеш як завгодно ляяти свого політичного опонента. Це — насамперед вільний, відкритий розвиток молодого покоління. Тому Європа креативить, Америка креативить, Японія креативить, а Росія — ні. Досі Росія живе на ельцинському поколінні, яке поступово зникає. Ось Женя Кисельов переїхав у Київ, Парфьонов, як ви знаєте, не працює вже на телебаченні й Шендерович також, і інші — поки не при справах. А в кого вчитися? Як розвиватися, рости? Тому в ро-

сійського телебачення в цій ситуації немає майбутнього. В Москві я розмовляю з людьми й не чую ідей — це більше ніж прикро. Яке телебачення краще в світі? Звичайно, англосаксонське. Хоча це від смаку залежить, французи роблять дуже цікавий продукт, там багато інфотейнменту, та я віддаю перевагу англійському. Журналістика Великої Британії взагалі дуже агресивна, мені це подобається. Там немає проблеми, щоби задати Тоні Блеру питання «Чому вас вважають пуделем Буша?» В мене відчуття, що коли я поставлю подібне запитання в своїй програмі, мені доведеться емігрувати. Та все ж ми ростемо разом зі світом: вони — трошки швидше, ми — трошки повільніше.

Рука на пульті

АВТОР: Отар Довженко, заступник шеф-редактора проекту «Телекритика», спеціально для **Тижня**

Росія тримає Україну у братніх медіаобіймах

«Якщо у вас параноя, це ще не означає, що вас не переслідують», — стверджує мудрість новітніх часів. Справді, якщо розмови про «руку» Москви на горлі української державності, а також роботу проти України мало не всієї ФСБ мають усі ознаки параної, то заперечувати потужний гуманітарний вплив Росії на українське суспільство неможливо. Проте за своєю природою цей вплив нагадує не цілеспрямоване опромінювання, а магнітне поле, в якому Україна перебу-

ває добровільно. Власне, Росія нічого й не мусить робити для його збереження: гарантом є сам український медіа-простір.

Кілька років тому, коли російське телекіновиробництво за підтримки держави ввійшло у фазу бурхливого розвитку, українські телеканали хутенько замінили в ефірі голлівудські фільми та латиноамериканські серіали російськими. Незабаром аудиторія настільки призвичаїлась до легкозасвоєваної та ментально ближчої «жуйки» від північно-східного сусіда, що нині без неї не мислить себе жоден телеканал. Наздогнати «Інтер», який забиває ефір дорогим російським продуктом, інші канали мають шанс лише за допомогою... ще дорожчого, але теж російського. Практично весь цей продукт — секонд-

хенд, який наше телебачення доношує за їхніми центральними каналами. Й коли його дивишся, іноді волосся дибки стає. Тут офіцери ФСБ, підриваючи міліцейські автомобілі, борються зі світовою закулісою, браві російські спецназівці «мочать» підлих чеченців, там порядні НКВСівці наводять справедливість у ГУЛАЗі, а козаки йдуть у бій за «великую й невідому». Після цього як легенький десерт сприймаються зірки російської естради, котрі висміюють на наших каналах недоумкуватих «хождов». Найцікавіше, що, Росія не лише не витрачається на цей пропагандистський ширпотреб, але й заробляє на ньому.

УКРАЇНСКА РАША

Така-сяка тенденція до відокремлення все ж є. Якщо раніше гумор, документальні програми, жіночі ток-шоу та інші популярні тележанри в українському ефірі були переважно імпортованими, то останнім часом наші канали навчилися виробляти такий продукт самі. Щоправда, й тут глядач звик до «російського стандарту», тож українським виробникам доводиться штампувати копії «Наших Раш», «Контрольних закупок» і «Максимумів», виконуючи вимоги наглядових органів щодо частки програм вітчизняного виробництва. Котрі — як і вироблені в Україні телефільми й серіали — нічим не відрізняються від російських, крім зазвичай менших бюджетів і нижчої якості. Російським акторам, як «більш розкрученим» (і хто ж, цікаво, їх розкрутив?), дістаються головні ролі, а ведучим — найдорожчі розважальні шоу. Ностальгія за радянським минулим, герої якого переважно залишилися в Москві, знайома й для багатьох — рідна російська мова, значно краще розвинена індустрія шоу-бізнесу та медіа-виробництва, й аж в останню чергу політичні вподобання, — це чинники, в силу яких Україна залишатиметься на російській культурно-світоглядній орбіті ще довго.

Натомість, інформаційно-пропагандистський вплив Росії на українське суспільство зазвичай перебільшують. По-перше, російське ТБ доступне меншості українців. Окрім Криму та прикордонної смуги, російські канали можна дивитись лише по кабельних і супутникових каналах, поширених в Україні вельми нерівномірно. Власники сателітарних антен (7,6% телеглядачів) — переважно мешканці сільських та віда-

лених районів, і найбільше їх на заході країни. Кабельне телебачення (31,4%) найпоширеніше в міських агломераціях, але не дотягується до села. Більшості ж українських телеглядачів (61%), які дивляться вітчизняне ефірне телебачення, пряма російська пропаганда не сягає.

ТОЧКА НЕПОВЕРНЕННЯ

Хоча, справді, в Україні є спорадична, та досить велика аудиторія, для якої російська пропаганда — це слово істини. Але глядач, аби його почути, мусить переглядати новини з життя Вологди та звіти про законотворчу діяльність Держдуми. За винятком надзвичайних ситуацій (катастроф, терактів, збройних конфліктів за участю Росії), коли російські ЗМІ стають джерелом ексклюзивної інформації, новини «РТР-Планети» та «Первого канала» можуть бути цікавими хіба що пенсіонерам, які мають потребу у вбиванні часу. Зайнята людина в принципі мало зацікавлена в новинах, які ніяк її не стосуються. До того ж, образ нашої країни, який мають «Вести» і «Время» з розрахунком на російську аудиторію, занадто неправдоподібний навіть для найсхваленіших русофілів в Україні. Історії про те, як бандерівці їдять російськомовних дітей, а недоїдених — змушують бавитися з ляльками Гітлера, погано співвідносяться з реальністю, яку глядачі бачать за вікном. У 2002 році, за результатами соціологічних опитувань, російські новини більш-менш регулярно дивилися 70% глядачів, які мали до них доступ. У 2008-му випуски новин на головних російських каналах дивляться від 1% («Россия») до 3-4% («Первый канал») вітчизняної аудиторії, тоді як на українських — у 5–10 разів більше. Це ще не ми кращі, це лише вони гірші, та точку неповернення вже пройдено, й це факт.

Завдяки мас-медіа російське залишається «нашим» і «вітчизняним» у свідомості величезної кількості українців — зокрема й тих, які народилися в незалежній Україні. Але те, що ці люди охоче ридують під Пугачову та регочуть під Галкіна, не означає, що Путін і Медведєв з'їли їхній мозок і можуть маніпулювати їхньою волею. На відміну від нафто- і газозалежності, залежність від імпортних інформаційних та маскультурних ін'єкцій добре лікується замісною терапією. Головне, щоб було кому й чим замінювати. ■

ПОГЛЯД

Гегемонія поганого

ОЛЕКСАНДРА КИРИЧУК
журналіст

«Медіум є посланням» — ця фраза знаного дослідника комунікацій, філософа Маршала МакЛюена є найвідомішою формулою медіа-теорії. Зміст її полягає в тому, що медіум, за допомогою якого передається певне послання, сам є частиною цього послання, оскільки обумовлює спосіб його сприйняття; і навіть більше, сама форма медіума вже є певним посланням.

Ця формула мала вирішальний вплив на розвиток медіа-теорії, спрямувавши її зусилля на з'ясування специфіки безпосередньо самих медіа (а не змісту, який вони транслюють) та їх впливу на суспільство. Зокрема, такий підхід став визначальним і для критичного осмислення телебачення. Особливістю останнього більшість дослідників вважали розважальну спрямованість: будь-яка інформація, трансльована глядачеві, підпорядковується цій функції, що автоматично нівелює будь-який її «серйозний зміст». На думку філософа П'єра Бурдьє, ідеальним героєм телебачення є fast-thinker — людина, здатна продукувати «готові ідеї», сприйняття яких не викликає жодних труднощів і

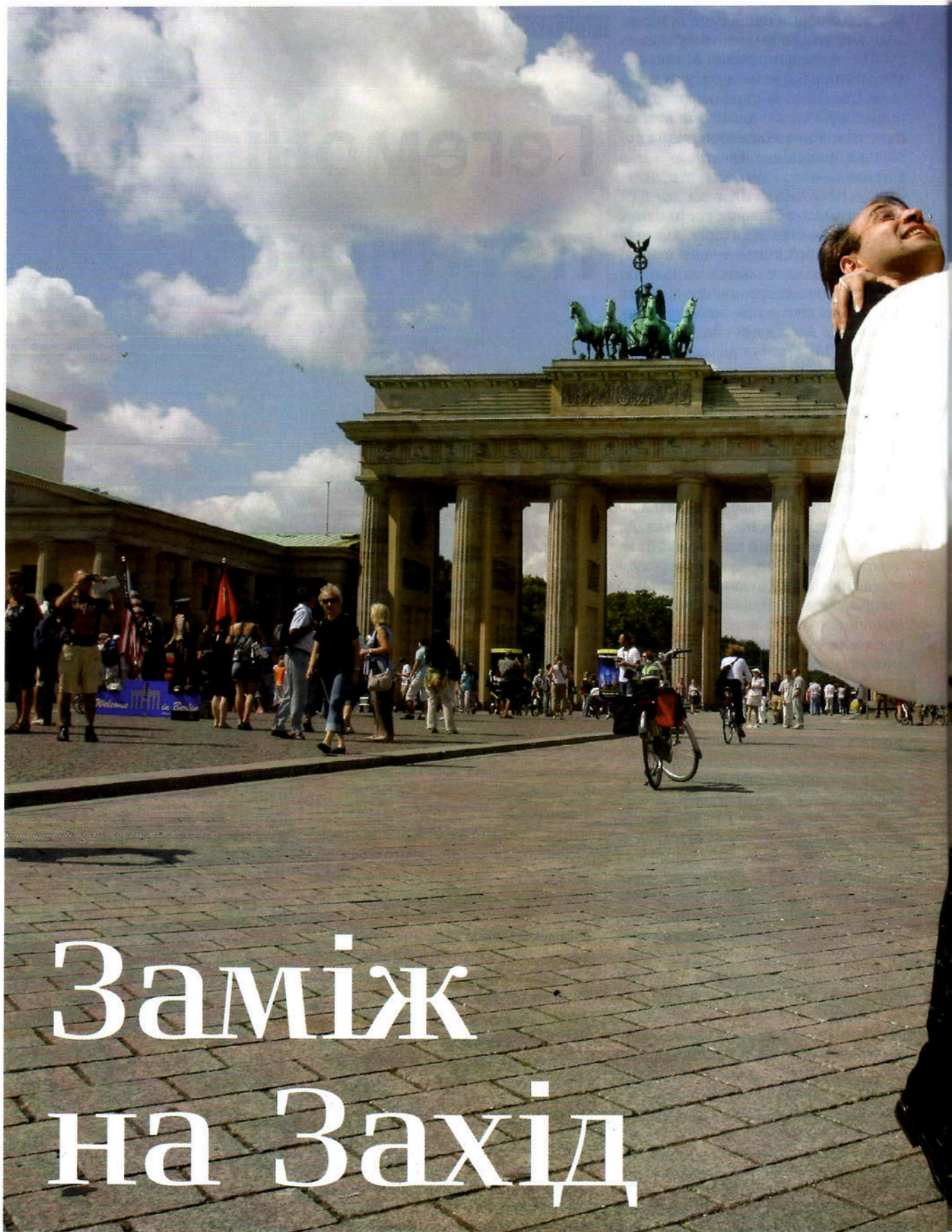
які не викликають заперечень, чим нівелюється можливість публічної дискусії.

В цьому контексті головним об'єктом критики є претензія телебачення на представлення «реальних ситуацій» чи «реальних людей», тоді як насправді вся ця телевізійна реальність є значною мірою відредагованою, відповідно до потреб розважальності. Послідовники критичної теорії вважають, що завдяки цій особливості телебачення виконує також і ідеологічну функцію, постачаючи суспільству відредаговані образи його самого. Зрештою, телебачення здобуває владу над суспільною уявою та суспільною пам'яттю, ми починаємо сприймати самих себе в образах, створених телебаченням, починаємо їх наслідувати.

Весь цей викривальний пафос базується на запропонованій Марксом концепції «хибної свідомості пролетаріату», а також на мовчазному визнанні гегемонії телебачення, його всемогутності та досконалості.

Проте ця критика обходить увагою той факт, що телебачення може бути поганим, — просто в сенсі якості. Можливо, саме тому щодо українського телебачення така критика здається дещо надлишковою, хоча б через те, що «зробленість» образів, які воно нам намагається «постачати», часто надто помітна.

Очевидно, що українське телебачення наслідує зразки телебачення західного, та «образи реальності», які воно продукує, є значною мірою приблизним наслідуванням привабливих західних медіа-образів, в яких нам би хотілося себе уявляти. Але дистанція занадто помітна. І в цьому сенсі погане українське телебачення саме по собі вже є критикою телебачення як такого.

Заміж на Захід

АВТОР:

Інна Завгородня,
Київ – Фюрстенвальде –
Берлін – Київ

Соціологи констатують дефіцит жінок у східнонімецьких землях. Вакантні місця в серцях німців успішно займають українки. Щоправда, життя, яке здається з батьківщини медом, насправді виявляється не таким уже й райським

«У» Німеччині й кухня, й свята відрізняються від українських, хоча Великдень, наприклад, збігається, тільки ми печемо паски, а німці — зайців, — ностальгічно розповідає Тетяна Вуді. — Крашанки також фарбують. А ще на Великдень є такий звичай — ховати ласощі, цукерки, маленькі сувеніри. Селяни ховають їх у дворі, то під кущем, то на дереві, а їхні родичі потім знаходять. Як малі діти, а все ж дуже приємно».

Тетяна родом із Севастополя. Її чоловік Петер — зі Східної Німеччини. Після падіння Муру у відбудову «нових» федеральних земель вкладено вже більше трильйона євро, але вони й досі вважаються «депресивними регіонами». На німецькому Заході, про який і дотепер мріють багато «східняків», набагато легше знайти роботу, там вищі заробітки. Туди й виїзять східнонімецькі жінки. Їх місце активно займають українки. Щоправда їхнє нове життя не завжди складається так безхмарно, як хотілося б. Зараз Тетяна й Петер мріють про власний будиночок і гарну роботу. Тоді б вони змогли забрати до себе сина Тетяни (від першого шлюбу), який зараз живе з її батьками в Донецьку. ►

Типові для Східної Німеччини квартали з покинутими будинками поступово перетворюються на мальовничі руїни

Про переїзд в Україну вони поки що не думають.

СХІД І ЗАХІД РАЗОМ

Фюрстенвальде, у якому мешкає подружжя Вуді, — провінційне й, за німецькими мірками, непривабливе містечко з 35 тис. мешканців. Воно розташоване поміж столичним Берліном і Франкфуртом-на-Одері, що на самому кордоні з Польщею; й у тому одна з головних переваг тутешнього життя — півгодини залізницею до обох міст.

Вихідців із Росії, України й Казахстану — близько 7% населення Фюрстенвальде. Селяться вони переважно у Північному мікрорайоні — російську тут можна почути частіше за німецьку, тому місцеві жителі район сприймають як таке собі російське «гетто».

Для багатьох українців Фюрстенвальде є містом, у якому минуло їхнє дитинство. За соціалістичних

часів (аж до 1994-го) тут була закордонна резервація Радянського Союзу — штаб військових гарнізонів. Після розпаду СРСР українці опи-

Німецький Схід, якщо на нього глянути з України, може здатися й Заходом

нилися перед вибором: повернутися додому або скласти присягу на вірність Росії й далі служити в Німеччині. Дехто й залишився — не з патріотичних, а з меркантильних міркувань. Скажімо, для того, щоб заробити, перепродаючи автомобілі.

Водночас маленькі міста колишньої НДР приваблює для емігрантів і переселенців зі Сходу, зокрема для наречених з України. Українські

жінки не менш активні за німецьких... Бо німецький Схід, якщо на нього глянути з України, може здатися й Заходом.

АГЕНЦІЯ ЩАСТЯ

38-річна Тетяна Вуді ще 4 роки тому працювала продавцем у Севастополі. До знайомства з майбутнім чоловіком Петером мала невдалий шлюб, тож офіційно звернулася до приватної шлюбної

МОВА КОХАННЯ

Високий рівень безробіття й погана інтегрованість у німецьке суспільство — основні проблеми німецьких українців. Відносини з німецькою мовою, тобто здатність її вивчити, і є головним показником успіху. Наші героїні в один голос повторюють: «Немає кращого способу вивчити мову, ніж закохатися в її носія». Схоже, це метод.

агенції. «Це досить дороге задоволення, — каже Тетяна, — з часом Петер почав матеріально допомагати, але спочатку доводилося самій платити навіть за переклад листів».

Стосунки на відстані тривали три роки. Батьки молодій спочатку боялися за Тетяну, але після особистого знайомства облишили всі страхи й дали згоду на шлюб. Так Тетяна, яка до того жодного разу не була в Німеччині, вирішила поїхати до Фюрстенвальде в пошуках щастя, пригод і нового життя.

Пригод вистачало, на відміну від щастя. Тетяна мріяла підкорити Європу, а зіткнулася з безробіттям і постійним браком грошей, що створює проблеми й у стосунках із чоловіком. Зараз сім'я Вуді живе за рахунок державної допомоги безробітним — так званого соціалу.

Ще Тетяна допомагає церковній організації «Каритас», за що отримує мінімально можливу суму — €1 на годину. Для Німеччини це дуже мало, а все ж хоч якась допомога родині. Українка зізнається, що на біржі праці їй пропонували роботу продавця на касі, але вона поки що не впевнена у своєму знанні мови.

ІСНУВАННЯ НА ОСТРОВІ

Євгенія Воронцов, колишня студентка Педагогічного університету імені М. Драгоманова, котра живе у Фюрстенвальде вже шостий рік, частує мене українськими цукерками. Їх привіз батько, який саме приїхав у гості.

Євгенія проходить практику в тому ж таки «Каритасі», після закін-

На обрії життя — Берлін

PHOTO REUTERS

чення якої збирається вступати до Берлінського інституту соціальних працівників. Три курси українського університету Євгенії прирівняли до закінченої німецької шкільної освіти, крім того, вона пройшла два інтеграційні курси й склала тест «Німецька як іноземна».

Женя потрапила до Німеччини з чоловіком-українцем. За три роки подружнього життя в них з'явилася донечка Меліса, але шлюб розпався. «Треба було обирати: залишатися тут, щоб здобути німецьку освіту, чи повертатися додому. Оскільки в Україні моя освіта зупинилася, я вирішила залишитися, до того ж, дочка народилася

вже тут», — пояснює своє рішення Женя.

Доки Меліса ще маленька, Женя їздитиме на навчання до Берліна з Фюрстенвальде. Автомобіль, так само як і комп'ютер з телевизором, допомогли купити батьки, переказуючи гроші з України. Під час поїздки до Берліна на курси для іноземців Женя познайомилася з Дженні, з якою вони їздили однією електричкою. Це був перший дружній контакт, до того чотири роки минули, ніби на острові, без друзів. Зараз усе інакше — крім подруги, в Жені з'явився новий німецький друг, допомагає їй вчити німецьку, виправляє помилки. ►

Тетяна Вуді

Євгенія Воронцов

Діна Ульріх

«...зі Сходу на Захід, кохана
зі Сходу на Захід».
Сергій Жадан
«Поштове відділення»

ФОТО: REUTERS

ДО БЕРЛІНА – ЗА УКРАЇНСЬКИМ ПАСПОРТОМ

Із Діною Ульріх ми зустрілися біля українського посольства в Берліні, до якого вона навідується вже дев'ятий рік поспіль. Потрібно було вистояти довжелезну чергу, щоб отримати новий закордонний паспорт, бо в старому закінчилися вільні сторінки.

Діна приїхала до Німеччини 1998 року за програмою обміну студен-

тами DAAD (Німецької служби академічних обмінів), рік провчилася в Європейському університеті «Віа-дріна», що у Франкфурті-на-Одері. Разом із Діною вчилися ще дванадцять студентів з України, восьмеро з них залишилися працювати в Німеччині. Чоловік Діни — теж німець, і теж із Фюрстенвальде.

Діти, Нікіта й Лара, ходять до дитсадка «Дружба», що в самому центрі містечка. Діна — з російськомовної родини, тож намагається виховувати діточок двомовними: вона розмовляє з ними лише російською, а чоловік — лише німецькою.

«Чоловік непогано знає російську, але з дітьми в нас чіткий поділ на ролі, щоб вони не плутали, — каже Діна. — Так що в мовному питанні наша сім'я екзотична, і в Україні, й у Німеччині люди озираються, бо не всі нас розуміють».

«Я Б ПОВЕРНУЛАСЯ»

Під час навчання у Франкфурті Діна мала багато друзів-українців, але з часом усі вони роз'їхалися. У Фюрстенвальде почувалася самотньо, тим більше, що живе Діна не в російському «гетто», а в центрі. Знаходити подруг намагається через дітей, запрошує друзів сина в гості разом із матерями. Але таких друзів, як у молодості, все одно знайти не вдається.

«Усе складніше уявити собі власне життя в Україні», — каже Діна. Вона намагається співпрацювати з Україною і Росією, використовувати знання мов. Торік організовувала освітній проект для молоді в Калінінграді, а наступного року робитиме щось подібне для українських школярів.

«Коли я йду до крамниці, ніхто не знає, є в мене робота чи немає. Але німці ставляться, як до дармоїдки»

Діна з легкістю переїхала б як до сусіднього міста, так і до Києва, тим більше, що життя в Німеччині й досі спричиняє їй певний психологічний дискомфорт: «Найбільшою проблемою в Фюрстенвальде для мене залишається те, що треба постійно виправдовуватися й доводити, що ти маєш право тут жити. Звичайно, багато безробітних живуть за рахунок німецьких податків. І коли я йду до крамниці, ніхто не знає, є в мене робота чи немає. Але ставлення до тебе таке, наче в тебе її немає». ■

ГЕНДЕРНИЙ НАЦИЗМ

НЕМАЄ ЖІНКИ – ЗГАДАЙ ПРО ГІТЛЕРА!

Від 80-тисячного населення Франкфурта-на-Одері після падіння Муру залишилося близько 60 тис., у місті спорожніли цілі квартали. Загалом у об'єднаній Німеччині з «соціалістичних» земель виїхали близько 1,5 млн людей — приблизно 10% населення колишньої НДР.

Німецькі соціологи стверджують, що східнонімецькі жінки активніші й мобільніші за тамтешніх чоловіків, вони набагато частіше покидають рідні землі й вирушають на Захід. Внаслідок браку жінок чоловіки впадають у депресію. Відносно високий рівень підтримки неонацистів у східних землях науковці також пов'язують із цим фактом.

Телешоунізм депутякал

Вони знову пишаться перед нами, як мавпуни в зоопарку

Я найняв політиків не для того, щоб вони торгашили мордами в телевізорі; ми найняли їх для серйозної праці в тиші кабінетів і сесійної зали.

Натомість пронириліві політшахраї огинаються на підробітках, числяться у бедламенті, де отримують царську зарплату, а працюють безвилазно на телебаченні: балакунами про те, скільки б добра накоїли вони нам і як не дають їм начворити цього; не можуть – нехай їдуть собі; а не відсиджуються й не вибріхуються в телевізорах, заробляючи телеканалам рекламогроші; користь останніх очевидна, як і користь політбазікал, що відлінують від головної роботи, на яку так напрошувались; але яка користь із політведарів?

Коли депутякали й вищодержавці в дні основної роботи працюють у телевізорі – це збиткування з усіх і мене особисто, який послав їх державити й відстоювати добропорядок у країні; дбати! а не пишатися перед телекамерами, як мавпуни сіднями в зоопарку; уникання службових обов'язків – зрідні злочинному недбальству – обходиться народові по півмільйона смертей – від раку, СНІДу, туберкульозу, здикунення й поножівщин, – а політшахраї оплакують і обговорюють загрозу НАТО, приховуючи свою провину в дозніщенні нас.

У роки окупації, в Другу світову війну в Україні менше гинуло, аніж у часи телеокупантів, вибраних за всенародні гроші; їх говорильня з екранів нічого спільного з пошуком істини, з мудрим вирішенням головного й живонасущного не має; чи депутат, чи інший державномуж керуватись повинні істинномудрістю Божого звеління: не завдавати зла ближньому і вітчизні; говорильня й красиві усмішки в телекамері ні їм, ні нам не допоможуть.

У доброго хазяїна дбайливий собака вдень на пригріві спить, а вночі – гавкає, пильнує двір, чесно й віддано своє слу-

ЄВГЕН ПАШКОВСЬКИЙ
письменник, лауреат Національної
премії ім. Т. Шевченка

жіння виконує; в народі ж, що звикся з неправдами, як тюрма з вошами, його ж ланцюгові найманці, його ж батраки, собакути і дурять його: коли треба спати, гавкають перед телекамерами, а коли пора гавкати й пильнувати правду, – сплять, потягуються, позіхають, чухаються задніми лапами, затулившись газетами в кріслах верховноряди; вони й не ходять туди тому здебільшого, що їх заїздили, заганяли, заморили всмерть телемарафони й теледебати, телешоу і телесва-тання.

В умовах шоунізації доречніше було б саму верхбезпораду розбити на сектори й переобладнати під павільйони телестудій; від бездарних телеакторів і ще бездарніших політикалів не діждатись закону про заборону постійної політреклами на телебаченні.

Заполітизований народ нічим не кращий від атеїстичного; уповання на царя чи

партійку нічим не ліпше від моління пенькам; нехай вже шустрять і юродствують у телестудіях посеред сесійної зали, відмітаючи всі підозри, хто кому проплатив ефір? хто присланий плямкалом від секретаріату, а хто найнятий гавкалом бандпартійного угруповання, проголошеного, як чергова «наша політична сила»?

Але сила не в говорінні про себе, а в добрих зусиллях, спрямованих на дієвий народу захист; не від натів чи есендятів, а від самих себе; від тих рабозвичок і наспадкованої гріхоти, що обварюють живцем, як раків; від спивань, оглуплень, знаркочень, зблудження – й снідомору, погибельнішого від чуморива; від всепродажності й здирництва, від глитайства й жадоби, від звиклості – тільки мені! й за рахунок ближнього! від незліченних пагуб, що кислотним вогнем зсередини виїдають суспільство, залишаючи кожного зі своїм горем наодинці.

Коли зимою бджола відпадає від родинного клубу, то неunikно й гине; коли дріб'язкові і на безліч самотностей розпадається люд, втрачаючи тепло дружельюбності, гине кожен і вся суспільнородина; і як весна за стінами моргу, так розважання вгодованих по телевізору не вигриють і не піднесуть холоначі тіла і душі; бо згорбатілі від рабозвичай привчилися вірити солодким словам і посмішкам; легкому видужанню й дармошастю; бо в немічних хазяїв ледачі собаки гризуться вдень, а ночами – дрихнуть у будах.

І не відсутність газу, а Духу Божого – милосердя і доброчестя – загрожує повсякмиць країні; та поки моляться в телевізор, як їхні пращури пенькам молились, дух протилежний пекельний, жне, пожинає осліплених і марновірних, жне – і аж свище косою від розохочення, кидаючи собі під ноги ужинок; одних за іншими.

Шокуюча Азія

АВТОР: Олександра Киричук

Учасники японських телешоу готові місяцями сидіти голяка, плавати в окропі й носити в зачісці живих скорпіонів

Людину замикають у невеликому контейнері на колесах, у якому немає нічого, окрім туалету і матраца. Контейнер стоїть посеред міста. Єдиним засобом комунікації є клавіатура, під'єднана до дисплея, розміщеного назовні контейнера, — за допомогою цього пристрою людина може звертатися до тих, хто проходять повз. Випустити в'язня обіцяють тільки після того, як він подолає в цьому контейнері відстань у півтори тисячі кілометрів. Яким чином? — треба просити перехожих підштовхнути контейнер. Харчуванням не забезпечують, — від голодної смерті також мають урятувати люди, які відгукнуться на прохання.

Як вам така ситуація? Досить ризикована ідея: поставити власне виживання в залежність від випадкових чужих людей. Це можна було б витлумачити як акт радикального сучасного мистецтва з соціальним підтекстом.

Але насправді це реаліті-шоу. Японське. Воно тривало сім місяців — саме стільки часу витратив його учасник на виконання поставленого завдання: дістатися в контейнері від Кагошіми до Токіо. Називалося це шоу «Людина в корбці».

МИЛИЙ, ЖОРСТОКИЙ АБСУРД

Моя знайома декілька місяців провела в Японії. Вона в цілковитому захваті від тамтешнього телебачення, навіть при тому, що майже не розу-

міє мови: «Японське телебачення дуже сильно відрізняється від західного. Там немає жодних канонів, до яких ми звикли. Всі ці шоу, навіть новини, більше нагадують любительське відео, — жодного натяку на вибудований кадр, на детально продуману драматургію чи візуальну стратегію. Воно справляє враження повної анархічності. В японській мові є термін «кавай» (означає «симпатичний» або «прикольний»), який дуже широко використовується. Можна сказати, це одна з основних характеристик, на яку орієнтується ця поп-культура. Очевидно, саме на таку якість орієнтовано у них телебачення — це передусім розвага, те, що має веселити, викликати якусь позитивну реакцію».

Переможеного роздягають до трусів, намазують із ніг до голови маслом і закривають у клітці з собаками

Ігрові шоу — саме той випадок, коли для досягнення бажаного ефекту годяться будь-які засоби.

Наприклад, учасник розважальної програми «Насубі» був зачинею в кімнаті без їжі, без жодних «предметів першої необхідності», до того ж, зовсім без одягу. Основною його діяльністю було заповнення та відправка поштою лотерейних білетів. За рахунок виграшів він мусив забезпечувати себе харчами та всім необхідним. Відпустити його пообіцяли тоді, коли сума всіх виграшів становитиме один мільйон єн. Після того, як через 14 місяців, в'язневі нарешті вдалося виконати завдання, продюсери проекту видали йому дещо з одягу, зав'язали очі та відвезли в Південну Корею, де закрили в іншій кімнаті.

Цього разу йому потрібно було тим самим способом заробити собі грошей на квиток на літак додому.

Шоу здається абсурдним і надто жорстоким, але в Японії воно набуло рекордної популярності, а його учасник написав книжку про свій неповторний досвід. Вопа одразу стала бестселером. Абсурдність і жорстокість (швидше жорсткість) — одні з основних складових японської телерозважалівки. Програма вважається успішною, якщо глядача не полишає думка «Цього не може бути!» Внаслідок такого шоку він і залишається прикутим до екрана.

ГОРЕ ПЕРЕМОЖЕНИМ

Від японського телебачення в захваті не тільки моя знайома. Останнім часом їхні телевізійні ігрові шоу отримали неабияку популярність серед західних користувачів Інтернету, — особливо такі, де учасники повинні виконувати різноманітні дивні та складні завдання. Приміром, одне з найпопулярніших — «Людський тетріс» — мало в мережі близько 25 млн переглядів.

Цей проект можна описати приблизно так: на учасника, який стоїть на краю басейну, насувається стіна з отвором дивної форми. Щоб вона не зіштовхнула його в воду, персонаж має якимось чином крізь цей отвір проскочити — а таке мало хто зможе. Якщо ж все-таки вдається, на гравця починає насуватися інша стіна з отвором ще дивнішої форми й так далі. Кінцевим завданням є подолання певної відстані крізь ці рухомі перепони. Виконати місію практично неможливо.

До речі, це важлива риса більшості подібних шоу, — вони не орієнтовані на виграш. Тобто, декому виграти таки вдається, та глядацький інтерес полягає в іншому, — цікавою є сама ситуація та реакція на неї, чи навіть поразка, що часто є найефектнішим моментом всього дійства. Тож ►

ІСТОРІЯ ПИТАННЯ

Жорстоку комедію винайшов ще Чаплін

Японці велосипед не винаходили. Всі принципи, на яких тримається популярність їхніх шоу, американцям – як і нам із вами – давно відомі. Згадаймо хоча б Чарлі Чапліна. Його комедії є яскравим прикладом так званої slapstick-комедії (від англійського slapstick – хлопавка). Основою комедійного ефекту в цьому жанрі є гіперболізоване зображення фізичного насильства та створення для персонажа абсурдних ситуацій, в яких він зазнає різноманітних знущань. Мультитик «Том і Джері» – ще один славетний зразок гумору в стилі slapstick. Що ж до «бажання шокувати будь-якою ціною», на якому наголошує продюсер американської версії «Людського тетрісу» Стюарт Краснов, тут теж першість навряд чи належить японцям. В 1962 році італійський режисер Гуальтьєро Джакопеллі зняв фільм під назвою «Собачий світ» і започаткував цілий напрям, що пізніше отримав назву shockumentary – «шокументалістика» (тобто, шок + документалістика). Особливістю цього жанру є увага до різноманітних вражаючих явищ, таких як жорстокі ритуали, вбивства, тортури тощо. Втім, часто найбільш шокуючі «документальні кадри» виявляються постановочними. Проте це має другорядне значення, головне – «бажання шокувати». За прикладами далеко ходити не треба: принципи шокументалістики вже давно взяла на озброєння й новинна індустрія, та й освітні канали типу National Geographic.

основним завданням учасника є передусім протриматися якомога довше й розважити публіку.

Ось приклад: учасники (в цьому випадку переважно учасниці) змагаються в тому, хто краще прорекомендує свій продукт. Але перед тим, як перейти безпосередньо до конкурсу, вони мають подолати низку випробувань. На першому етапі панянки повинні встигнути переодягнутися в бікіні, поки не опуститься ширма (а вона може опуститися будь-якої миті, поставивши дівчину в незручне становище). На другому етапі гравці мають залізти в ванну з дуже гарячою водою, майже окропом: скільки секунд вони зможуть там просидіти, стільки часу їм дадуть на рекламу.

Часто кульмінаційним моментом у шоу є покарання тих, хто програв. Приміром, переможеного роздають до спіднього, намазують із ніг до голови маслом і закривають в клітці з трьома величезними собаками, які з нього це масло слизують.

АМЕРИКАНЦІ СПРОБУЮТЬ ВИЖИТИ

Як бачимо, драматургія японських шоу нехитра: поставити людину в якомога складнішу та незручну ситуацію. Не дивно, що захват публіки від цього нерідко виникає внаслідок шоку. І, як свідчать відгуки блогерів, саме невичерпну спроможність шокувати в таких програмах найбільше цінують західні прихильники. На цій рисі японських розважальних проєктів наголошує, зокрема, й продюсер американської версії «Людського тетрісу», Стюарт Краснов: «Головне в цих шоу – бажання вразити.

Ми в цьому питанні, як не дивно, більші пуритани. Але японці будуть шокувати будь-якою ціною».

Американську версію цієї програми (права на яку, до речі, вже купила й Росія) під назвою «Дірка в стіні» запустили в ефір цього року, поряд з двома передачами, створеними на основі японських проєктів, – «Втерти носа» та «Я вижив у японському ігровому шоу».

Вочевидь, увагу американських продюсерів до японської розважальної телепродукції привернув її успіх в Інтернеті. «25 мільйонів людей в США подивилися «Тетріс» в Інтернеті, – задоволено говорить Стюарт Краснов. – Це неймовірний старт для нашої версії шоу».

Важко переоцінити роль інтернет-сервісів на кшталт YouTube (відеоролики, які легко скачати й просто коментувати) у створенні «Я вижив...»: «Ми кілька сотень годин витратили на перегляд найпопулярніших роликів із записами японських шоу й відібрали всі можливі елементи, що можуть бути між собою поєднані, – на основі них створили нові ігри», – розповідає Артур Сміт, виконавчий продюсер проєкту.

Сценарій програми такий: дві команди учасників без жодного попередження відправляють у Токіо, де вони мають грати в дивні ігри, вигадані американськими режисерами на основі «досвіду, отриманого від перегляду японських шоу». В кожному раунді переможці отримують приз (наприклад, VIP-тур по Токіо), тоді як команда переможених відбуває покарання, створені за тим самим принципом – «на

основі традиційних японських по-
карань».

ЧИ ХТОСЬ СПІВЧУВАТИМЕ ГЕРОЄВІ?

Звернення американських продюсерів до матеріалу популярних у Японії шоу пов'язане з бажанням освіжити ефір власних телеканалів, адже зацікавленість цими розважальними проектами в мережі перевищує успіх значної частини західних. За словами Краснова, «на більшість американців сучасне телебачення навіває нудьгу, а японський підхід здає заохочує їхню увагу».

Та, з одного боку, підкреслюючи відповідність японських передач потребам сучасної публіки, американці, разом з тим, не пропускають нагоди протиставити їхню «примітивну жорстокість» людянішим традиціям власних програм.

«Ведучий в американському шоу сміється разом з учасниками не над

ними, його завданням є підтримати того, хто програв. Тоді як в Японії — шок заради шоку: якщо комусь погано — кого це цікавить?» — коментує Краснов, звертаючи увагу, що в західних розважальних проектах винагорода переможцеві значно вища, ніж у японських. Внаслідок цього головна інтрига всього дійства в західних проектах побудована саме довкола виграшу — це створює додатковий привід глядачам ідентифікувати себе з учасниками та вболівати за них. У Японії ж призи звичайно зовсім мізерні, то ж і акцент переноситься з учасника на саму ситуацію.

Проте назвати «Я вижив в японському ігровому шоу» американською адаптацією цих телепригод було б явним перебільшенням. Уже в самій назві промовисто підкреслена дистанція, передусім це розважальна передача, створена у США про шоу японців, що також засвід-

чено й форматом. «Я вижив...» — не просто ігрова програма, це реаліті-шоу про американців, які потрапили на ТБ іншої країни. Хоча й тут «японське телебачення» є, звісно, штатівською постановкою.

Стратегія телеканалів США, як бачимо, досить обережна: хочеться використати всі ті якості, що роблять японські шоу популярними, але при цьому й зберегти певну відстороненість — мовляв, усі ці знущання над людьми, які так подобаються публіці, вигадали не вони.

ГРА ЗІ СМЕРТЮ – РОДОМ ІЗ ГОЛЛІВУДА

Японські ігрові програми, звісно, відрізняються як від слапстіку, так і від шокументалістики [див. Історію питання] — там учасників навмисне ставлять в реальні ситуації вражаючих випробувань, саме це найбільше захоплює американську публіку.

Але схоже, що на Сході просто втілюють давню мрію більш пуританської західної аудиторії. Тільки в м'якшій формі. Такі фільми, як «Смертельні перегони», чи «Людина, яка біжить», де йдеться про телешоу, неймовірна популярність якого тримається на справжньому змаганні зі смертю, втілюють куди жорстокішу фантазію цієї публіки.

Японці ж задовольняють базові потреби глядачів значно веселіше й економніше. До речі, гравцями у таких програмах є професійні актори, а не пересічні громадяни, котрі йдуть на жертви заради кількох сотень тисяч доларів примарного виграшу. ■

ЯКІ БУВАЮТЬ ШОУ

Скорпіони, катапульти й білі ведмеді

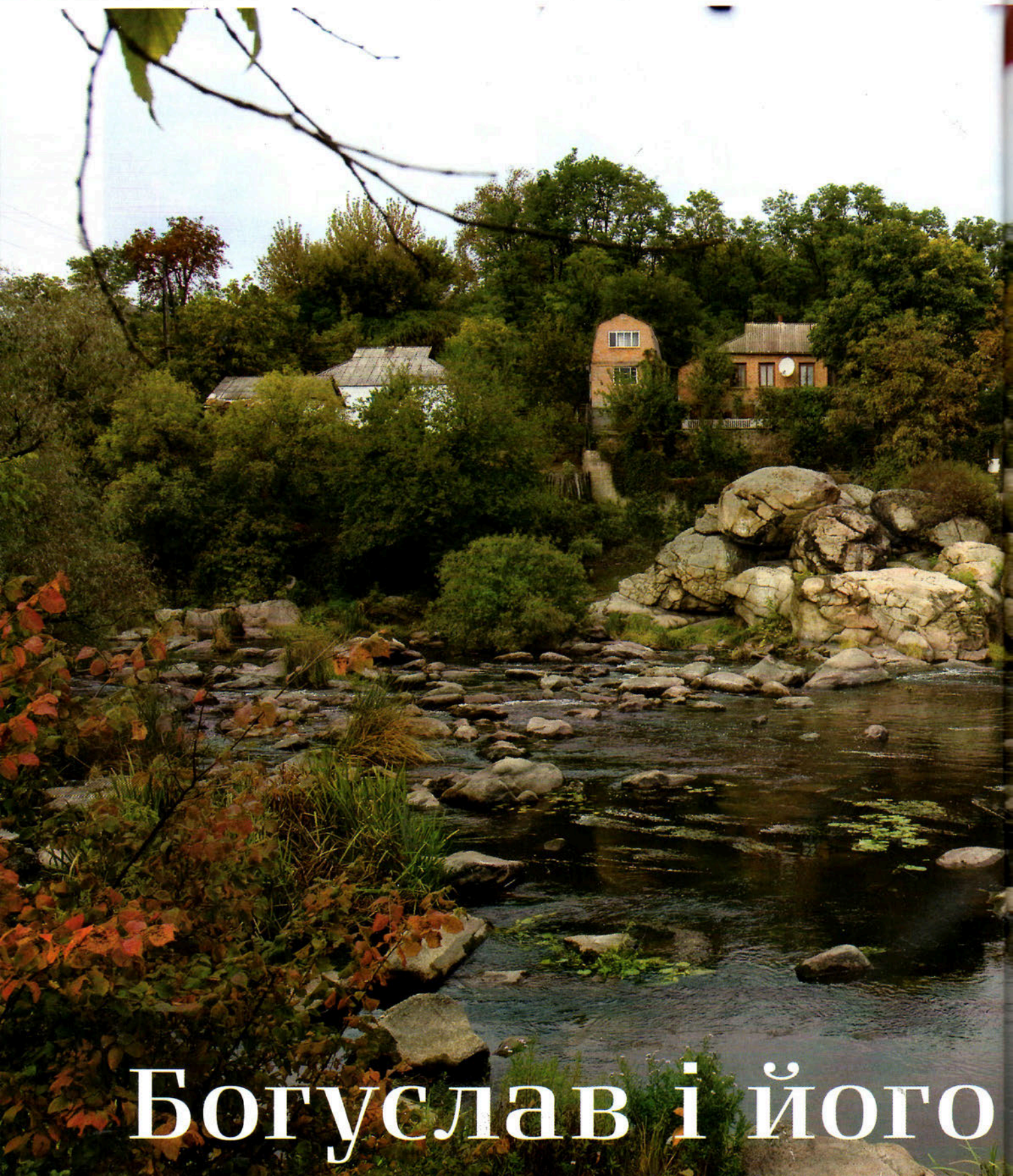
Здогадайся, що в тебе на голові. Учасникам на голову одягають спеціальну конструкцію, куди поміщають якусь рептилію чи комаху, — потрібно відгадати, що саме. Конструкція — для гостроти відчуттів — тримає істоту під контролем та захищає від неї лиш частково. В цій грі нерідко трапляються, наприклад, скорпіони.

Катапульта. Хлопчика прив'язують до катапульти, а в цей час його бабуся повинна правильно відповісти на запитання, пов'язані з поп-культурою. Якщо вона не знатиме хто такі, скажімо, Backstreet Boys, її внука запускають у повітря.

Полярний ведмідь. У величезному скляному акваріумі плаває здоровенний білий ведмідь. Учасники гри вдягають на себе шкури морських тварин, якими харчуються ці хижаки (наприклад, нерпи) й намагаються пройти вздовж скла непомітно для ведмедя. Останній лівово стежить за «нерпою», а потім раптово кидається на скло. Учасники від жаху верещать, глядачі сміються й аплодують.

Про нинішній шоу-сезон
на українському ТБ
читайте у Темі номера (стор. 36–47)

Богуслав і його

АВТОР: Ігор Кручик**ФОТО:** Анатолій Белов

Ніколи раніше не бував у Богуславі – знав містечко лише за думами, історичними хроніками та... пісню рок-гурту «Гайдамаки». Так-от, із часів Нечуя-Левицького тут мало що змінилося

«А я Богуславщину сприймаю як такий собі патріархальний курорт. Там із десятків баз відпочинку. Та й хату зняти в якоїсь бабусі можна за безцінь, — напучував мене приятель Іван Сергійчук, магістр, поціновувач історії Київщини. — Хоча Богуслав — це ще й Нечуй-Левицький, він звідти, зауваж!»

РОСЬ – ГІРСЬКІ ПОРОГИ БІЛЯ ДНІПРА

Але поки що мої враження не дуже співпадають з Івановими попередженнями. В передмісті бовваніс гіпсова скульптура колгоспниці зі снопом у руках — ностальгійний привіт соцреалізму. Трохи далі — традиційний для ХХ ст. бронзовий солдат із похиленим прапором, танк Т-34 біля гастроному «Ювілейний», над танком — вивіска установи «Сучасний кредит». Магазин «Бджільництво». Абонентська поштова секція, абияк прикручена до старої верби. Прив'язана до калини на довгому шворку коза.

Високі береги, на яких розкидано Богуслав, збігають до річки ►

Марусі

Це вона – бронзова Маруся, найвідоміша мешканка Богуслава

Рось. Вона тече в неглибокій ущелині й місцями виглядає, як горянка: вузька, швидка, камениста, норувиста рись-Рось. Міст – високий, стоїть на міцних кам'яних биках. Мабуть, витримує чималу повінь. На мості вартують масивні бронзові ліхтарі.

А деінде, проїдь лишень кількасот метрів, Рось уже звична для наддніпрянця. Рівнинна й спокійна, та ще й надібаш чудово обладнаний пляж із кабіною для переодягання, де можна придбати пиво чи морозиво в прирічній крамничці «Лагуна» або «Лужок». На пляжі жінка набирає у відро якусь зелену глину: «Вона тільки тут, на Росі, є, більше ніде. Цілюща ж яка! Омолоджує, освіжає...»

Перейшов міст, а за чотириста метрів – знову міст. Парк понад Россю заплутано-пересічений: містки, хащі, каменюччя утворюють оригінальний ландшафт. Густі зарості кленів, верб, кінського щавлю, звіробою та безсмертників. Порожиста купіль і осіння прохолода не відлякують поодиноких русалок-богуславок. Але тут, на відміну від столичних пляжів, не видно виблискують любительок топлеса: слава цноті!

ЛЕГЕНІ КИЇВЩИНИ Й ЛЮБОВ ЖЮЛЬ ВЕРНА

Не дивно, що Богуславом зацікавилася київська туридустрія. Фірма «Кліо-тревел», як повідомила **Тижню** її менеджер Світлана, організо-

вує туди одноденні поїздки, куди входить прийняття природних ванн на Росі, вартує це задоволення 95 – 105 грн з людини.

Дводенні мандри з кінним ухилом пропонує столичний «Платантур». «Можете їхати з сім'єю, можете один чи в компанії, – розповідає співробітниця цієї турфірми Галина. – Виїзд по суботах від метро «Видубичі». Їхати півтори години. В Богуславі оглядаємо монастир і музей. Потім рушаємо на нашу базу в лісі. Там розбиваємо намети, обідаємо козацькою кашею й далі – лісова прогулянка на конях. Вечера – шашлики біля багаття. Ночуємо в наметі, в спальних мішках – їх надає наша «Платантур». Вранці – знову прогулянка на конях. Після обіду – купання у водоспаді на Росі. Й потім – повертаємося до Києва. Ще ніхто не пошкодував!» Коштує такий тур 450 грн із однієї особи.

Згаданий музей – Державний історії Богуславщини. Його оглядають навіть ті, хто приїждять у райцентр дикуном. Із початку року – близько 4 тис. відвідувачів. «Наш музей відкритий постійно, але його філії – садиби письменниці Марка Вовчка й художника Івана Сошенка – відчиняємо тільки якщо є замовлення на екскурсії, – каже науковий співробітник музею Оксана Абрамова. – Можемо показати й Свято-Миколаївський монастир. Чоловічий».

Марко Вовчок – вона ж Марія Вілінська, в яку були закохані Тургенєв і Жюль Верн – на Богуславщину колись приїхала з чоловіком. Його сюди направили працювати лісничим. Так-от: Богуславське лісництво й нині – окраса й легені Київщини. Тутешні чудові ліси – граб, дуб, ясен, сосна, клен та ін. – займають площу приблизно 17,5 тис. га.

Навколишні села теж цікаві для мандрівника. В Медвині 1920 року було засновано антибільшовицьку Медвинську республіку, яку комуністи послали штурмувати самого Семена Будьонного. Польовий командир «червоних» узяв село лише по кількох днях облоги.

А в іншому селі – Саверки – народився видатний конструктор авіадвигунів Архип Люлька, там створили присвячений йому музей.

Богуславська торговиця

„Уже зовсім розвиднілося, коли маленькі мандрівники, втомлені, сонні й голодні, в'їжджали в місто Богуслав. З-за лісу зійшло ясне, тепле сонце... Минувши цвинтар, вони в'їхали просто на «торговицю» – щось на кшталт базару або ярмарку, де все змішалось до купи: селяни, коні, корови, свині, цигани, вози, колеса, хомути й різноманітні євреї: євреї-кушніри, євреї-шапкарі, євреї з добрим крамом, з булками, з бубликами, з пряниками, з яблучним квасом, з чим лишень забажаєте. А бабів! Баби з кошиками, баби з яблуками, баби з птицею, баби зі смаженою рибою і просто так баби. І всі вони галасують, верещать, тріскотять... А коні, корови й свині їм допомагають. Сліпці співають і грають на лірах. “

Шолом-Алейхем
автобіографічна повість «3 ярмарку»

МАРУСЯ – ПЕРША ЛЕДІ МІСТА

Як у Севастополі не соромляться влаштовуватися на пікнік біля монумента загиблим кораблям, так у Богуславі відпочивальники розстеляють рядна прямо під культовим пам'ятником. Ні, не біля Нечуя-Левицького чи Шолом-Алейхема (хоча є і їм монументи в Богуславі)! Намагаються сісти поближче до Марусі Богуславки.

На округлому кургані на острові над річкою стоїть вона, забронзовіла, з вінком у руках. Треба здолати 20 кам'яних східців, аби прочитати вибите в металі: «Живе у думках і піснях народна героїня Маруся Богуславка».

Навколо Марусі Рось розкидала велетенські брили-валуни. Деякі позаростали мохом, а на лисих каменюках юні богуславці за допомогою балончиків аерозолі позалишали кілька написів. Між брилами росте полин-трава, де-не-де валяються пляшки з-під слабоалкоголки, а оно розстелено ряднину, й на ній «віддає данину некрасим традиціям» з пляшкою група молоді:

— Богуслав — це наш ЮБК. Южний берег Київщини!

Справді, район розташований на півдні столичної області. Мимоволі я підслуховую розповідь юнака, який, судячи з уривків розмови, влаштувався працювати десь у Києві, а додому приїжджає на вихідні. І почувалася мені така історія...

РІМЕЙК ПРО ГАСТАРБАЙТЕРКУ

«Кароче, слухай. Була тут колись дівка Маша, Маруся. Попова дочка. На Рось купатися ходила. Он на той пам'ятник схожа. Тоді, значить, була напружена з роботою тут, у Богуславі. Як оце зараз, а може й гірше. І вона прочитала на автостанції оголошення — тіпа, набирають дівчат модельної зовнішності на роботу за границю. І хлопців теж запрошують — будувати котеджі. Батько-пін каже: зась! А вона: та я феміністка, відчепіться з вашими забобонами, тату!»

Ну, подалася в офіс, тут, біля танка десь. А там — купа бажаючих із клумаками. Перевезли її і ще з двадцять таких богуславців і богуславок аж у Турцію, до Стамбула. А там таке: паспорти у всіх відібрали... І хлопців — невідомо куди, а дівчат — у бордель! Мовляв, Машо, працуй проституткою. ►

НАРОДНА ГЕРОІНЯ

Дума про Марусю Богуславку

..Тоді дівка-бранка,
Маруся, попівна Богуславка,
Добре дбає, —
До темниці приходжає,
Темницю відмикає,
Всіх козаків,
Бідних невольників,
На волю випускає
І словами промовляє:
«Ой, козаки,
Ви, біднії невольники!
Кажу я вам, добре дбайте,
В городи християнські утікайте,
Тільки, прошу я вас,
города Богуслава не минайте,
Мосму батьку й матері
знати давайте:
Та нехай мій батько добре дбає,
Грунтів, великих мастків
нехай не збуває,
Великих скарбів не збирає,
Та нехай мене, дівки-бранки,
Марусі, попівни Богуславки,
З неволі не викупає,
Бо вже я потурчилася,
побусурменилась
Для розкоші турецької,
Для лакомства нещасного!

Кам'яниця 1726 року (ліворуч) — одна з найдавніших у місті

Між ліхтарями — міст над Россю.
Під ним — неспокійні кам'яні пороги,
а вгорі — тиха Свято-Троїцька церква

Маруся зціпила зуби... А що робити? поголодувала з тиждень, то мусила працювати. І стала вона тоді VIP-путаною.

Якось викликав її на розвагу пахан турецький, який тюрмою завідував. Тіпа «хазяїн зони». По приколу вирішив він чомусь показати їй свій зіндан — це в'язниця така, ціопа підземна. Водить підземеллям, хвалиться, який він крутєлик. А там у клітках, як у тигрят-

нику ото, сидять наші хлопці! Паша-тюрємник каже: це вони за порушення паспортного режиму. Хоча отой — той особливо небезпечний: він роботодавця замочив на будівництві готелю!

Маруся перелякалася, а собі думає: пропаща я, пропаща! Батьківщину зрадила й забула... Так хоч одне діло путяще зроблю!

Вона якось там, у тюрмі, підпоїла пашу, загіпнотизувала чи що — і видурила в нього ключі. А тоді повипускала всіх наших хлопців! Там багато сиділо: злодії з Одеси і донецькі шибайголови, й один єврей із Богуслава, якого турки начебто за фінансові оборудки запроторили до в'язниці... Взяла ключі — й усіх Маруся повідпускала, кароче, бо наша ж дівка! Випускає і каже: «Христос воскрес!» А вони їй: «Воїстину воскрес!», а тоді з тюрми — і дьорувсі, аж босі п'яти блищать...

Єврей ззаду біжить, а Маруся до нього: дядечку, чекайте! Ви ж із Богуслава? Передайте там татові, щоб мене навіть не виглядали. Тут я лишуюся, в борделі. Бо навіщо я там така — занепащена? Єврей кивнув мовчки головою, та й побіг ще

швидше. Чи передав, чи ні — невідомо.

От така фішка».

Відпочивальники мовчать. «Льох, а даліше шо? Шо даліше з нею сталося?» — запитує дівчина і ковтає алкопопс.

КАЙДАШЕВІ РОДИЧІ

І знов, як турист, блукаю містечком. Брама дитячого садка розмальована диво-істотками у стилі Марії Приймаченко чи Ніко Піросмані: бджілка розміром із півметра тягне в лапці цебро з написом «Мед». Пахне кропом, полином, яблуками, осіннім різнотрав'ям.

У Богуславі дуже мила одноповерхова сільська забудова, насправді якась патріархальна. Ну як не згадати співця патріархату Нечуя-Левицького, який саме з богуславців писав свою «Кайдашеву сім'ю»? У 1847 році він вступив до Богуславського духовного училища, після закінчення викладав у тутешній бурсі.

Хатки ошатні, сліпучо вибілені, але газифіковані. Бабця з ціпком чеберяє, мов кривенька качечка. А он інша — вправно кермує ровером.

Гайдамацький Богуслав

” На зелений берег
та й із Богуслава
Козак коня водить.
А на тому боці дівка неубрана
До купелі входить.

Дівка-Богуславка
протів ночі стала,
Вийшла на подвір'я.
За її спиною та й додолу впало
Лебедине пір'я... “

Гурт «Гайдамаки»

ЯК ДОЇХАТИ І ДЕ ЖИТИ

Автобусом із Подолу до готелю «Богуславль»

Автобусом із київської автостанції «Поділ» – 25 грн. Або електричкою до Миронівки (5 грн), а звідти – автобусами районних маршрутів (5 грн).

Готель «Богуславль» по вул. Шевченка, 48 – невеличкий, але затишний. Номер люкс коштує 200 грн на добу, двомісний – 120 грн.

Гуркочуть містом інколи старі мотоцикли з колясками, а частіше – новітні скутери. На одному їхали троє – чоловік та жінка посадили між собою ще й дворічну дівчинку.

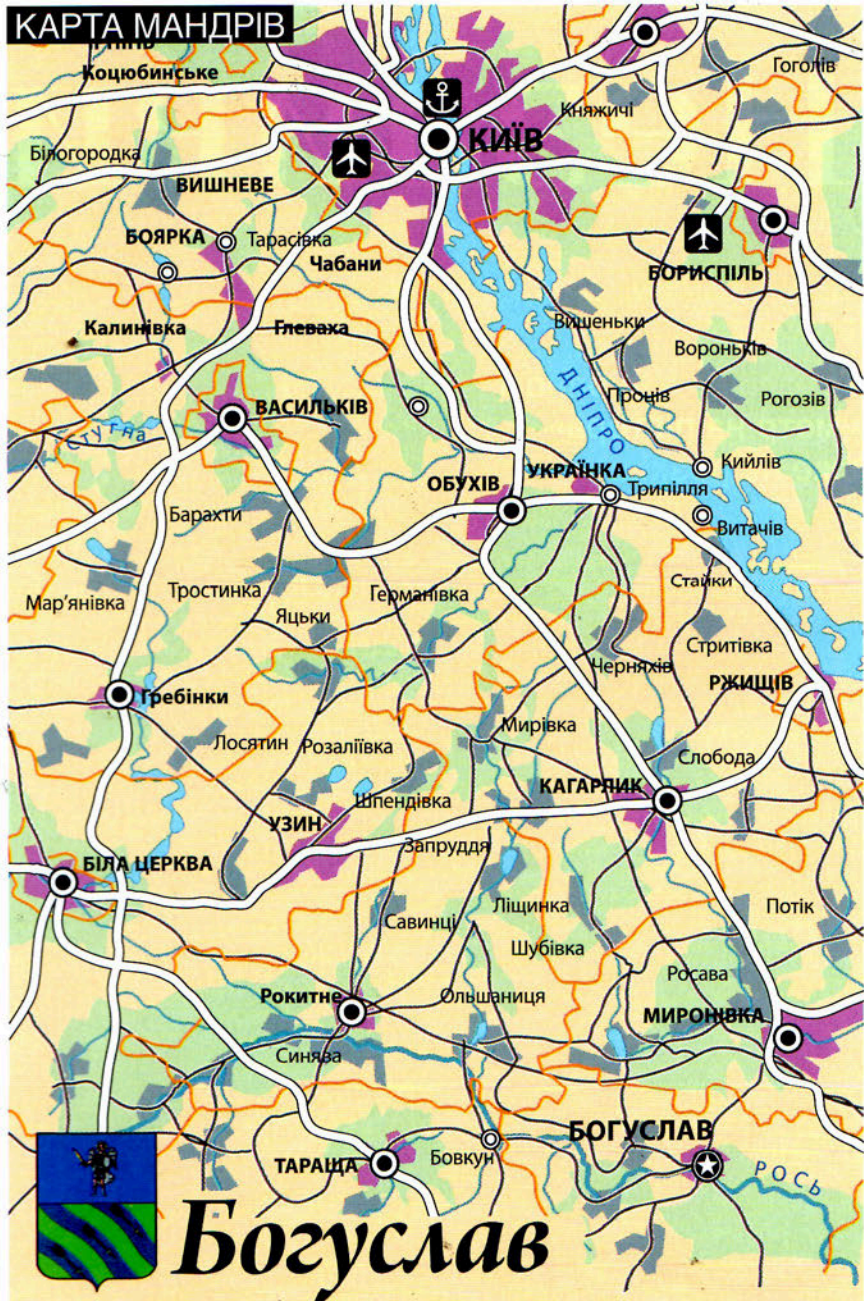
А от одна з найдавніших у місті кам'яниць, збудована 1726 року. Колись там була єврейська школа. Після революції – клуб для глухонімих, у війну – гестапо, потім – музей комсомолу. Зрештою в кам'яниці розмістили музей декоративно-ужиткового мистецтва, але нині будівля на ремонті.

ТУТ БУВ «НАЙБІЛЬШ ВЕЛИКИЙ УКРАЇНЕЦЬ»

Є в Богуслава й типово райцентровське обличчя. Триповерхова сірочасна головпошта – шедевр типової архітектури 1970-х. Кілька відомих банків навколо будиночка споживчого товариства. «Афганістан горить в моїй душі» – вибито на стелі загиблим воїнам-інтернаціоналістам.

Ще не займаний пам'ятник комуністичному вождеві на тлі синьо-жовтого магазину. Однак неподалік від лівоекстремістського керманіча вже закладено камінь під монумент «українцеві №1», тобто Ярославу Мудрому. І не тому, що він брав участь у телеперегонах «Великих українців». Просто Богуславль зазнавав саме він, ще 1032 року.

Крім русичів-українців, тут масово селилися євреї. Бували часи, коли вони становили більшість населення міста (у 1897 році – аж 65%). Війни й масова репатріація з СРСР далися взнаки – євреїв тут лишилося дуже мало. І якщо героїв Нечуя-Левицького і Марка Вовчка навіть сьогодні можна зустріти на вулицях Богуслава, то персонажів Шолом-Алейхеми ще треба пошукати. ■

МАРУСА БОГУСЛАВКА

бренд-монумент найвідоміший уродженці цього містечка. Дума про те, як вона визволила полонених козаків із турецької неволі – один із найвідоміших творів українського фольклору.

СВЯТО-МИКОЛАЇВСЬКИЙ ЧОЛОВІЧИЙ МОНАСТІР

архітектурний комплекс XVI ст. Його відвідували Богдан Хмельницький, Максим Кривоніс, Марко Вовчок, Олександр Кошиць і ще багато видатних людей.

ПАРК ПОНАД РОССЮ

заплутано-пересічений: містки, хащі, каменючка утворюють оригінальний ландшафт. Радусь і сама річка – то з гірськими порогами, то по-рівнинному спокійна.

ДЕРЖАВНИЙ МУЗЕЙ ІСТОРІЇ БОГУСЛАВЩИНИ

крім традиційних краєзнавчих сервісів і функцій, має філії – музеї-садиби Марка Вовчка й художника Івана Сошенка.

Незайвий дю

АВТОР: Іван Мельник

Телевізор з екраном «метр на півтора» – вже не розкіш

Мабуть, тільки дуже індиферентна людина не виголошує час від часу гнівних тирад на адресу сучасного телебачення. Комусь «телеменю» видається занадто прісним, комусь навпаки – надміру скандальним. Втім, тут напрошується асиметрична відповідь: якщо вже неможливо покращити ТБ, то чому б не покращити телевізор? І компенсувати таким чином недолугість телевізійного змісту досконалістю телевізійної форми?

ПОГЛЯД ПО ДІАГОНАЛІ

Звісно, все це жарти. А от що серйозно – так це дані статистики. Згідно з дослідженням «GfK Україна», в першому півріччі 2008 року плоскі телевізори зайняли 43% ринку. Натомість частка ринку «класичних» кінескопних моделей за цей самий період скоротилася на 20%.

Найцікавішими зі споживчого погляду є моделі з плоским екраном і діагоналлю більше 32 дюймів (81,28 см). У них для відтворення зображення застосовуються дві основні технології – плазмова (зобра-

ження на екрані формують крихітні газорозрядні елементи, які світяться під дією електричного струму) та рідкокристалічна (рідкі кристали залежно від поданого на них струму можуть пропускати чи не пропускати світловий потік).

«Рідкокристалічні телевізори з діагоналлю 32 дюйми – це наймасовіший сегмент в Україні та світі на цей час, – розповідає Юрій Васютинський, продакт-менеджер Samsung Electronics Ukraine. – Але частка телеприймачів із екраном 40 і більше дюймів швидко зростає. Плазмові та рідкокристалічні (РК) моделі конкурують між собою в діагоналях понад 42 дюйми»

Сучасний плоский телеприймач – задоволення не дешеве. Пристойно обладнану 32-дюймову РК-модель можна придбати за суму, що наближається до \$1000. РК-телевізор на 42" «потягне» на \$1400–2000, «плазма» трохи дешевша – \$1000–1500. Ціни ж на «50-дюймовки» можуть сягнути й вище – до кількох десятків тисяч доларів. Втім, маючи \$2500–3000, можна підібрати собі великокаліберний телевізор, який за всіма споживчими якостями належатиме до топ-класу. Це чималі кошти, але витрати того варті. Прогрес у якості зображення радикальний – мабуть, щось подібне відчували наші батьки, коли на власні очі бачили, чим відрізняється «КВН» з

водяною лінзою перед кінескопом від першого радянського кольорового телевізора «Рубін».

До речі, завдяки приймачам великої діагоналі на якийсь період відновилася традиція ходити в гості «на телевізор». Так, мій приятель, який дець півтора року тому став власником дуже просунутої 50" плазми регулярно влаштовував удома «кінозал» для друзів. «Гостьовий варіант» оцінки переваг «великих телевізорів» перед купівлею де в чому прийнятніший, ніж у магазині. Річ у тім, що телевізоровласник напевне подбав про налаштування яскравості, контрастності й наявності якісного сигналу – а на прилавку супермаркету електроніки десяток-півтора телевізорів можуть бути підключені до одного кабелю без належного підсилення. Тож, обираючи приймач у салоні, обов'язково слід перевірити, як він відтворює і «звичайний» телевізійний сигнал, і відео високої чіткості (High Definition) в умовах, наближених до «домашньої» експлуатації.

ПЛАЗМА ПРОТИ РІДКИХ КРИСТАЛІВ

Суперечки щодо того, яка модель краща – з плазмовим чи рідкокристалічним екраном, мають характер радше релігійний, ніж об'єктивний. «Плазмофіли» вказують «рідкокристалічникам» на відсутність «абсолютного» чорного кольору

(це пов'язано з роботою підсвітки РК-матриці), нижчу контрастність (співвідношення між найяскравішим і найтемнішим зображенням), занадто «різку» та не дуже правильну кольоропередачу тощо. Ті ж у відповідь люблять нагадати про великий розмір елемента зображення (для передачі одного пікселя зображення потрібно три колби-субпікселі), «вицвітання» кольорів із часом, велике енергоспоживання тощо.

Насправді ж більшість телевізорів сучасного покоління взагалі позбавлена яскраво виражених недоліків. РК-панелі за розміром діагоналі наздогнали колись недосяжну плазму, а застосування в «найсвіжіших моделях» світлодіодної підсвіткі замість лампової дає змогу взагалі не освітлювати «чорні» зони зображення. Натомість плазмові панелі, які ще недавно мали роздільну здатність екрана не вище стандарту HD Ready (1280x720 точок), зараз «піднялися» до Full HD (1920x1080 точок).

Тому зараз мова йде радше про суб'єктивні вподобання: комусь подобається «м'яка» картинка плазми з її великим «зерном», комусь навпаки — чіткість РК-екрана.

Автор цих рядків мусить зізнатися, що завжди належав до табору «рідкокристалічників», бо переко-

наний, що з суто технологічних міркувань вони рано чи пізно займуть домінуючу позицію на ринку. Та це переконання зазнало серйозного удару під час перегляду свіжих прайсів. РК-телевізори, як і очікувалося, йдуть у авангарді: 42" моделі стандарту Full HD зі світлодіодною підсвіткою матриці мають чудові показники яскравості й контрастності та при цьому «несуть на борту» повний комплект оснащення. Однак здивувало інше — не гірше «нафарширована» 50-дюймова плазма топ-класу, яка ще рік тому коштувала за \$4000, зараз впала в ціні майже до \$2000. І це апарати, яким відеофільські видання співали дифірамби: «краще просто не може бути, та дуже дорого». Зараз зрозуміло, що краще

такий може бути — моделі, про які йде мова, працюють не у Full HD (їх роздільна здатність, як правило, 1365x768). Але з урахуванням гострого «дефіциту» контенту Full HD в Україні це «відставання» не має значення.

До того ж на підході абсолютно фантастичні розробки: на кшталт лазерного телевізора Mitsubishi Laservue, який обіцяє неймовірне за кольоровим охопленням зображення, або моделі, здатні показувати об'ємну (!!!) картинку без застосування «допоміжних» окулярів (таку техніку вже виводить на ринок Philips). Але поки ці технології стануть масовими, пройде чимало часу, а на горизонті вже майорітиме щось більш вражаюче. ■

РЕКОМЕНДАЦІЯ

ТОП-моделі

Наведені телевізори великої діагоналі можуть слугувати орієнтиром при виборі моделі в сегменті 32- та 42-дюймових РК та 50-дюймової «плазми»

Samsung LE32A450 — приймач, що претендує на статус світового бестселера Samsung в сезоні 2008/2009 років. Діагональ — 32", роздільна здатність 1366x768 точок (HD Ready), високий рівень заявленої динамічної контрастності (8000:1). Орієнтовна ціна — близько \$1000.

Philips Essence — «свіжа» модель, представлена на виставці IFA 2008. 42" РК-телевізор Full HD (1920x1080 точок) відзначається рекордно тонким екраном (лише 32 мм). Щоб іще більше полегшити телеприймач, інженери винесли окремо блок із електронікою управління. До приладу він підключається лише одним кабелем. Орієнтовна ціна — \$3200.

Pioneer PDP-508XD — плазмовий телевізор топ-класу з діагоналлю 50" та роздільною здатністю 1365x768 точок (HD Ready). Екран виготовлено за «фірмовою» технологією Kuro, яка забезпечує відтворення «радикально» чорного кольору. Рік тому вважався однією з найкращих моделей у своєму класі. Ціна — приблизно \$2400.

Опалення НЕ БУДЕ

АВТОР: Катерина Липа

Це не погроза ЖЕКу, а «пасивна» технологія, завдяки якій можна обійтися без зовнішніх джерел енергії

Опалювальний сезон на носі. Знову будемо скандальнити з комунальниками через холодні батареї та платити сотні гривень за ненажерливі електричні плити чи відключену гарячу воду. А в світі вже розроблені будинки, здатні ЗОВСІМ обходитися без центрального опалення.

ДОВІДКА

Пасивний стандарт

Щоб носити гордо ім'я пасивного, будинок має відповідати таким параметрам енергоспоживання:

- Споживати для обігріву не більше, як 15 кВт·год на м² площі на рік. Для порівняння: щоб обігріти 2-кімнатну квартиру в сучасній багатоповерхівці, потрібно 210 кВт·год на м².
- Загальне споживання первинної енергії на опалення, нагрів води й електрику не повинно перевищувати 120 кВт·год на м² площі на рік. Для порівняння: в Україні ця цифра становить від 360 кВт·год на м² на рік.
- Для нормальної дії вентиляції атмосферний тиск у приміщенні має бути понижений відносно тиску назовні в 0,6 раза за допомогою дверей спеціальної конструкції.

КОЛИ ДОБРЕ БУТИ ПАСИВНИМ

Пасивний будинок, запропонований ще в 1988 році шведом Бо Адамсоном і німцем Вольфгангом Файстом, справді нічого не робить. Тобто не «з'їдає» невідновлювальних ресурсів планети (нафти й газу) та не гріє власним теплом атмосфери, прискорюючи зміни клімату.

Досягається це за рахунок двох принципів. По-перше, в таких будівлях старанно закриті всі шпарини — щоб не випускати назовні дорогоцінне тепло й не нагрівати навколишній простір. По-друге, не тільки вода, але й електроенергія використовуються повторно й ефективно.

Електроенергію пасивний будинок зазвичай отримує від сонячних батарей, подекуди до них додають тепловий насос — пристрій, що акумулює тепло з глибини ґрунту. Цього вистачає для підігріву води, освітлення (лампочки, певна річ, енергозберігаючі) та роботи електроприладів, які обігрівають приміщення.

Гаряча вода, після того, як нею помили руки, ще довго блукає кімнатами — гріє підлогу, потрапляє в пральну машину та бачок унітаза. Щоб тепло не виходило назовні, «пасив» будують із матеріалів з дуже низькою теплопровідністю. Та ще й утеплюють дах і стіни значно старанніше, ніж у звичайній хаті —

кількома шарами спеціальних теплоізоляційних матеріалів.

У вікна пасивного будинку вставляють потрійні склопакети, в яких простір між склом заповнено газом — аргоном або криптоном. Раніше їх використовували тільки у приполярних широтах, оскільки вважали невиправдано дорогими для помірного клімату.

ГРІТИ БУДИНОК ТЕПЛОМ... ТІЛА

Крім того, розраховуючи обігрів пасивного будинку, беруть до уваги також кількість людей, котрі проживають у ньому, та мало не рівень волохатості хатніх тварин. Це допомагає розбити приміщення на кімнати опти-

Тіла людей і тварин також випромінюють тепло й потроху гріють приміщення

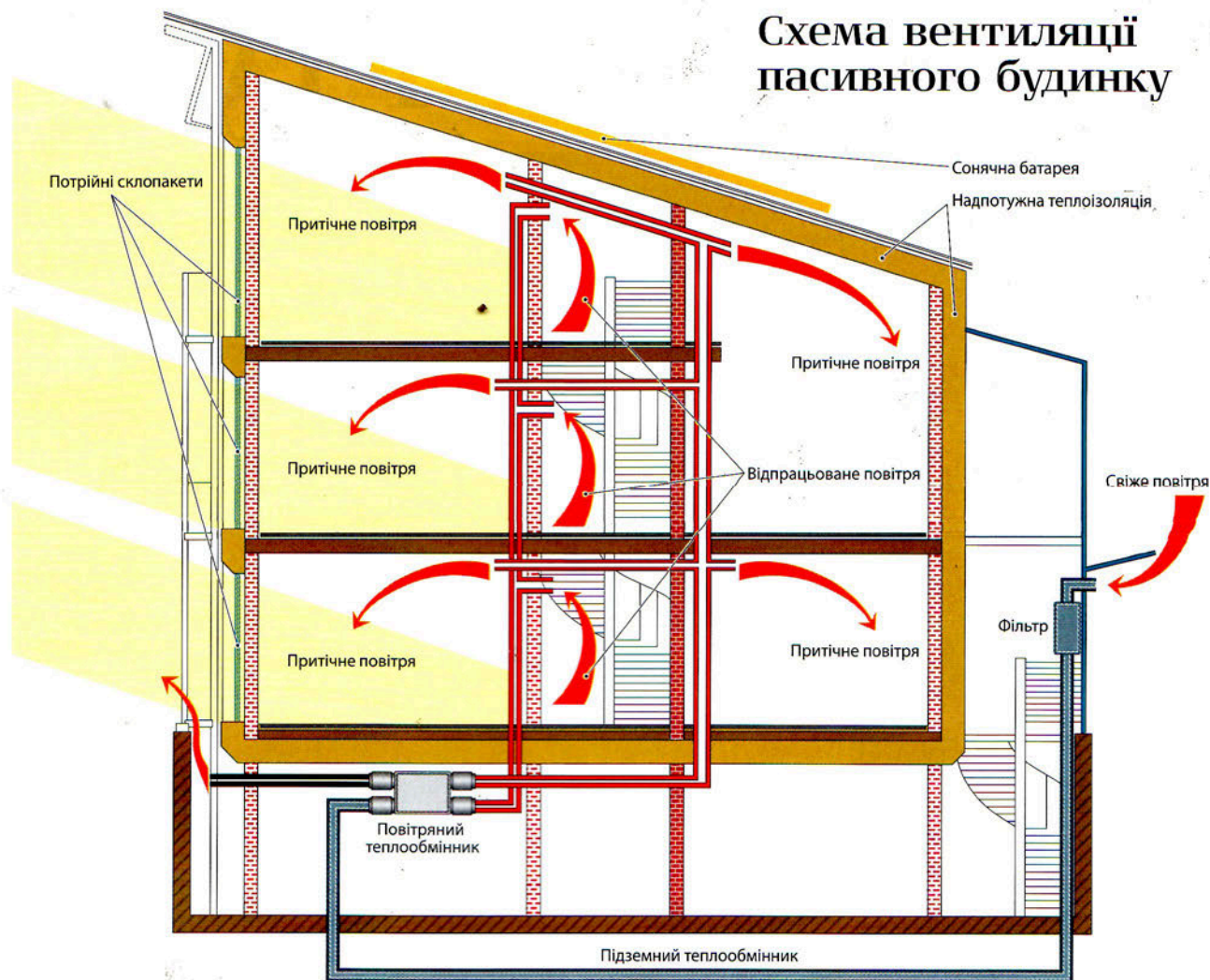
мальної площі, адже тіла людей і тварин також випромінюють тепло й потроху гріють приміщення.

В результаті всіх зусиль температура в неопалюваному будинку взимку не падає нижче 21°C — у нас і з батареями не завжди так тепло.

Виглядає переконаливо, та виникає запитання — а як же свіже повітря? Чи не будемо ми цілу зиму дихати запахом власних шкарпеток? У жодному разі! В пасивному будинку кондиціонери не використовують із міркувань економії, натомість влаштовують хитромудру проточну вентиляцію.

Повітря потрапляє в будинок не просто з вулиці, а проходить

Схема вентиляції пасивного будинку

ГРИБКА ПАВЛО ІВІ

крізь потужний фільтр і підземні канали на глибині, більшій за рівень промерзання, нагріваючись від ґрунту. Далі воно циркулює в домі, неодноразово фільтруючись, аж поки нарешті не повертається надвір, нагріваючи при цьому повітря, що надходить у будинок паралельною трубою.

ХАТА ПОКИ ЩО СКРАЮ

Звісно, кілька десятків пасивних будинків світ не врятують. Але європейський проект «Цефей» **Ідив. довідку!** так вдало продемонстрував екологічно свідомим споживачам і будівельникам переваги такого житла, що спровокував різке зростання попиту на пасивні будинки. Адже ця споруда — не обмотана теплоізоляцією коробочка без вікон, без дверей, а нормальний будинок, краса й вартість якого зале-

жить лише від вправності архітектора, а не від модного «екологічного фаршу».

Коштує втіхати не так уже й дорого, а зиск власникові дає чималий (крім почуття виконаного обов'язку перед рідною планетою). Німецькі вчені підрахували, що для котеджу площею приблизно 100 м² «пасивні» прибудови коштуватимуть десь €7669 понад середню вартість зведення такого будинку.

При збільшенні площі сума витрат зростає пропорційно, тут закон оптової купівлі не діє. Але технології пасивного дому дають змогу щороку заощаджувати на рахунках за опалення €511—1023, залежно від площі. Таким чином, власник 100-метрового будинку вже за сім років поверне додаткові витрати, а далі проживатиме майже безкоштовно. ■

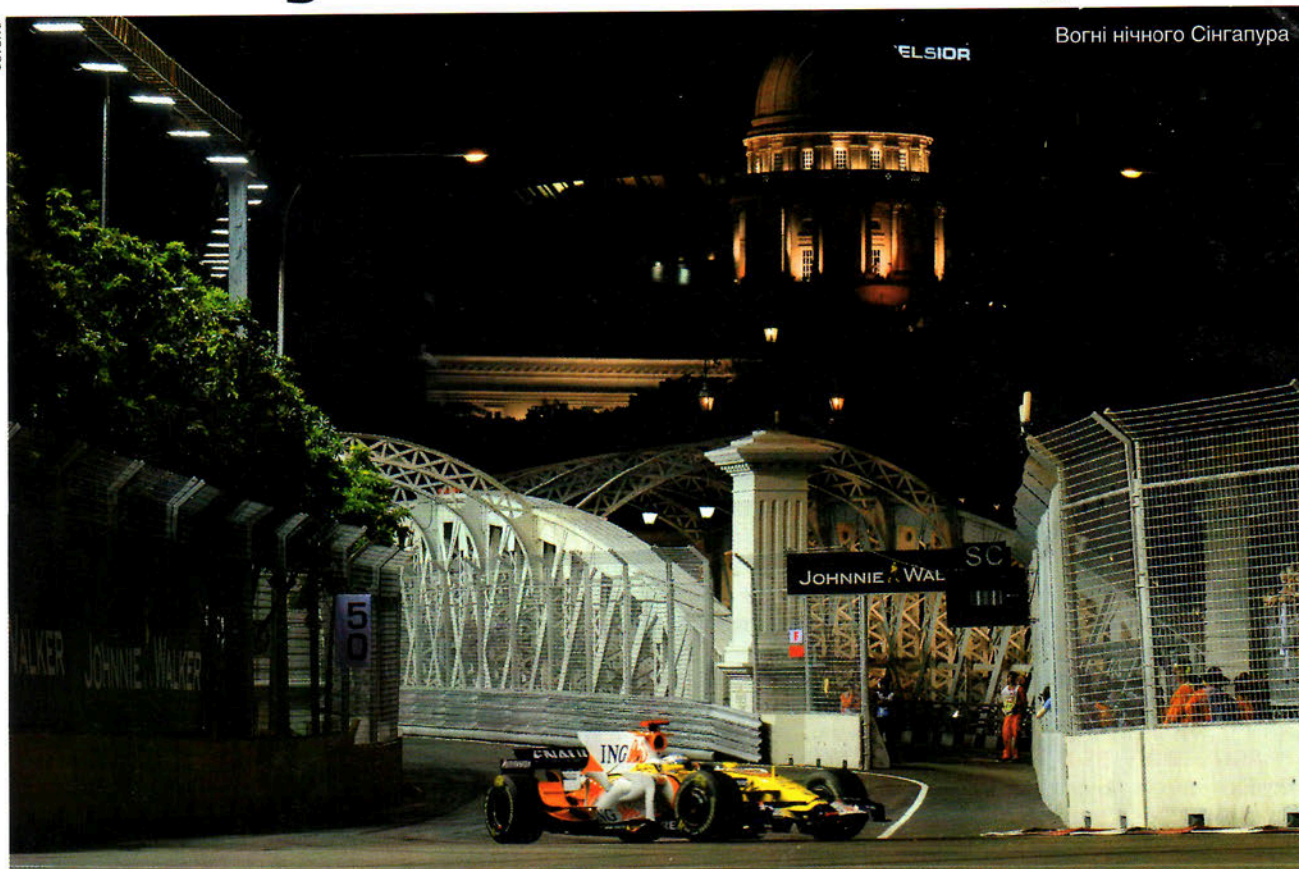
ЕКСПЕРИМЕНТ

Проект «Цефей»: пережити зиму

Це не сузір'я, а назва дослідницького проекту, реалізованого Євросоюзом: CEPHEUS розшифровується як Cost Efficient Passive Houses as European Standards (Економічно ефективні пасивні будинки як європейський стандарт). Метою «Цефея» було перевести розробки вчених у практичну площину й запровадити нові норми екологічного будівництва для Старого світу. В процесі реалізації проекту було зведено 84 пасивні будинки в Австрії, 72 — в Німеччині, 40 — у Франції, 20 — у Швеції (скандинави будували зі свого традиційного дерева) та 5 — у Швейцарії. Експеримент закінчився навесні 2001 року, коли його організатори пересвідчилися, що «піддослідні», які погодилися зайняти помешкання, пережили зиму цілком комфортно.

І шумить, і гуде

ФОТО: AP

Вогні нічного Сінгапура

АВТОР: Руслан Родзін

Дрібний дощик і спостережливість стюардів додали «Формулі-1» інтриги – за три етапи до закінчення першості світу ім'я чемпіона залишається таємницею

Під час останніх Гран-прі головними дійовими особами виявилися не лідери перегонів і не їхні команди, а незримі й безіменні особи – стюарди. Їхня робота – пильнувати, щоби боліди відповідали технічним вимогам і

протягом усіх етапів наглядати за діями пілотів. Помітивши помилку чи навмисне порушення правил, судді перетворюються на катів: їм делегований достатньо широкий арсенал покарань і штрафів, аби іноді вартівні виходили на авансцену.

КУРОРТНИЙ ПРЕЦЕДЕНТ

«Я молився, щоб пішов дощ», — зізнався після Гран-прі Бельгії один із основних претендентів на титул Льюїс Гемілтон. Лідер в особистому залікові від конкурентів відірвався мінімально, тому кожен бал він підраховує, наче Шейлок свої монети. Відтак і тактика команди McLaren під завісу чемпіонату позначена старчею обережністю.

До честі «срібних стріл», план перегонів на найдовший коловий трасі Спа-Франкошамп вони підготували бездоганний. Негода —

звичне явище для оточеного Арденськими горами курортного містечка, та метеорологи напередодні про неї попереджали. Тому ставку команда зробила на мокре покриття.

Автомобільний бог почув молитви британця лише за два кола до завершення етапу. До того Гемілтон удостал награвся в наздоганялки з представником Ferrari Кімі Раякконеном. Випередивши свого напарника Феліпе Массу, фін на вологій трасі сміливо кинувся в бій і був нагороджений першою позицією. Та на передостанньому колі він помиляється й розбиває машину, а його розважливий конкурент-британець триумфально дістається фінішу.

На подіумі поруч із задоволеним Гемілтоном розташувалися його найближчий суперник Маса та Нік Гайдфельд з Sauber BMW. Бельгійська історія на цьому мала би завер-

шитися, та не забуваймо про стюардів. Насе казкові гремлини, які ненавидять техніку й усіляко дошкуляють тим, хто нею користуються, вони не вибачили Гемілтону зрізаного повороту. В результаті пілота McLaren оштрафовано на 25 секунд — він опускається на третю сходинку. Й починається обмін призами: Масса формально оголошується переможцем, ні в чому не винний Гайдфельд робить крок на другий щабель п'єдесталу, Гемілтон задовольняється поповненням особистого капіталу шістьма очками замість десяти.

МОКРА СПРАВА

Поки зацікавлені сторони обговорювали суддівське рішення, Великі перегони помандрували до Італії, де учасникам змагань повідомили про зміни в регламенті. Аби надалі уникати суперечок щодо хвальких зрізань і дискусійних санкцій, пілотів зобов'язали поводитися по-джентльменськи, тобто за відповідних умов повертати супротивникові позицію й не обганяти його до наступного повороту.

Гонщики зітхнули з полегшенням — коли правила гри чітко встановлені, можна зосередитися на самій грі. Тим більше, що в Монці на них чекав сюрприз — безперервний протягом усього уїк-енду дощ, який часом переходив у справжню зливу. Такого ця траса не бачила останні 50 років. Уже в суботу сталася перша сенсація — під час кваліфікаційних заїздів усіх випередив Себастьян Феттель. Мало того, що 21-річний німець зробив це вперше в своїй кар'єрі, він став наймолодшим володарем поула в історії чемпіонатів «Формули-1». Центральні персонажі цирку на колесах — Масса та Гемілтон — задовольнилися шостим і п'ятнадцятим місцями відповідно.

В неділю підтвердилося, що успіх Себа закономірний. Пілот далеко не видатної команди STR Ferrari впевнено виграв італійське Гран-прі й увічнив своє ім'я на формулійних скрижалах. Як не намагався Гемілтон наздогнати зухвалого юнака, на цей раз йому завадило те, про що він молився в Бельгії. Триклятий дощ у підсумку дозволив британцю посісти лише сьому позицію, бразилець виборов на одне очко більше. Перед історичним етапом у Сінгапурі претендентів розділяв один самотній бал.

ПРИ СВІТЛІ ЛІХТАРІВ

Гадаю, вас не здивує той факт, що на кінець вересня в Сінгапурі припадає період дощів. Принаймні, попереджені всюдисущими синоптиками пілоти морально до цього були готові. А ось організаторам зовсім нової траси — окрім проблеми відблисків від крапель — довелося першочергово вирішувати, як сильно потрібно освітлювати магістралі міста-острова, аби не засліпити пілотів і створити комфортні умови глядачам. Адже досвіду нічних перегонів дотепер «Формула-1» не мала.

Перед стартом прогнози на зливу не виправдалися, й прикрашений, наче новорічна ялинка, Сінгапур гостинно прийняв на своїх вулицях Королівське шоу. На старті здавалося, що нічого феєричнішого, ніж дуель Масса — Гемілтон ми вже не побачимо. Вони звично розташувалися попереду, а найбільшим нещасливцем, який мав плентатися позад усіх, одностайно був визнаний Фернандо Алонсо. «З 15-го місця нема на що розраховувати», — ще до початку заспокоював він суперників.

Іспанець лукавив: попри невідгудну позицію, він обрав агресивний стиль ведення боротьби. Й Фортуна зглянулася над экс-чемпіоном. Спочатку в трафіку застрягнув Гемілтон,

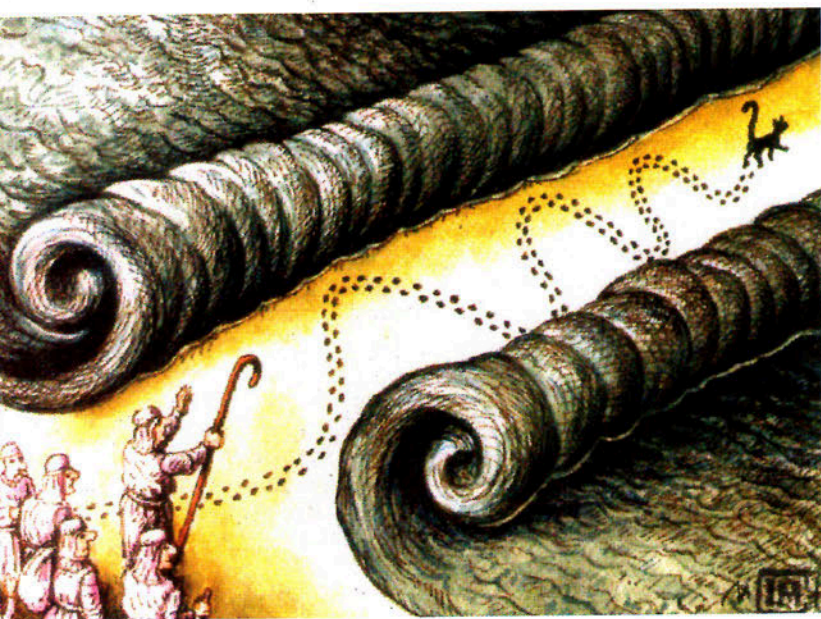
який надалі не побажав ризикувати й доїхав до нижнього щабля на п'єдесталі. Потім найгучнішого фіаско зазнали обидва гонщики Ferrari: на п'ят-стопі Кімі Раякконен створив чергу до боксу, й Масса, щоби напарник не втратив коштовні секунди, баско рвонув, збивши одного механіка та відірвавши паливний шланг власного авто. Бразильцеві залишалося терпляче дочекатися, поки механіки відкрутять несподівану прикрасу — вже тоді було зрозуміло, що гонка для нього закінчена. Ще міг врятувати ситуацію Кімі, та він знову фінішував у відбійнику, чим взагалі поховав свої мрії про чемпіонство.

Алонсо вперше в історії виграв перший нічний етап і це — перша його перемога цього сезону. Вибачайте за повтори, але їх не уникнути. Як і згадок про стюардів, про яких, можливо, ви вже забули. Дрібні штрафи ще під час гонки отримують Масса, Кубіца, Росберг і Гайдфельд. А керівник Ferrari Стефано Доменікалі, намагаючись виправдатися за низку помилок, закликав своїх гонщиків у трьох гонках, які залишилися, зробити дублі: «Після провалу в Сінгапурі, ми досі заряджені на успіх і з нетерпінням чекаємо на реванш в Японії». Масса та Раякконен поки ці заяви не коментують. ■

«ФОРМУЛА-1» СЕЗОН-2008

Становище в чемпіонаті після Гран-прі Сінгапура

Позиція	Пілот	Країна	Команда	Очки
1	Льюїс Гемілтон		McLaren Mercedes	84
2	Феліпе Масса		Ferrari	77
3	Роберт Кубіца		Sauber BMW	64
4	Кімі Раякконен		Ferrari	57
5	Нік Гайдфельд		Sauber BMW	56
6	Хейккі Ковалайнен		McLaren Mercedes	51
7	Фернандо Алонсо		Renault	38
8	Себастьян Феттель		STR Ferrari	27
9	Ярно Труллі		Toyota	26
10	Тімо Глок		Toyota	20

Ігнат Міхай (Румунія)

Юрій Очаковський (Ізраїль)

Карикатура другої свіжості

АВТОР: Володимир Казаневський, художник, спеціально для **Тижня**

Класик вітчизняної карикатури про світову кризу жанру

На міжнародний конкурс карикатур у Сербії одночасно надійшли чотири роботи від різних авторів із України, Ізраїлю й Румунії. Той самий сюжет, подібні персонажі, та навіть сліди кішки промальовані на всіх без винятку зображеннях. Із одного боку, маємо ілюстрацію «стереотипності» мислення художників. З іншого, схоже, що всі вони почули один анекдот на певну тему й про-

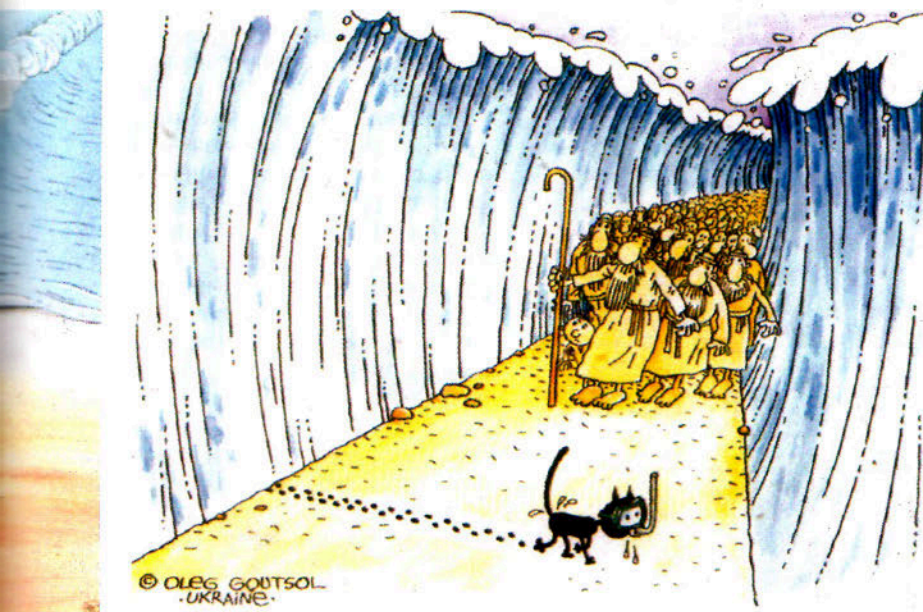
сто використали готове кліше. Й цей приклад, коли майже неможливо розділити плагіат і цитату, не поодинокий.

ТУПИК ЗІ ШТАМПІВ

Карикатура в її сучасному вигляді, наче хрестоматійний дрючок на два кінці, має два обличчя. В «класичній» формі її годі уявити без словесного супроводу. При цьому підписи під малюнками й написи на їхніх берегах відіграють головну

роль. Бурхливий розвиток такого виду сатирико-іронічних рисунків спостерігався в країнах Західної Європи у XVIII – XIX ст. Ми мали змогу десятиріччями милуватися ідеологічно витриманими аналогами, які регулярно друкував журнал «Перець».

Якщо на початку 1930-х кіно на решті масово позбувається німотності, «нова» карикатура, навпаки, замовкає. Завдяки таким революціонерам-дотепникам, як Отто

Олег Гуцол (Україна)

Соглоу, Сол Стейнберг (той, який від фашизму втік до США, підробивши власноруч паспорт), і Жан-Моріс Боск, слово стає лінією, гумор — ризикованим, філософія — глибшою, парадокси — панівними. Тому змінюються й методи створення комічних ефектів, зокрема, в малюнках посилюється присмак абсурдизму, а художник набуває небаченої дотепер самостійності. Відтоді він має повну владу над матеріалом — від зародження ідеї до її матеріалізації.

Тривалий час «нова» карикатура рухається по висхідній, поки не виявляється, що її адепти користуються універсальними, й тому нечисленними методами створення «смыслового змісту». Художники спільними зусиллями зробили щось на кшталт світового банку первинних взірців. І щойно цим банком почали користуватися як джерелом натхнення, стало зрозуміло, що його ресурси вичерпні.

КЛОНИ: КРИЗА ЖАНРУ

Тривожні ознаки кризи жанру — явище останніх кількох років. І найяскравіша прикмета — виникнення значної кількості карикатур-клонів. На сторінках преси, вебсайтах, у каталогах престижних міжнародних конкурсів усе частіше зустрічаються малюнки, де

буквально повторюється «смысловий зміст» робіт, раніше створених іншими авторами.

У фахових колах виникли широкі дискусії, які з повторних примірників вважали прямим плагіатом, які непрямим, а які — випадковим збігом. І хоча йдеться про мистецтво — сферу, котра кількісним показникам активно опирається, — плагіат однаково не вищий за звичайну крадіжку.

2006-го в японській газеті «Іоміурі Шимбун», яка протягом 29 років проводила найвідоміший конкурс карикатур і за цей період оцінила майже 300 тис. малюнків, вийшла стаття професора Масаші Уеда, присвячена перспективам жанру. Авторитетний спеціаліст згадував про частотність появи вто-

Сергій Січенко (Ізраїль)

ринних робіт, але тішився тим, що все ж знайшлася одна настільки оригінальна й гротескна, яку журі не могло не відзначити премією. «На карикатурі були зображені мавпи, — писав професор, — які висіли на гілках дерева на лапах, тоді як людина висіла поруч, зачеплена за мозок».

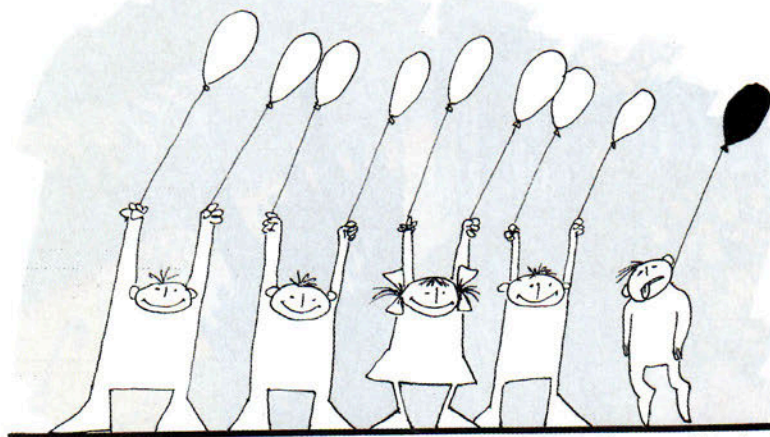
Висновок автора статті — наявність таких ідей дає всі підстави сподіватися, що змагання сміливо крокує в нову еру, й художники здатні подолати дефіцит креативу. ▀

«Христос не сміявся»

Є категорія людей глибоких і серйозних, які не сміються не через внутрішню черствість, а якраз навпаки — внаслідок високого устрою своєї душі чи своїх думок. Тургенєв у своїх спогадах про художника Александра Іванова розповідає наступне: «Література й політика його не хвилювали: він цікавився питаннями, що стосувалися мистецтва, моралі, філософії. Одного разу хтось приніс йому зошит вдалив карикатур; Іванов тривалий час його розглядав і раптом, піднявши голову, сказав: «Христос ніколи не сміявся»».

Владимір Пропп.

Проблеми комізму й сміху. Ритуальний сміх у фольклорі

Валентин Стоянов (Україна)

За два роки конкурс мирно сконав. Організатори оприлюднили цікаву причину закриття: «Конкурс уже зробив достатньо вагомий внесок у розвиток мистецтва карикатури».

ДОГОРИ ДРИГОМ

Аби бути зрозумілими на всіх континентах без перекладу, карикатуристи вимушені користуватися звичними для глядачів образами. Наприклад, літературних героїв і персонажів коміксів (Дон Кіхот, Робінзон Крузо, Супермен), анімаційних і кінематографічних героїв (Міккі Маус, Попелюшка, Чарлі

Чаплін), біблійних персонажів (Ной, Ісус, Мойсей), шедеврів світового значення («Мона Ліза» Леонардо да Вінчі, «Крик» Едварда Мунка), знакових архітектурних споруд (Пізанська вежа, єгипетські піраміди). Крім того, існують також зручні шаблонні ситуації — людина в пустелі, коханець у шафі, голова страуса хтосна в чому.

При зустрічі з упізнаваними, але видозміненими сюжетами, в тих, хто їх споглядають, вивільняється вибухова психічна енергія, котру можна «випустити» тільки сміхом. Тому й чимало майстрів, та особливо початківців, охоче залучають сте-

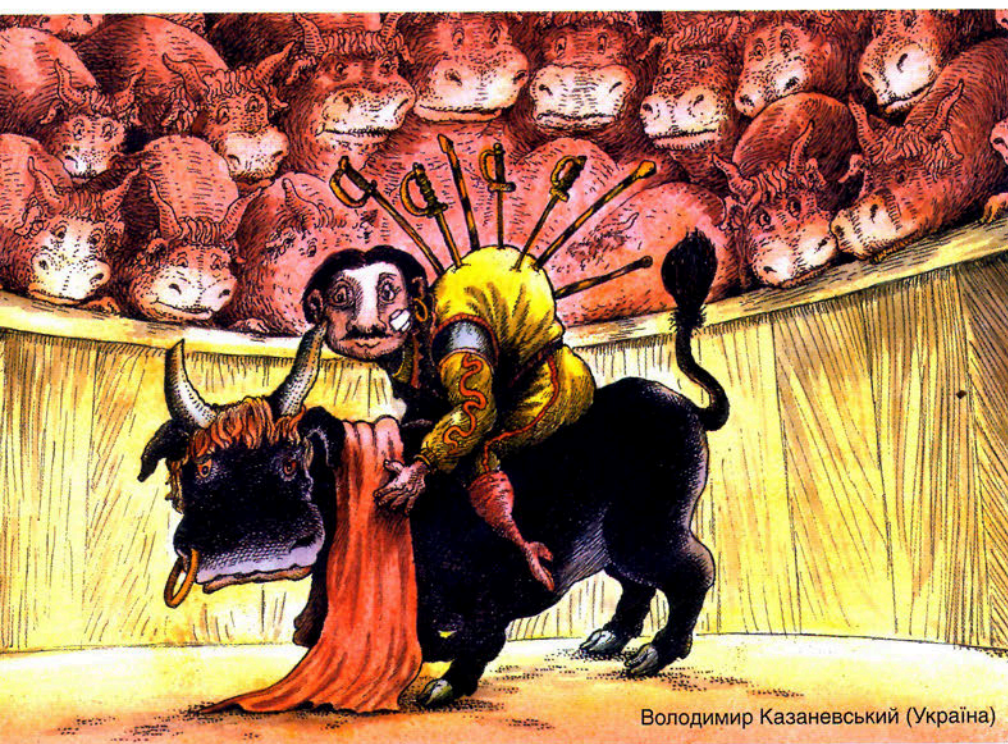
реотипні образи, не замислюючись, що кількість зручних трафаретів не безмежна.

Британський письменник Артур Кестлер порівнював несподіване сполучення двох неспівмірних явищ чи об'єктів (одна з найулюбленіших схем карикатуристів) із трубопроводом, який розривається зсередини через надмірну напругу. Коли «труба» нарешті не витримує, й очікування глядача виявляються невинуватими, ця напруга трансформується в сміх.

Це як у старовинному анекдоті, який свого часу проаналізував Імануїл Кант: від горя в людини за ніч посивіла перука. Якби нам розповіли, що посивів сам персонаж, ми би лише поспівчували йому. Але зведення ситуації до абсурдного ніщо, обертання її на протилежність і дає змогу нам відчутти всю кумедність обставин.

700 ПРЕМІЙ І ПОШУКИ ВИХОДУ

Кожна карикатура так чи інакше несе глядачеві деяке послання: загострення погляду на соціальні проблеми та політичні колізії, філософські роздуми про буття. Актуальні месиджі зазвичай засновуються на поточних інформаційних повідомленнях. Наразі модні теми — між-

Володимир Казаневський (Україна)

народний тероризм, зростання цін на нафту, загроза глобального потепління.

Передусім, «вторинність» у карикатурі зачепила митців з Китаю, Ірану, Індонезії — країн, де нова стилістика розвивається порівняно недавно. Та тільки азійським регіоном цей процес не обмежиться.

Сучасна українська карикатура посідає особливе місце в світовій культурі — практично на всіх важливих конкурсах наші майстри отримують високі нагороди із Гран-прі включно. З 1991 року таких премій сукупно нараховується вже понад 700.

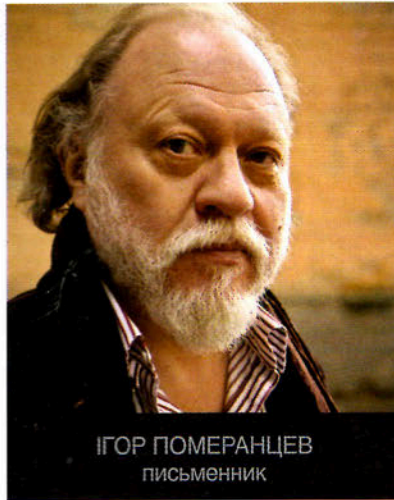
Оскільки роботи вітчизняних художників прихильно сприймають і професійні критики, й аудиторія, це говорить про те, що українська карикатура цілком відповідає світовим тенденціям у мистецтві, що означає — наших ця пошесть не омине.

Чи поглибиться криза настільки, що жанр перестане цікавити глядачів і художників? Чи не втомиться публіка від тотальної вторинності? Можливо, якщо самі митці не звернуться до оригінальних ідей і знайдуть сили позбавитися затертих способів подачі. Зрештою, порятунок потопельників — справа рук самих потопельників. ■

Олександр Барабанщиків (Україна)

Вуха насторч

ІГОР ПОМЕРАНЦЕВ
ПИСЬМЕННИК

ФОТО: АНДРІЙ ГОЛМАХ

Англійські карикатуристи обожають принца-другорічника Чарльза Уельського. Ні, не за його прогресивні погляди на екологію чи міську архітектуру й навіть не за його лицарську вірність одній-єдиній дамі серця, а за його неприборкані вуха. Це про таких осіб поет колись сказав у перукарні: «Будь ласка, причешіть мені вуха».

Є професії й навіть покликання, котрі зобов'язують людину бути поверховою. Здається, до них належить і ремесло карикатуриста. В 90-ті роки минулого століття, прем'єр-міністром Великої Британії був консерватор Джон Мейджор. Ви пам'ятаєте, як він виглядав? Ну, напружтеся.

Боюся, у вас нічого не вийде. Зовнішньо це був найбільш сірий британський лідер ХХ ст. І саме за це його ненавиділи карикатуристи. Зате душі не чули в генералі Шарлі де Голлі чи, страшно сказати, Адольфі Гітлері.

У карикатуристів у різні епохи та в різних країнах — свої улюбленці. Наприклад, нацистські карикатуристи до нестями захоплювалися євреями та циганами: у кого ще знайдеш такі носи або по-театральному довгі спідниці?

«Правдисти» десятиріччями з маніакальною впертістю зображували дядечка Сема в смугастих панталонах, циліндрі, зі скуювдженою кучмою й бородою клинцем. Залежно від теми фейлетону дядечко Сем жонглював балістичними ракетами чи сидів, наче упир, на туго набитих доларами мішках.

У наші дні глобальний міжкультурний конфлікт між ісламом і Заходом надихає європейських карикатуристів фантазувати на тему «пророк Мухаммед як утілення світового зла». Ці фантазії допікають до живого мусульманські народні маси й спонукають творчо мислячих іранських інтелектуалів проводити конкурс карикатур про Голокост із грошовою винагородою в розмірі \$12 тис. за найдотепніше зображення печей Освенцима.

Так що хто-хто, а карикатуристи не повинні страждати на комплекс меншовартості. Два-три животрепетні ескізи — й ти вже мало не Салман Рушді.

Замолоду я підробляв карикатурами. Ні, не малював, але вигадував сюжети й образи для приятелів-митців. Якщо малюнок публікували, то автор ділився зі мною гонораром. На художню славу я не претендував.

Якось один із приятелів брав участь у конкурсі карикатур «Автопортрет». Накидав дюжину шкіців, кумедно зафіксувавши автолюбителів та їхні машини. Я вирішив йому допомогти, але на думку мені спав тільки один образ: мордата жаба сидить із пензлем у лапі перед дзеркалом, дивиться на своє відображення й пише портрет прекрасної царівни. Цей малюнок і переміг. Частину гонорару я отримав, та більше той карикатурист зі мною не співпрацював. Мабуть, не витримав успіху безіменного співавтора.

Тепер, озираючись назад, я гадаю, що в карикатури є дещо спільне з поезією. Не багато, та є. Це потяг до перебільшення, загострення, утрирування. Я навіть думаю, що найкращі карикатуристи — це поети. Хай поети-сатирики, але все ж — поети.

Паперова форма життя

ОЛЕКСАНДР ЛІДАГОВСЬКИЙ
скульптор-канцелярист

АВТОР: Мар'яна Прут

Олександр Лідаговський доводить, що папір може бути жорстким, а сексуальність – мати незвичну природу

Еротично-художні візії київського художника Олександра Лідаговського — ефемерні за характером, але на вигляд більше, ніж матеріальні — міцні, жорсткі, зрозумілі й водночас відверто недовговічні. Він не працює ні з металом, ні з деревом. Митець робить свої скульптури з паперу, але з витонченими орігами чи мереживними витинанками нічого спільного. Його спосіб творення нагадує подачу об'ємного рельєфу на архітектурних макетах, коли папір наклеюють шар за шаром. Різниця лише в тому, що Лідаговський нашаровує тривимірні об'єкти, та ще й «в одну натуру», тобто скульптура має реальні розміри моделі. Його інсталяції дивують наближенням до реальних параметрів і застрашують абсолютною умовністю — немов глядач потрапляє у

світ іншої форми буття в масштабі 1:1. Звичні сенсорні відчуття розбурхує розуміння, що контакт можливий, хоча й на іншому, паралельному рівні. Оголені голомозі дівчата за столиком кав'ярні чи «ню»-вершинця на червоному коні (уявляєте собі справжнього за габаритами паперового коня?) засмоктують у літературний світ абсурду, в якому «Паперові пристрасті» — це точно й гостро розрізані аркуші. Лідаговський у нас такий один, та він не єдиний у світі. Своїх однодумців він знаходить на Паперовій бієнале в Нідерландах чи на спільних contemporary-виставках. Його твори — гранчасті, суворі, наче табула раса, очищені від зайвих емоційних «графіті», давно прописалися в провідних галереях чи побутують у приватних колекціях, що доводить «життєздатність» паперової форми існування. ■

«Фігура», папір

центральний **БУДИНОК ОФІЦЕРІВ**
(вул. Грушевського, 30/1, М. Арсенальна)

Живий
звук

25
жовтня
19:00

Рекреєсток
www.perecrestok.at.ua

DXEM 95,6 М
Рекомендує

Презентація DVD

Рок як блюз

Юрій

НАУМОВ

НЬЮ-Йорк

Медіапатронат

Пригощає

Докер

Інформаційні партнери

Головний
інформаційний
партнер

Лайв Київ

Замовлення квитків, довідки:

599-3161
253-8072

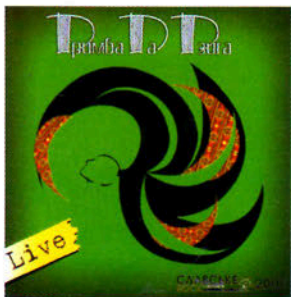
CD

Живий звук

Якщо в ефірі почуєте вибагливу суміш фанку й джаз-року, присмачену безпосереднім народним вокалом, будьте певні — це «ДримбаДаДзига». Сценічне псевдо-лідер-вокалістки Інни Прокопчук — Бабушка. Заплющте очі — побачите натуральну бабусю, хоча співачка насправді молода й гарна дівчина, фольклорист із університетським дипломом. Щодо пісень, тут не знайти банальних народних стандартів на кшталт «Несе Галя воду», натомість є експедиційний автентичний матеріал.

Певний час Інна працювала у фольклорному ансамблі «Лукині роси». Якось зустріла схиблених на фанку й етніці музикантів — ті швидко збагнули, що юна виконавиця може стати перлиною в їхній фанковій оправі. Кістяк нової команди, окрім Інни, склали досвідчений бас-гітарист Олександр Новиченко й барабанщик Валерій Єрмак. Від початку пріоритетом для гурту стали живі виступи: задля цього музиканти відвідували будь-які імпрези й за рік «вибилися в люди». 2007 року «ДримбаДаДзига» потрапила на авторитетний польський рок-сейшн «Зупинка Вудсток». Там екзотичних українців помітили, відзначили як «відкриття», внаслідок чого формація отримала нові запрошення. Тим часом і в своїй країні жодна етнозабава не проходить без цієї компанії. Годинний концертний сет на фестивалі «Славське-Рок'2007» вдалося якісно записати й видати диск Live — «Наживо». Видання нестудійного дебютника — ризиковий крок, але не у випадку з «Дримбою...», чий етно-джаз-рок звучить, без перебільшення, феєрично.

Олександр Євтушенко

ДримбаДаДзига. Live. — Ukrmusic, 2008.

DVD

Життя на колесах

Колись Віктор Пелевін порівняв людське життя з поїздом «Жовта стріла», що рухається нізвідки. А режисери Валері Феріс та Джонатан Дейтен застосували іншу транспортну алегорію — в їхній стрічці «Маленька міс Сонячне Сяйво» життя рухається, як старий жовтий автобус. Його пасажери — диваку-

вата родина Груверів, де кожен, перебуваючи в постійній депресії, комфортно почувається хіба у світі фантазій, а по-справжньому щаслива тільки семирічна Олів. Її батько проводить тренінги «Дев'ять кроків до успіху», заплющуючи очі на власну нереалізованість. Дядько, схильний до суїциду професор-

ВИСТАВКА

Лікнеп у бронзі

Нещодавно на території Національного заповідника «Софія Київська» для відвідувачів було відкрито ще одну пам'ятку архітектури — Будинок митрополита XVIII ст. З цієї нагоди до Києва привезли масштабну експозицію з Лувру — «Аполлон у кузні Вулкана». Виставка ілюструє час розквіту бронзової скульптури у Франції, коли серед заможних людей і аристократів модно було прикрашати оселі копіями античних статуй. Король Людовік XIV модних тенденцій не цурався, і саме монаршу колекцію наразі споглядати мемо в столиці. Серед 17 взірців більшість зроблено за давньогрецькими мотивами. Проте є й оригінальні тогочасні сюжети, наприклад, «Гравці в сакмацоне», де зображено популярну в XVI ст. народну гру. Це одна з багатьох копій зробленої у Флоренції мармурової групи. Серед експонатів своє місце знайшла також

зменшена копія відомого твору «Лаокоон та його сини». На виставці «Аполлон у кузні Вулкана» можна не лише подивитися унікальні артефакти, але й прослухати їхні описи — в кожному з трьох залів для цього встановлені спеціальні пристрої.

До 13 грудня
Будинок митрополита
(Київ, вул. Володимирська, 24)

Анна Шабеко

КНИГА

Кітч, кемп, культура

гомосексуаліст, страждає від недовіри до світу й досліджує творчість Марселя Пруста. Дід, колишній гіпс, час від часу згадує молодість: слухає рок і «закидається» героїном. І, нарешті, «готичний» брат-підліток принципово не розмовляє з іншими. Та попри ексцентричність, герої стрічки викликають лише позитивні емоції. Їхні пригоди під час подорожі на конкурс «Міс Сонячне Сяйво», де прагне перемогти маленька Олів, зображені з оптимізмом і доброю іронічною усмішкою. Вони разом штовхають жовтий автобус, що постійно ламається, сваряться, миряться й таки дістаються мети. Щоправда, омріяний конкурс краси виявляється гламурним збіговиськом нафарбованих дівчаток-Барбі, серед яких безпосередня Олів, а тим більше її сімейка, виглядають по-вним непорозумінням. Кумедний виступ дівчинки ставить у цій історії велику фінальну крапку, залишаючи по собі приємне відчуття, котре виникає тільки після перегляду розумних комедій.

Наталія Петринська

ТЕАТР

На межі

Насамперед варто відмовитися від стереотипних уявлень — вистава в театрі маріонеток може відбуватися й без участі ляльок. Такою є постановка «Сволота» за п'єсою сучасного польського драматурга Інґмара Вілквіста «Ніч Гельвера», здійснена Андрієм Білоусом із двома акторами — Іриною Калашниковою та Олексієм Тритенком. На перший погляд, таке рішення може видатися недоладним. Проте історія двох людей — розумово відсталого хлопця і його названої матері — відбувається на тлі соціальної ситуації, котра залишає людині тільки роль слухняної маріонетки або знищує її. Йдеться про часи зародження фашизму в Німеччині —

на цьому тлі розгортається психологічна драма двох осіб, беззахисних і перед агресією зовнішнього світу, й нерідко одне перед одним. Хлопця використовують штурмовики, залучаючи до участі в погромах. Він, у свою чергу, «відпрацьовує» фашистські прийомчики на матері.

нування, а тим більше — ввібрати його лише в літературні рамки. Розглядаючи його як наскрізну категорію естетики, авторка оперує масивом інформації в діапазоні від «котлярівщини» до Верки Сердючки через Пантелеймона Куліша, Ольгу Кобилянську, Олеся Гончара, Ліну Костенко, Юрія Андруховича — знакових саме для обраного вектора постатей. Можливо, тому книзі децю бракує підсумкової завершеності, де містилася б спроба розставити крапки над «і» щодо нинішньої культурної ситуації. Бо три крапка після фінального речення «... існує безліч способів бути полоненим кітчем...» роз'яснює небагато.

Вікторія Поліненко

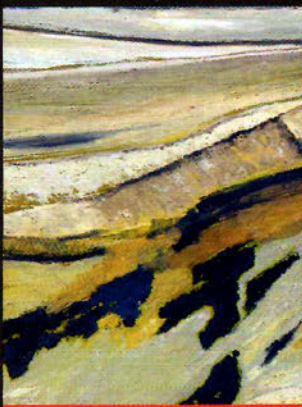

Тамара Гундорова.
Кітч і література. Травесті. —
К.: «Факт», 2008.

Вона ж, захищаючись, нападає у відповідь, лякаючи сина психікарнею. Залишитися людиною в екстремальних умовах — це не тільки нарешті зрозуміти й прийняти іншого, не схожого на тебе, але інколи зважитися на відчайдушний учинок, щоб урятувати ближнього від знущання. Акторам у такій шоківій драматургії доводиться грати, що називається, «без шкіри». Це навіть складно назвати психологічним театром, радше — театром межового психічного стану. Запитання, чому тут звернулися до такої теми саме сьогодні, не виникає. Адже насильство має безліч форм, а тоталітаризм може заховатися і в корпоративній свідомості.

Київський театр маріонеток
(Київ, вул. Сагайдачного, 29/3)

Наталія Шевченко

ВИСТАВКА

КЛАСИКА

ТЕАТР

ФЕСТИВАЛЬ

НА ПРИРОДІ

ЖИВОПИС 1997 року Ганна Гідора заснувала щорічний симпозіум з ленд-арту «Могриця». Цей захід, котрий і нині успішно проводиться на території давньоруського городища в Сумській області, покликаний демонструвати, що приховане або відверте втручання в довкілля безболісно вдається лише митцям. Замилування природою та постійні спроби діалогу з нею відображаються й у малярських роботах київської художниці. На її пейзажах — лише натуральні ландшафти, на яких відсутні не лише люди, але й будь-які ознаки цивілізації. А от вітер, траву чи сонячні промені Гідора малює із задоволенням. Картини, писані пастельними, але глибокими кольорами, грають усіма барвами землі — від сніжно-білого до темно-коричневого. На персональній виставці авторки представлено вибрані з чотирьох циклів: «Небокрай», «Символіка течій», «Тінь вітру» та «Місто-дім».

До 16 жовтня
Галерея «Боттега»
(Київ, вул. Михайлівська, 226)

«СЕСТРИ»

Попри те, що молодий харків'янин Артем Волокітін встиг зарекомендувати себе в малярстві, живописом він себе не обмежує. Володар Гран-прі «Нон Стоп Медіа-2006» наразі представляє проект, який склали фото- та відеоінсталяції. На думку актора, саме ці техніки якнайкраще дозволяють фіксувати та архівувати емоційне розмаїття.

До 10 жовтня
Муніципальна галерея
(Харків, вул. Чернишевського, 15)

ТІЛЬКИ НАЙКРАЩЕ

ЮВІЛЕЙ Парад колишніх головних диригентів Національного симфонічного оркестру, присвячений 90-річчю колективу, наближається до свого логічного завершення. Ігоря Блажкова, котрий кілька тижнів тому дав концерт з Малером та Стравінським, у програмі змінить його наступник на цій посаді — менеджер і диригент Теодор Кучар. Пан Кучар з'явився на українських об'їздах на початку 1990-х під час гуманітарно-економічних потрясінь на музичному фронті. Спритний бізнесмен протиставив цьому щедрі й, треба сказати, здійснені обіцянки щодо гастрольної діяльності та купу контрактів з азіатською фірмою звукозапису. Для нинішньої довгоочікуваної зустрічі з улюбленим колективом Кучар підготував Увертюру до опери «Рієнці» Ріхарда Вагнера, Симфонію №11 («1905 рік») Дмитрія Шостаковича та Концерт №3 для скрипки з оркестром Вольфганга Амадея Моцарта. Солістка — Богдана Півненко.

9 жовтня
Національна філармонія України
(Київ, Володимирський узвіз, 2)

ВАГНЕР

Чи можна уявити будь-яку презентацію німецької культури без музики Ріхарда Вагнера? Ні — впевнено відповіла органістка Ірина Калиновська й у розпалі Німецьких днів у столиці підготувала вагнерівський вечір. Разом із колегами вона представить арії з опер — переважно «Лоенгріна» й «Трістана та Ізольди».

6 жовтня
Національний будинок органної музики
(Київ, вул. В. Васильківська, 77)

ТРИ ПАРИ

КОМЕДІЯ У львівському театрі імені М. Заньковецької люблять цифру «3». На камерній сцені показують інсценівку «Три любові» — натомість для великої підготували виставку «Три бездоганні подружжя». Над черговим освідченням у коханні до Алехандро Касона, чия п'єса «Дерева помирають навісточки» тривалий час не зникає з афіш українських театрів, працювала Алла Бабенко — її стиль режисури якнайкраще пасує ліричним драмам і комедіям іспанського драматурга. Сюжетна канва нехитра: якимось збирається компанія давніх друзів, аби відсвяткувати річницю своїх одружень. Усі пари нібито щасливі, та торжество вщент руйнує звістка про зради жінок. Можливо, це наклеп на відданих дружин, але впевненості ніхто не має. Побутове з'ясування стосунків обертається на захопливу гру, в якій розкриваються вигадливі життєві колізії.

5–7 жовтня
Драматичний театр імені М. Заньковецької
(Львів, вул. Лесі Українки, 1)

«КОХАНЕЦЬ»

Тему гриха й перелюбу втілюють на кону актори театру Aparté. Для цього вони обрали п'єсу Гарольда Пінтера «Коханець». Текст написано так, що зрозуміти, чи є зайвий у подружжі любчик, чи його лише вдає законний чоловік, неможливо. Та й не потрібно — експериментальна труппа найчастіше використовує п'єси для створення авангардних вистав.

3 жовтня
«Рок-Кафе» (Дніпропетровськ, Набережна Перемоги, 106а)

СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ

РЕКОНСТРУКЦІЯ Організатори міжнародного військово-історичного фестивалю «Тетта Негоіса — 2008» обіцяють відвідувачам занурення в атмосферу пізнього Середньовіччя. Ефект переміщення в часі забезпечить низка деталізованих постановок і реконструкцій. Зокрема, умови побуту та військові реалії європейських воїнів XVII ст. відтворюватимуться в таборах і постановці сцен з історії життя Кам'янецького гарнізону. Реконструкцію битви доби Хмельниччини можна буде побачити під час баталії в каньйоні біля замкового мосту. Вдень через Старе місто проходитиме військовий парад, а вночі — урочиста факельна хода. З тогочасним побутом познайомлять реконструкції ремісничих цехів Поділля та театралізована учта, де можна буде послухати виступи етнічних команд. Середньовічному мистецтву присвячений також фестиваль органної музики, хорового співу та солоспіву XVII — XVIII ст.

3–5 жовтня
Кам'янець-Подільський,
Старе місто

ГРА В ЛЯЛЬКИ

У фестивалі «Інтерлялька-2008» візьмуть участь колективи з Білорусі, Китаю, Польщі, Сербії, України, Чорногорії. Театр із Бара привезе феєричне видовище зі смолоскипами та шаблями, а колектив із Шанхая здивує новим поглядом на «Русалоньку». Родзинка імпрези — Шекспірівський «Макбет» в інтерпретації білорусів.

3–5 жовтня
Закарпатський музично-драматичний театр
(Ужгород, вул. Толстого, 12)

ДЖАЗ

КІНО

РОК

ТЕНОР-САКС

ВОКАЛ Про американського співака й композитора Джей Ді Волтера кажуть, що він народився під щасливою зіркою. Його дитинство пройшло в знаменитому American Boychoir — цьому Гогвартсі для майбутніх чаклунів вокальної імпровізації. Потім був Університет Північного Техасу зі знаменитим класом джазового хору. Тоді Джей Ді й навчився всього, що змушує ридати його фанатів на обох півкулях, чотирьох континентах та в 253 містах із Харковом включно. Надії на те, що теперішній концерт маестро в Києві буде хоч на крихту слабшим, немає жодної. На меломанів чекає семплер, запис у реальному часі 6-7-голосі поліфонії в старовинному стилі та неймовірні геспельські каденції. Тембр Волтера нагадуватиме й чіткість звуку труби, й м'якість подачі саксофона. Недаремно видатний саксофоніст Дейв Лібман називав цей голос феноменальним інструментом.

4 жовтня
Національна музична академія (Київ, вул. Городецького, 1-3/11)

УВЕСЬ ДЖАЗ

Тенора-саксофоніста Ігоря Дяченка в Києві знають і ледь не носять на руках. Критики пишуть, що голосу свого інструмента Дяченко додає незвично глибоких барв і водночас не втрапив зухвалості типового саксофонного драйву. На черговому вечорі в ресторані «Свінг» музикант у супроводі своєї групи виконає класичні джазові композиції.

7 жовтня
Ресторан «Свінг»
(Київ, вул. Володимирська, 11)

КОНТРОЛЬ

ПАРАНОЯ Найуспішнішого режисера Голлівуда Стівена Спілберга непокоїть тотальний контроль над співвітчизниками з боку американського уряду. «Орлиний зір» — розроблений у міністерстві оборони штучний інтелект, який стежить за кожним у США. Фільм з однойменною назвою розповідає про те, які наслідки це може мати для пересічних, нічим нібито не примітних громадян. Режисером стрічки виступив Ді Джей Карузо («Забираючи життя») — у Спілберга на реалізацію власної ідеї забракло часу. Виконавець головної ролі Шіа ЛаБейф («Трансформери», «Індіана Джонс: королівство кришталевого черепа») розповідає, що для глибшого розуміння актуальності порушеної в стрічці проблеми йому дозволили навіть ознайомитися з власною справою в ЦРУ та прослухати записи своїх телефонних розмов. Проте критики чомусь відмовляють картині в реалістичності. Можливо, тому, що ЦРУ їх контролює?

У кінотеатрах України
3-2 жовтня

БІОГРАФІЯ

Режисер Джон Мейбері після трилера «Піджак» поринув в інші жанри. Його нова стрічка «На краю кохання» оповідає про романтичні захоплення поета Ділана Томаса. Сюжет побудовано на реальних подіях: літератор, який улавляв глибокою поезією, все життя любив двох жінок — власну дружину й подругу дитинства. Їх образи втілили Сієна Міллер та Кіра Найтлі.

У кінотеатрах України
3-2 жовтня

ДВІ РІЧНИЦІ

КОНЦЕРТ Шотландська формація Nazareth святкує 40-річчя музичної діяльності. Й хоча в нинішньому складі гурту грають лише двоє ветеранів — вокаліст Ден МакКаферті та басист Піт Егн'ю — колектив і далі гастролює. Нині невагмовні адепти хард-року вкотре завітають до України. Однак на відміну від попередніх концертів, де рокери грали перевірені часом хіти, цьогорічний виступ обіцяє кілька несподіванок. Після десятирічної перерви Nazareth нарешті випустив збірку The Newz, приурочивши її до ювілею та світового турне. До того ж, разом із легендою «важкої» сцени виступить гурт «Кому вниз». Готичне дітище Андрія Середи також відзначає солідну дату — колективу виповнилося 20 років. За цей час «Кому вниз» став масштабного явищем зі своєю філософією, замішаною на романтичному символізмі, патріотизмі та наскрізному волеюлюбстві.

10 жовтня
Будинок культури КПІ
(Київ, пр-т Перемоги, 37)

ДЕБЮТАНТИ

Хоча thrash/death metal гурт Stalwart існує лише кілька років, це не завадило хлопцям ділити сцену разом із гурту — Nightwish, Finntroll та Norther. Записавши три студійні альбоми, пітерці вирішили, що доросли до повноцінного туру. Дебютні гастролі колективу під похмурою назвою Virus of Aggression Tour першою оцінить українська публіка.

3 жовтня
Клуб «Європа»
(Запоріжжя, вул. Перемоги, 129)

КАЛЕНДАР ТИЖНЯ

ОЛЕКСІЙ БОТВИНОВ & VJ'S VIDEO MATICS

Поки у виконанні піаніста Олексія Ботвинова звучатимуть опуси Баха, Рахманінова, Скрябіна, Караманова, відеохудожники створюватимуть спеціальні візуальні ефекти.
3 жовтня. Обласна філармонія (Одеса, вул. Буніна, 15)

ВЕЧОРНИЦІ

Досвітки в стилі етно-диско організують Олег Скрипка та Le Grand Orchestre, гурти «Вертеп», «Стелсі» та «Сонцекльош».

3 жовтня. Дніпропетровськ, Фестивальний причал

DOOM OVER KIEV 2

Міні-фестиваль готичних та дум-метал гуртів за участю Draconian, Mournful Gust, Grimfaith, Malinconia.

5 жовтня. Клуб «Бінго»
(Київ, пр-т Перемоги, 112)

BE STYLE BAND & ЮЛІЯ РАЗІНА

Суміш бі-бопу, кул-джазу, латини, джаз-року в концерті, де лунатиме музика американських композиторів.

5 жовтня. «Зюйд»
(Севастополь, вул. Бастионна, 28/2)

GROOVE ARMADA

Ветерани танцювальної музики Енді Като і Том Фіндлі з фірмовим коктейлем із хаусу, брейкбату й реггі.

8 жовтня. Палац спорту
(Київ, пл. Спортивна, 1)

LIVE JAZZ

Концерт-презентація записаних в Україні нових дисків вітчизняних та іноземних джазменів.

8 жовтня. Ресторан «Пікассо»
(Київ, вул. Басейна, 4)

«ВАН ГОГ І Я»

До 155-річчя з дня народження великого голландця — виставка іронічного живопису Владислава Шерешевського.

До 9 жовтня. Фонд сприяння розвитку мистецтв
(Київ, вул. Фролівська, 1/6)

KLAXONS

Лідер стилю new rave — британська інді-команда, яка в своїх композиціях сполучає елементи панк-року та диско.

9 жовтня. «Альта-Центр»
(Київ, пр-т Московський, 11а)

СКУЛЬПТУРА

Експозиція бронзових робіт українсько-німецького митця Михайла Карловського.

До 15 жовтня. Галерея «Триптих»
(Київ, Андріївський узвіз, 34)

БЕЗ ВИПРАВЛЕНЬ На батьківських зборах повідомили, що вчителі мусять ознайомити батьків із новими правилами ведення класних журналів. Віднині їх заповнюють чорною пастою, і кожне виправлення має супроводжуватися печаткою, підписом директора та запискою вчителя. Відтепер не буде жодних крапок, які потім можна переправити на оцінку, ніяких переписувань контрольних. «Хто хоче закінчити школу на «відмінно», має вже сьогодні про це піклуватися», — так пояснила класна керівниця. О, якби й ВР не переписувала ухвалених законів, не робила виправлень до статей Конституції... Втім, напевне, жоден депутат не планує сьогодні отримати золоту медаль аж через сім років. ■

▲
**МАРІЯ
СТАРОЖИЦЬКА**

▼
**ДМИТРО
ГУБЕНКО**

ЧОРНОГОРСЬКА ЗАГАДКА Для свого медового місяця ми з дружиною обрали Чорногорію. Балкани завжди захоплювали нас своєю загаковістю, але ця маленька країна перевершила всі наші сподівання. Особливо дивний випадок стався з нами у Которській затоці, де біля містечка Пераст є два мальовничі острови з церквами. Щоб дістатися туди, ми, як і інші туристи, винайняли на набережній човен. Уже на острові власник човна пообіцяв повернутися за нами через 30 хвилин, але не з'явився навіть за дві години... Власники інших човнів відвезти нас на материк відмовлялися — такі в них правила (відвозить туриста назад тільки той, хто привіз). Тож ми стояли на холодному острові, махали, як робітники, всім човнам, і згадували чорногорські заповіді, одна з яких — «Не працюй — робота вбиває!»... ■

ЗАРУЧНИКИ ПИЛОСОСА Почну з того, що ми самі винні, бо погодилися на це добровільно: ми дивимося презентацію пілососа, за це фірма чистить наш килим. Якби ж ми знали, що вона триватиме більше двох годин! Нам демонстрували, як насправді брудно в нас удома, масажували спину якоюсь насадкою, показували збільшені фото кліщів, що начебто заводяться в старих диванах, а виводяться тільки цим пілососом... Ціна агрегату, звісно, виявилася захмарною, але я вірю, що після таких моральних тортур, які іноді затягуються до ночі, люди купують цю штуку, погоджуючись витратити весь вільний час на прибирання. Але чи вистачить життя, щоб використати всі його насадки й функції? ■

▲
**ІННА
ЗАВГОРОДНЯ**

▼
**КАТЕРИНА
ЛИПА**

ЕЗОТЕРИЧНА ПІДГОТОВКА Старшокласники записали на диктофон урок військової підготовки й дали прослухати з попередженням: «Ось що робить езотерика з відставним полковником ракетних військ». Із 45-хвилинного монологу я дізналася, що люди колись були 52 м на зріст, що гріхопадіння — це коли Каїн убив Авеля (секс між Адамом і Євою полковник якось пропустив); про те, що треба організм очищувати за допомогою клізми, замість очі й нігті фарбувати; про інопланетян та космонавтів, про різні системи дихання та прилад, у якому повітря йде трубкою крізь воду. На описі бульбюлятора я розридалася. Та все одно шкода людину, яка на старість так по-дурному заходилася шукати бога. ■

ЖИТТЯ — ЦЕ Й СЬОГОДНІ Ми з чоловіком уже багато років винаймаємо ту саму квартиру. Цього літа мрія про власне житло майже стала реальністю. Проте не склалися зірки, й житло в кредит ми не взяли. Живемо в орендованій «нашій», але змінюємо її, бо так уже набридли сірі шпалери й старі штори. Щовихідних ми оновлюємо одну кімнату. Велике щастя від процесу перетворення звичайної квартири на яскраву, теплу й красиву. Прагну до того, щоб у нас було своє житло, але це трохи пізніше. А жити в красі й гармонії хочеться вже сьогодні. Для дітей хочеться створити дитячий інтер'єр також сьогодні. Повторити миті життя, молодості, дитинства не зможемо, а мріяти й йти до мрії можемо і будемо, реалізуючи й маленькі бажання. ■

▲
**ТАНЯ
ОВЧАР**

▼
**НАТАЛІЯ
ПЕТРИНСЬКА**

НАБРИДЛИВІ ПОДРАЗНИКИ Останнім часом помітно, що алергія на політиків досягла критичної межі. «Пересічний» українець, чи «електорат», як абстраговано називають нас можновладці, вже наївся їхніми істеричними заявами до схочу. Заголовки новин ілюструють загальний деструктив: «Ющенко боїться, що...», «Тимошенко звинуватила...», «Янукович критикує...», «Балога не згоден з...», «Яценюк заперечує...». Хрестоматійні баби Параска та Палажка порівняно з нашими політиками — просто зразки порозуміння та мудрості. Відірвані від реалій, народні обранці продовжують свої беззмістовні слововиверження, не помічаючи, що в людей розвивається стійка ідіосинкразія. «Не ділом, а словом» — цей перефразований слоган став гаслом українського політикуму. ■

4

Палац спорту

ЖОВТНЯ

Проект
Всеукраїнського громадського руху
«Не будь байдужим!»

Мазепа

made in Ukraine

XL /
46m

Початок о **13.00**

Всеукраїнський турнір
з кіокушинкай карате
на Кубок Івана Мазепи

Початок о **17.30**

Концерт за участі
найпопулярніших
українських гуртів:

Mad Heads XL

Танок на Майдані Конго

Воплі Відоплясова

ЖИВИЙ ЗВУК

ведучі: **Фоззі та Фагот**

ВХІД ВІЛЬНИЙ

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАРТНЕР:

Тиждень
український www.tyden.ua

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАРТНЕР:

ОДНОКЛАСНИК

Новий унікальний
український проект

МЕРЕЖА КНИГАРЕНЬ

К Н И Г А Р Н Я

Купуйте в інтернет-магазині за адресою:
www.book-ye.com

Нова сучасна книгарня в історичному центрі Києва,
поруч зі станцією метро «Золоті ворота», вул. Лисенка, 3
тел: (044) 235-88-54
office@book-ye.com